

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Belgijska vojska položila orožje

Na povelje kralja Leopolda so se belgijske čete nehale upirati — Angleži in Francozi se tudi v Belgiji bore še naprej

Odpor belgijskih čet se je končal v torek ob zori — Kralju Leopoldu bo nemško poveljstvo odkazalo bivališče v nekem gradu — Belgijska vlada je v Parizu in se je proglasila za edino predstavnico Belgije

Glavni stan vodje rajha, 28. maja. AA. (DNB). Pod vtisom uničujočega učinka nemškega orožja je belgijski kralj sklenil narediti konec nadaljnjemu brezsmiselnemu odporu, ter je prošil za premirje. Odzval se je nemški zahtevi po brezpogojni kapitulaciji. S tem je belgijska vojska na današnji dan položila orožje ter prenehala obstojati.

Glavni stan vodje rajha, 28. maja. AA. (DNB). Da bi preprečil nadaljnje prelivanje krvi in popolnoma brezmi-selno pustošenje svoje države, se je kralj Belgijec odločil položiti orožje v nasprotju z željo večine svojih ministrov. Vojno ministrstvo, ki je v glav-nem zakrivilo katastrofo, katere je do-letela Belgija, se zdi, da je zdaj pri-pravljeno pokoravati se še dalje svo-jim angleško-francoskim zapovedoval-cem. Vodja rajha je ukazal, da se na-sproti kralju Belgijec in njegovi vojski zavzame zadržanje, do katerega imajo pravico vojaki, ki se hrabro bo-re. Ker belgijski kralj ni zase osebno izrazil nobene želje, mu je določeno mesto bivanja v nekem belgijskem gradu, dokler ne bo končnoveljavno določen kraj njegovega stanovanja. Zdi se, da znaša skupno število belgijskih vojakov, ki jih je zadel kapitulacija, okrog pol milijona mož. Nemške ar-made se bodo zdaj s povečanimi silami posvetile uničenju glavnih krivcev.

Boji z zavezniki se nadaljujejo

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). Kljub temu, da je kralj Leopold položil oro-žje in so bile nemško-belgijske sovra-žnosti ustavljene, se francoske in bri-tanske čete še dalje bore. Calais je še vedno v zavezniki rokah.

V francoskih vojaških krogih so da-vi izjavljali, da je dejanje kralja Leo-polda toliko huje, ker se je dogodilo v trenutku, ko je bil položaj francoske in britanske vojske na severu težaven, toda ne brezupen.

Berlin, 28. maja. br. (DNB). Po posled-njih vesteh s severno-zapadnega bojišča, se borbe v Flandriji in Artoisu intenzivno nadaljujejo. Francoske in angleške čete se še postavljajo v bran, vendar je nemški vojski tudi v teku današnjega dne uspe-lo pridobiti nadaljnje ozemlje. Po poslednjih vesteh je prednjim oddelkom nemške vojske uspelo prodreti do Dunkerqua, tako da je sedaj obroč okrog sovražne vojske v Flandriji in severozapadni Franciji popolnoma sklenjen.

Izročanje orožja

Berlin, 28. maja. br. (DNB). V smislu povelja belgijskega kralja Leopolda, ki se je odločil za kapitulacijo, so pričele belgijske čete danes že odlagati orožje. Orožje se zbira na določenih krajih, ki jih je do-ločilo vrhovno poveljstvo nemške vojske. Kapitulacijska pogodba bo podpisana brž-kone jutrišnjem. Kralj Leopold se bo nato za čas vojne umaknil v neki grad, ki bo njegova stalna rezidenca.

Belgijska vlada se ni pridružila

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). Čim so belgijski ministri zvedeli za sklep kra-lja Leopolda, da opusti nadaljnje vojskovanje, so imeli sejo, da bi razmo-trili položaj, ker so smatrali, da kra-ljev odstop ni na mestu, in v nameri, da nadaljujejo z boji. Danes opoldne so se ministri spet sestali s predsedni-kom senata in predsednikom skupšči-ne, da bi izdali potrebne ukrepe, ki jih zahtevajo sedanje razmere.

Posveti v Parizu

Pariz, 28. maja. br. Ministrski predse-dnik Reynaud je imel v teku današnjega ške vojake pri Douaiu zelo resen. Pariški tični ministri zvedeli za sklep kra-lja Leopolda, da opusti nadaljnje vojskovanje, so imeli sejo, da bi razmo-trili položaj, ker so smatrali, da kra-ljev odstop ni na mestu, in v nameri, da nadaljujejo z boji. Danes opoldne so se ministri spet sestali s predsedni-kom senata in predsednikom skupšči-ne, da bi izdali potrebne ukrepe, ki jih zahtevajo sedanje razmere.

ške vojske pri Douaiu zelo resen. Pariški vojaški krogi že računajo s tem, da bo fronta v Flandriji in severozapadni Fran-ciji kmalu postala sekundarnega značaja, ter da se bodo glavne borbe nadaljevale znova na liniji vzdolž rek Somme, Oise, Aisne in Meuse. Vrhovni poveljnik franco-ske vojske pri Douaiu zelo resen. Pariški to že izdal vse potrebne ukrepe, da se dovrši dokončna koncentracija vseh razpo-ložljivih vojnihi sil na tej črti.

Zahvala nemški vojski

Berlin, 28. maja. AA. (DNB). Nemško časopisje objavlja poročilo o kapitulaciji belgijske vojske ter ga izpopolnjuje z na-slednjim komentarjem:

»V tem trenutku Nemčija misli na svoje hrabre vojsake, ki so s svojim bojevitim duhom zavzeli trdnjave, kakršne so se smatrale za najmočnejše naprave na sve-tu. Ves nemški narod v globoki hvaležno-

sti in s ponosom gleda na svojo vojsko, ki je izvojevala to kapitulacijo, potem ko je izvršila sijajna dejanja.«

Švicarska ugibanja o vzrokih

Curih, 28. maja. z. »Neue Zürcher Zeit-ung« se bavi v uvodniku s položajem, ki je nastal po kapitulaciji Belgije. Pri tem razmotriva vprašanje, kakšni motivi so u-tegnili napotiti belgijskega kralja Leo-polda k temu koraku. Spričo dejstva, da se je belgijska vojska borila izredno hra-bro in do sedaj ni bila poražena, je ko-rak belgijskega kralja tem težje razum-ljiv. O zlomu belgijske armade ne more biti niti govora. Morda je pri osebni od-ločitvi belgijskega kralja igralo veliko vlogo dejstvo, da se je zateklo na ozem-lje, proti kateremu so usmerili Nemci svo-je glavne sile, veliko število belgijskih beguncev, ki bi bili ob nadaljevanju voj-ne hudo prizadeti.

Reynaud o odločitvi kralja Leopolda

Radijski govor predsednika francoske vlade — Belgij-ska vlada se ne strinja z vladarjevim ukrepom in spo-roča, da se bo borila naprej — Apel na francoski narod in francosko vojsko

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). Predse-dnik francoske vlade Paul Reynaud je imel davi ob 8.30 govor po radiu, v katerem je izjavil:

»Belgijska vojska, ki je sodelovala s francoskimi in britanskimi četami, je ka-pitulirala na ukaz kralja Leopolda III. Kralj Leopold se je odločil za ta korak v nasprotju z mnenjem svoje vlade in proti volji svojega naroda. Francija ne more več računati na sodelovanje belgijs-ke vojske. Francoska in britanska vojska se borita sami na severnem bojišču proti sovražniku. Znano vam je, kakšen je bil položaj zaradi predora naše bojne črte 14. maja. Nemška vojska se je vrnila med naše armade, ki so se razcepile na dveje. Na jugu so francoske divizije, ki drže novo fronto na Sommi in Aisni ter dalje do nedotaknjene Maginotove bojne črte. Na severu je skupina treh zavezniki-h vojsk: belgijske, angleškega ekspedicijskega zbora ter nekaj francoskih divizij. Te skupni vojski je poveljeval general Blanchard. Oskrbovali smo jo preko Dun-kerqua. Francoske in angleške čete so to pristanišče branile na jugu in zapadu, belgijska vojska pa na severu. Ta belgijs-ka vojska je kapitulirala brezpogojno sredi bitke na ukaz svojega kralja, ne da bi bila poprej obvestila o tem svoje fran-coske in angleške tovariše. S tem je od-prla nemškimi divizijam pot proti Dun-kerqueu.

Pred 18 dnevi se je isti kralj obrnil na nas za pomoč. Odgovorili smo na njegov klic takoj po načrtu, ki sta ga zavezniki poveljstva izdelali v decembru. Kralj Leo-pold se je vse do 10. maja delal, kakor da pripisuje večjo veljavo našim obljub-am, kakor pa jo je pripisoval nemškim. Zdaj je pustil boj, ne da bi bil o tem ob-vestil z eno samo besedo vojne tovariše, ki so mu prihiti na pomoč, in ne da bi bil to sporočil generalu Blanchardu.

Belgijski kralj se je odpovedal boju proti volji svojega naroda in je položil orožje. To je dejanje, ki v zgodovini ni-ma primere. Belgijska vlada me je ob-vestila, da se je kralj odločil za ta korak proti soglasnemu mnenju odgovornih mi-

nistrov. Vlada je izjavila, da je priprav-ljena staviti v službo skupne stvari vse belgijske sile, s katerimi more še razpo-lagati. Belgijska vlada namerava dati na razpolago to vojsko ter je pripravljena tudi sodelovati pri delu za francosko obo-rožitev.

Na naše vojake so zdaj obrnjene naše misli. Ni treba omenjati, da je njihova čast ostala nedotaknjena. Ti vojaki na vseh bojiščih prestajajo veličastne nape-re. V teku 18dnevnih bojev so dali na ti-soče primerov svojega junaštva. Mladi francoski generali, ki so komaj prišli na mesta svojih prednikov, so se že oddali s slavo. Naši poveljniki in naši vojaki tvo-rijo skupnost, v katero ima država popol-no zaupanje, skupnost, ki bo jutri spravi-la svet v začudenje.

Vedeli smo, da bodo prišli temni dnevi. In prišli so. Francija je že stokrat popla-vil sovražnik, pa ni bila nikdar pobita. Pogumno naše prebivalstvo na severu se tega spominja. Toda po preizkušnjah, ki nas čakajo, se bo skovala nova duša Francije, duša, ki bo Francoji poveljevala, kakor še nikoli. Naša vera v zmago je nedotaknjena. Sile vsakega vojaka, vsakega Francoza in vsake Francozinje so zdaj podesetorjene. Nesreča je Francoji vedno delala veliko. Francija ni nikdar bila bolj enih misli kakor je danes. Na novi črti, ki jo urejuje naš veliki vojsko-vodja Weygand v popolnem soglasju z maršalom Petainom na Sommi in na Ai-sni, bomo vzdržali in ker bomo vzdržali, bomo tudi zmagali.«

Sprejemi pri Reynaudu

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). Razen ameriškega veleposlanika Bullita, admira-la Darlana in predsednika belgijske vlade Pierlota je ministrski predsednik Paul Reynaud danes dopoldne sprejel tudi Da-ladiera, britanskega veleposlanika sir-a Campbella in generalnega tajnika v za-nanjem ministrstvu Charlesa Rouxa. Zu-nanj minister je sprejel belgijskega mi-nistra za narodno zdravje Caspara, ki zla-žja skrbi za belgijske begunce v Fran-ciji.

Razpoloženje v Parizu

Situacijsko poročilo poluradne agencije Havas — Raz-burjenje nad korakom kralja Leopolda — Laskava pri-znanja belgijski vojski — Živahnjeji boji na jugu

Pariz, 28. maja. AA. Agencija Havas po-roča: Postopek belgijskega kralja Leo-polda, vrhovnega poveljnika belgijske vojske, ki se je dozdal junaško borila z ramo ob-rami s svojimi zavezniki Francozi in An-gleži, postopek, za katerega se je odločil kralj brez vednosti zaveznikov, kakor tu-di brez vednosti belgijske vlade, so v Pa-rižu sprejeli z razburjenjem. Poudarjajo, da se je v zgodovini treba vrniti nazaj do podobnega postopka vojakov, ki so drugi dan bitke pri Lipskem zapustili Napoleono-ve vrste in stopili v prusko vojsko. Toda priznanje belgijski vojski, ki je od začet-ka nemškega napada opravljala svojo dolž-nost, da celo več ko svojo dolžnost, in to na veličasten način v teku bojev na fronti v Flandriji in pri obrambi Liegea in Namura, je ostalo neokrajeno.

Še pred večeršnjim so belgijske čete od-ločno odbijale nemške napade na področju Courtraia in ob reki Lys. Belgijski kralj Leopold je sklenil ustaviti sovražnosti med belgijskimi in nemškimi četami sam na svo-jo roko, ne da bi bil obvestil o tem za-vezniško vrhovno poveljstvo severnih ar-mad. Niso se znani pogoji ustavitve sovra-žnosti med belgijsko vojsko in Nemci, do česar je prišlo davi. Ni znano, ali gre za kapitulacijo ali za ustavitev sovražnosti, na kar naj bi prišlo do demobilizacije bel-gijske vojske.

Naj že bo kakorkoli, kralj Leopold je spravi-l britansko-francosko armade v skraj-no resen položaj. Toda ta vojska se odlo-čo upira in nadaljuje z boji. Na Sommi je prišlo do velikih bojev francoskih čet s sovražnikom. Francoska vojska nadaljuje

z uničevanjem malih nemških oddelkov, ki dajejo ogorčen odpor. Na Meusi se že dva dni sem opaža, da sovražnosti vedno bolj oživljajo. Včeraj so Nemci izvedli na-pad ter vrgli v boj eno divizijo, ki jo je podpirala srdita artilerijska priprava. Ta veliki napad so francoske čete odbile. Zdi se, da Nemci niso poslali v boj mnogo tež-kih tankov v teku tega napada. Po poro-čilu francoskega poveljstva, so bile nemške izgube kakor se zdi, spet skrajno velike na tem odseku. Nocoj so Nemci skoro na istem področju, le nekoliko proti zapadu ob reki Meusi, izvedli napad z dvema ali tremi bataljoni. Se pre pa je bilo močno artilerijsko streljanje kot priprava za na-skok. Po srditih artilerijskih bojih je bil na-pad popolnoma odbit.

Oddaje v francoskem radiu

Pariz, 28. maja. b. Francoske radijske postaje so ves večer ponavljale deklara-cijo belgijske vlade, ki sta jo v franco-skem in flamskem jeziku prečitata mini-strski predsednik Pierlot in notranji mi-nister. Za deklaracijo so postaje oddajale razne francoske izjave v zvezi s to dekla-racijo ter izjavo predsedstva belgijskih organizacij v Franciji.

Francoske izjave izražajo globoko žalost francoskega naroda zaradi nepričakovane odločitve belgijskega vladarja, obenem pa veselje nad odločitvijo belgijske vlade,

da bo z vsemi zvestimi Belgijci nadalje-vala borbo z Nemčijo na strani zavezni-kov.

Vtis v Londonu

London, 28. maja. AA. (Reuter). An-glesko prebivalstvo je sprejelo današnje jutranje novice, da se je belgijski kralj s svojo vojsko vdal, mirno in dostojanstve-no. Ljudstvo po večini pozorno zasleduje razvoj položaja na bojišču. Čeprav ni bi-lo pripravljeno na ta nenaadni udarec, je vendar računalo z možnostjo, da se bo moral francoski imperij braniti s svojimi lastnimi sredstvi za znago. Posebno ljud-ske množice so v Angliji popolnoma pri-pravljene, da prej ali slej sprejmejo moč-nost, da se vojna približa njihovim last-nim krajem.

Prvi italijanski odmevi

Kim, 28. maja. br. (DNB) Ves italijan-ski tisk objavlja kapitulacijo Belgije pod ogromnimi naslovi. V svojih komentarjih opozarja listi na tragično usodo vseh ma-lih držav, ki so se dale zaplesti v sedanjo borbo med velesilami. »Giornale d'Italia« objavlja uvodnik, v katerem poudarja, da se je kralj Leopold odločil za sklenitev premirja, očitno pod vtisom silnih izgub, ki jih je imela belgijska vojska v borbi proti nadmočni nemški vojski.

Belgijska vlada pravi, da bo vztrajala v borbi

Deklaracija po radiu — Vlada se proglašja za začasno nositeljico vladarske oblasti

Pariz, 28. maja. b. (Havas). Nocoj ob 19.30 so vse francoske radijske postaje oddajale deklaracijo belgijske vlade. Preči-tal jo je belgijski ministrski predsednik Pierlot, ki je dejal:

»Ko se je kralj Leopold začel s sovražni-kom pogajati, je Belgija bila začudena. Po belgijski ustavi je vsa oblast v rokah naroda. Odkar se je kralj sporamela s sovražnikom, ni več v položaju, ki bi mu dopuščal vladanje. Zato so vsi oficirji na-še vojske, vsi podoficirji in vojaki odveza-ni prispege svojemu vladarju. V primeru, da kralj ne more izvrševati svoje oblasti, predvideva namreč naša ustava, da pre-zvame vso oblast vlada, ki ima zaupanje parlamenta. To je sedaj primer. Vlada je zato trdno odločena, da kot edina legitim-na predstavnica belgijskega naroda vztra-ja v svoji borbi proti napadalcu. Vlada, ki tolmači voljo naroda, se niti za hip ne pomišlja nadaljevati borbo. Iz onih Bel-gijcev, ki so v Angliji in Franciji, bo or-ganizirana nova armada. Potrudili se bo-

mo, da organiziramo vse naše narodne sile in jih postavimo v službo naroda. Ti sklepi se bodo takoj izvršili v skladu z napori zaveznikov, ki so nam dali jamstva in ka-terim smo dolžni ostati zvesti. Gre za na-šo čast, zato se bomo borili naprej, kajti moramo se izkazati vredne svojih pred-nikov.«

Po dolgi seji vlade se je ministrski pre-dsednik Pierlot v spremstvu vseh članov belgijske vlade podal popoldne na Trg slo-ge, kjer je položil venec pred spomenik pokojnega belgijskega kralja Alberta.

Pred belgijskim poslaništvom v Londonu

London, 28. maja. AA. (Reuter). Po ob-vestilu, da je belgijska vojska dobila po-velje, naj položi orožje, se je zbrala veli-ka množica belgijskih beguncev pred belgijskim poslaništvom v Londonu. Policija je obdržala pred poslaništvom red. Vrata v poslopje so bila zaprta.

Zadnji sestanek pri kralju Leopoldu

Dramatični razvoj zgodovinskih dogodkov na dan pred kapitulacijo — Razgovor francoskega in angleškega vrhovnega poveljnika z belgijskim kraljem v glavnem stanu belgijske vojske

Curih, 28. maja. p. Nocojšnji listi ob-javljajo v poročilih iz Pariza podrobnosti o poteku dogodkov, ki so bili v zvezi s ka-pitulacijo Belgije. V nedeljo je bil mini-strski predsednik Reynaud v Londonu, kjer se je sestel z anglejskim predse-dnikom vlade Churchillom. V Londonu so razpravljali o položaju na fronti na osno-vi poročil francoskih in angleških vojni-h strokovnjakov. Že v nedeljo zvečer se je Reynaud vrnil v Pariz, kjer je imel nato celo vrsto razgovorov z odločilnimi poli-tičnimi in vojaškimi činitelji. Po teh raz-govorih je sklical sejo vlade, ki se je se-stala ob 22. uri in je trajala do polnoči. Na seji, ki je bila pod vodstvom preziden-ta Lebruna v Elizejski palači, so ponovno podrobno proučili položaj na bojišču. Sidenjeno je bilo, da vrhovni poveljni-k general Weygand v ponedeljek ponovno odide v Flandrijo. Dejanjsko se je general Weygand včeraj zjutraj z nekim bomb-nikom odpeljal v glavni stan angleške ekspedicijske vojske. Imel je dolg razgo-vor z generalom Gortom. Nato sta skupaj nadaljevala pot do vrhovnega poveljstva belgijske vojske in se tam sestala z bel-gijskim kraljem.

Kralj je generaloma predložil, da je si-tuacija za belgijsko vojsko nevarna in da bi sliherina nadaljnja borba zahtevala ogromne žrtve v belgijskih vrstah, ne da bi se s tem položaj kakorkoli popravil,

Okrog poldneva se je general Weygan-d nato vkrcal na neko angleško križarko in s evrnili po Rokavskem prelivu do ne-kega kraja južno od Abbevillea. Z letalom se je od tam vrnil v Pariz, kamor je prišel ob 21.

Takoj po generalovem povratku je bila znova sklicana seja vlade, ki se je spet vršila v Elizejski palači pod vodstvom prezidenta Lebruna. Pred sejo so imeli francoski državniki še kratko konferenco z zastopniki belgijske vlade. Na konfe-renci so bili poleg Reynauda predsednik belgijske vlade Pierlot, belgijski vojni mi-nister general Denis, francoski poslanik v Bruslju, maršal Petain, general Wey-gand ter admiral Darland. Na konferenci so razpravljali o stališču belgijskega kra-lja kot vrhovnega poveljnika belgijske vojske. O isti stvari je takoj za tem raz-pravljala francoska vlada v Elizejski pa-laci. Sklenjeno je bilo na podlagi izjav Pierlota in generala Denisa, naj se borbe nadaljujejo. Belgijski kralj pa se je med-tem že odločil za drugo pot.

Seja angleške vlade

London, 28. maja. br. (DNB). Angleška vlada se je opoldne ponovno sestala k seji, ki so ji prisostvovali tudi vrhovni poveljniki vojske, mornarice, letalstva ter šef glavnega generalnega štaba.

„Bilo je ob štirih zjutraj“

Churchillovo poročilo angleškemu parlamentu — Angleške in francoske čete se bodo upirale še dalje, dokler bodo mogle — Sodelovanje vojne mornarice

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Ko se je ministrski predsednik Churchill pojavil v parlamentu, so ga vsi poslanci navdušeno pozdravili z vzkli. V svojem govoru je Churchill dejal:

»Spodnji dom že ve, da je belgijski kralj včeraj poslal svojega polnomočnega k nemškemu poveljstvu ter zaprosil, da se ustavijo sovražnosti na belgijskem bojišču. Vladi Velike Britanije in Francije sta takoj poslali navodila svojim generalom, naj se ne solidarizirajo s tem postopkom, temveč nadaljujejo boje, ki so v teku. Ko je nemško poveljstvo sprejelo belgijske predloge in ko je belgijska vojska prenehala nuditi sovražniku odpor, je bila ura štiri zjutraj.

Z naše strani ne obstoji nobena namera, predlagati spodnjemu domu, da v tem trenutku poda svojo sodbo o tem dejanju belgijskega suverena, dejanju, ki ga je izvršil kot vrhovni poveljnik belgijske vojske. Ta vojska se je borila zares hrabro ter je pretrpela, pa tudi prizadela sovražniku težke izgube. Belgijska vlada je izjavila, da se ne strinja s tem dejanjem svojega suverena ter je proglasila, da je ona sama edina zakonita vlada Belgije. Istočasno je izpovedala svojo trdno odločnost, da nadaljuje z boji na strani zaveznikov, ki so prišli Belgiji na pomoč, ko ji je zanjz prosila. Naj še bodo naši občutki nasproti temu dejstvu kakršnikoli — v kolikor nam je dozdaj to dejstvo znano — mi moramo gojiti bratska čustva med narodi, ki so padli pod oblast zavojevalca, in onimi, ki se zdaj bore proti njemu in ki pričakujejo boljše dni, kakor so dnevi, ki jih zdaj preživljamo.

Položaj britanskih in francoskih čet, ki bifejo zdaj eno največjih bitk, čet, na katere udarja sovražnik s treh strani in še iz zraka, je očitno skrajno težak. Dejstvo, da je belgijski kralj položil orožje ob enem s svojo vojsko, v takem položaju, povečuje in veliki meri težko nevarnost. Toda naše čete imajo junakovo srce in se bore z največjo discipliniranostjo in odločnostjo. Danes se bom vzdržal in ne bom podajal nobenih podrobnosti o tem,

kako se naše čete ob močni podpori vojne mornarice in kr. letalskih sil bore, toda ne da ne da bom to v kratkem storil. Mislim, da bom mogel dati izjavo v spodnjem domu o splošnem položaju, čim bo znan izid te velikanske bitke in čim bo moči oceniti ta izid v vsem svojem pomenu. To očitno ne bo možno pred začetkom prihodnjega tedna.

Parlament mora biti pripravljen, da bo prišel krut in težak čas. Morem pripomniti le tole: Nobena stvar, ki bi se mogla zgoditi v tej bitki, v nobenem primeru in na noben način ne more vplivati na našo dolžnost, da branimo stvar vsega sveta, ki smo ji posvetili vse svoje sile. Nobena stvar ne more omajati našega zaupanja ter nas pripraviti do tega, da bi stopili s svoje poti. Nikdar v zgodovini nam ni nobena nesreča preprečila, da se ne bi borili do končnega poraza naših sovražnikov.

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Za Churchillom je govoril socialist Smith in se je zahvalil predsedniku vlade za njegovo izjavo: Pa naj ima Churchill v prihodnjih dneh, tednih ali pa mesecih kakoli povedati, naša država ostane trdna. Nato je govoril liberalce Harris in rekel: Predsednikovi izjavi naj ne izreče priznanja samo spodnji dom, temveč ves narod. Takoj nato je bila razprava o ostalih vprašanih dnevnega reda.

Izjava Duffa Coopera

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Ministr za informacije Duff Cooper je imel danes popoldne govor po radiu. V njem je med drugim dejal:

Kapitulacija Belgije je bila izvršena danes ob zori. Ne verujem, da smo mi poklani podatki sodebno o tej odločitvi. Vemo, da se je belgijska vojska borila hrabro in nasproti strahovitim težavam. Položaj, v katerem je na podlagi tega britanski ekspedicijski zbor, je skrajno težak, vendar pa ni nobenega razloga za kakršnokoli paniko. Naj bo izid sedanjega boja kakršnikoli, mi ne zgrebimo in ne smemo izgubiti zaupanja v našo končno zmago.

Boji v Flandriji pred in po kapitulaciji

Nemška vojna poročila o bojih proti angleškemu in francoskemu delu severne vojske — Letalski spopadi

Berlin, 28. maja. AA. (DNB.) Vrhovno poveljstvo državne oborožene sile poroča: Velika bitka, ki se bife v Flandriji ter na področju Artoisa, je dosegla vrhunec srditosti. Naše čete so pri svojem srhitem napadu ponekod naletele na ogrožen odpor. Stisnile so obkoljene sovražne armade v čedalje manjši prostor. Ta prostor strahovito točejo naše letalske sile. Po srditih bojih smo hitro pridobili na terenu proti belgijski vojski in smo zdaj 10 km pred Brüggejem (Bruges) in pred Touroutom. Prekorčili smo Tild in v naskoku v bojih na nož zlomili odpor sovražne artilerijske divizije, ki je dozdaj branila tamkajšnje postojanke. Ko je belgijska vojska uvidela ta svoj brezupni položaj, je bilo izdano naslednje posebno poročilo:

Belgijska vojska pod poveljstvom svojega kralja, ki je štela 400 do 500.000 mož, je položila orožje.

Nadaljujejo se boji proti obkoljenim Anglezem in Francozom. Severno od Valenciennesa so naše čete na široki fronti prebile močne francoske obmojne utrdbe, medtem ko so zapadno od Valenciennesa prekorčile prekop Selde (Escaut). Zavzeli smo Oisy in Douai. Tudi naše čete, ki protidirajo v smeri od zapada, so na vsi strani odbile sovražnika. Mesta La Bassée, Aire Merville, Hazenbrouck in Bourbourg so v nemških rokah. Vojna letala so obmetavala z bombami cebe in železnihke proge, ki vodijo proti Zeebruggeju. Nieuport, Ostende in Dunkerque, pristaniške naprave kakor tudi ladje v teh pristaniščih. Ob tej priliki je bil porušen v Dunkerqueu pristaniški most. Med Calaisom in Doverom so nemški bombniki težko zadeli neki sovražni rušilec.

Na južnem bojišču smo odbili nekaj sovražnih napadov, izvedenih v gornjem toku reke Somme ob uporabi bojnih vozil. Pri tej priliki smo uničili 30 sovražnih tankov. Južno od Carignana smo zboljšali svoje postojanke in odbili močne sovražne protinapade. Sovražnik je včeraj izgubil skupno 91 letal. Od teh jih je bilo 63 sestreljenih pri letalskih spopadih, 11 pa jih je bilo uničenih na enem samem letališču. Izginilo je 23 nemških letal.

Vojno letalstvo z uspehom napada tudi v severni Norveški. V Bozen je bila uničena radijska postaja, dočim je bila neka druga sovražna radijska postaja hudo poškodovana. Na Norveškem smo zbili na tla dve sovražni letali.

Kakor je bilo sporočeno že v posebnem obvestilu, so nemški borbeni čolni uničili ob belgijski obali neki britanski rušilec in eno sovražno podmornico. Ponoči na 28. maj se je posrečilo razen tega nekemu našemu bojnemu čolnu potopiti prevoznoladjo, ki je imela 3.000 ton. Na njej je bilo mnogo blaga. Angleško vojno letalstvo je nadaljevalo s svojimi napadi brez cilja in načrta na nevojne objekte v severni in zapadni Nemčiji. Ubilih je bilo nekaj civilistov.

Topniški boji

ob švicarski meji

Basel, 28. maja. z. »Basler Nachrichten« poročajo, da je francosko topništvo včeraj hudo obstreljevalo badenska mesta ter so padale granate tudi v neposredni bližini švicarske meje.

Gospodarski pomen

doseženih uspehov

Berlin, 28. maja. AA. (DNB.) Najnovejšje uspehe nemških čet v »koridorju« severozapadni Franciji je treba gledati ne samo z vojaškega, temveč tudi z gospodarskega stališča. Nemške čete so prispele v najbolj industrijsko francosko po-

krajino, ki je največjeje pomena za gospodarsko življenje Francije. Severozahodni del Francije, kjer je zdaj bojišče, proizvaja 75% skupne francoske proizvodnje črnega premoga, 21% železa in železnih proizvodov, 82% proizvodnje jekla itd. Nemški strokovnjaki trdijo, da tekstilna industrija v teh krajih pokriva 88% skupne francoske proizvodnje volnenega blaga, 30% bombažnega blaga in predveta ter 90% lanenega blaga. Pokrajina Nord z industrijskim središčem Lille je znana industrijska pokrajina.

Nemci o pomenu kapitulacije

Berlin, 28. maja. AA. (DNB.) Brezpozgojna kapitulacija belgijskega kralja je pognala angleško vojsko z belgijskih tal. Anglezji so upali, da bo vojna odločitev padla na belgijsko-holandskem ozemlju. Odločitev je res padla, vendar pa je prinesla nekaj čisto drugega, kakor pa so Anglezji pričakovali. Celo s pomočjo zaveznikov se jim dosedaj ni posrečilo znatno zadržati nemških čet, temveč so tudi Anglezji popolnoma potolčeni. Britanske čete, ki so jih sploh mogli prepeljati nazaj v Anglijo, so se z vso naglico vkrcale na ladje.

Bil je skrajni čas, da so se Belgiji odrekli sklepe, da se popolnoma žrtvujejo za zapadne sile. Belgijske čete so se silno hrabro borile in so tudi Nemci morali storiti vse. Vedno znova je nemška pehota napadala, dokler niso bile prebite najmočnejše postojanke. V prostoru, kjer so zajete francoske-angleške armade, se položaj

Pregled bojev in položaja na zapadnih bojiščih

Po izvršenem proboju belgijske obrambe ne erte na reki Lys proti Ypernu je bila zavezniška vojska snoti razbita na dva dela. Severno od erte Courtrai — Ypern — Dunkerque — Brügge — Lys je ostal glavni del belgijske vojske v skoraj brezupnem položaju. Na jugu od njega pa so bile odsekane divizije angleškega ekspedicijskega zbora in nekaj francoskih divizij na predelu med Valenciennesom, Cambraiom, Arrasom, St. Omerjem in Courtraiom. Pod vtisom strateških posledic tega prodora je belgijski kralj ukazal svoji vojski, naj položi orožje in se preda. V koliko je bil ta korak res neizbežen, o tem bosta sodila zgodovina in belgijski narod. S tem se je belgijska vojska po 18dnevni borbi, v kateri se je odločevala po svojem junakem odporu, izločila iz nadaljnjih operacij med Nemci in zaveznicami.

Po poročilih obeh tabornov je bil ponekdaj gotovo eden najtežjih in najbolj krvavih dni v toku zadnjih 18 dni, odkar se je pričela velika nemška ofenziva s prodorom preko belgijskih, nizozemskih in luksemburških mej. Napadali in branili so doprinali maksimum mogočih fizičnih in moralnih žrtv, katerih veličina bo znana morda šele po vojni. Kako krvav obseg pa so zavzele te borbe, dokazuje nemško poročilo, da je nemška pehota na nož juršala zavezniške artilerijske položaje.

V borbi so bila angažirana vsa moderna orožja v največji meri. Posebno vlogo pa je odigralo letalstvo obeh tabornov in je bilo v toku včerajšnjega dne sigurno dozdaj v zgodovini letalstva največ letal v

razvilu zelo naglo. Nemške čete na 8. roki frontu pritiskajo sovražnika. Zadnje dejanje te velike borbe bo verjetno kmalu končano.

Pesem o Franciji

v nemškem radiju

Berlin, 28. maja. AA. (DNB.) Nemški radio, ki je dosedaj ob priliki oddaje nemških poročil igral pesem o Angliji, je danes opoldne, ko je sporočil zadnje vesti o vdaji belgijske vojske, prvič igral tudi pesem o Franciji.

★

Prvi ameriški odmevi

Washington, 28. maja. AA. (Havas.) V uradnih krogih v Washingtonu do nocoj še niso hoteli dati nobenega komentarja na Reynaudovo obvestilo, da je belgijska vojska položila orožje.

Washington, 28. maja. AA. (Reuter.) Kapitulacija Belgije, ki jo je sporočil kralj Leopold, ni zbudila velikega presenečenja v Washingtonu z ozirom na izjave, da se

„Najbolj krvava bitka“

Zavezniška poročila o bojih v ponedeljek in torek „Dragocen čas za Francijo“

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Izve se iz pooblaščenega vira, da bo bitka v Flandriji in severni Franciji najbolj krvava bitka francoske vojske. Večina britanskega ekspedicijskega zbora se nahaja v severni Franciji, toda ne v celoti. S tem da nadaljujejo borbo, dajejo naši vojski Francozom dragoceni čas, ki jim omogoča, da ojačajo bojišče pri Sommi. Britanskega ekspedicijskega zbora ni treba smatrati za slučajnostno vojsko. Angleški vojski niso niti za hip odnehal v disciplini ali v svoji odločnosti. Pokazali so se kot nadmočni sovražniku, kadar gre za borbo človeka proti človeku, prav tako kakor njihovi tovariši v mornarici in letalstvu.

Razume se, da je v sedanjih razmerah nemogoče preusmeriti fronto, da bi odgovorili na napade od vseh strani. S svojimi francoskimi zaveznicami se angleški vojski bore hrabro ter bodo nadaljevali z borbo. Kadarkoli so dobili zahtevo, da izvedejo protinapad, so vojski hudo napadli, in kadar je bilo zahtevano, naj se umaknejo, so se v popolnem redu umaknili. Anglezji so marširali in se borili več kot 15 dni brez prenehanja. Ta čas so jih stalno napadala sovražna letala in tanki, toda oni niso nikdar poklekli. To bi bilo vse nemogoče brez absolutnega zaupanja, da ima moštvo v svoje častnike, ki so podali najlepše dokaze o svojih poveljniških sposobnostih in v samoodpovedi.

London, 28. maja. AA. (Reuter.) V francoskih vojaških krogih pravijo, da se francoske in angleške čete, čeprav so v težavnem položaju, odločno branijo. Davi so se boji povsod nadaljevali. Na Sommi so se kljub srditemu sovražnemu odporu nadaljevala »očistevalna« delar. Včeraj popoldne in danes ponoči so Nemci na obeh straneh Meuse izvedli močan napad in na drugem mestu silen naskok. Oba poskusa sta se z velikimi sovražnimi izgubami ponesrečila.

Francosko večerno poročilo

Pariz, 28. maja. br. (Havas.) Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo nocoj naslednje 356. vojno poročilo:

»Spriči odločitve belgijskega kralja je bilo sovražniku omogočeno, da je ojačil svoj pritisk na severu, kjer pa se angleške in francoske čete še nadalje bore z dosedanjim odločnostjo. Na Meusi se nenehoma nadaljujejo borbe, v katerih so dosegli zavezniški nadaljnje uspehe. Francoski bombniki so dan in noč napadali sovražna letališča in kolone vojaštva in vojnih potrebščin. Na ostali fronti nič omembne vrednega.«

Kako je bil evakuiran

Boulogne?

London, 28. maja. p. Informacijsko ministrstvo je objavilo, da je potekla evakuacija Boulogneja v redu in brez večjih izgub, čeprav so sovražni bombniki, tanki in poljsko topništvo mesto močno bombardirali. Pri evakuaciji so se posebno odlikovali angleški mornarji. Poseben oddelek je nazadnje pognal v zrak vse objekte, ki bi mogli kakorkoli služiti sovražniku.

Čete, ki so bile razmeščene v Boulogneju in okolici, so bile prepeljane v Anglijo z an-

položaj poslabšuje. Takšna poročila so prihajala zadnje dni. Toda kapitulacija Belgije je zbudila nov val pesimizma glede časa in prostora, na katerem bi bilo možno ustaviti nemško prodor. Razen v Londonu in Parizu, ni bilo nikjer drugod večje nade kakor v Washingtonu, da se bo zavezniški vojski posrečilo presekati sovražni prodor. Tu prevladuje mnenje, da bo v skorajšnji bodočnosti prišlo do napada na britansko otočje s francoske in belgijske obale.

Washington, 28. maja. p. Državni podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles je imel danes popoldne daljši sestanek z angleškim poslanikom lordom Lothianom.

„Da se ne pozabi bratstvo“

New York, 28. maja. AA. (Reuter.) »New York Times« predlaga, da se prebitek kmetijskih pridelkov USA podeli beguncem v Evropi, »da ne bi stradali in da bi se na svetu spet potrdilo dejstvo, da ne pozabljamo pravega smisla človeškega življenja, smisla bratstva med ljudmi.«

gleškimi rušilci, ki so po vrsti pristajali ob pomolih, tako da je slo vkrvacanje čet in vojnih potrebščin naglo od rok. Hkratu so topovi z rušilcev močno zadrževali sovražnika, ki je od vseh strani pritiskal na mesto.

Akcija angleških letal

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Letalsko ministrstvo je objavilo naslednje poročilo o bombardiranju, ki ga je izvedlo angleško letalstvo v toku noči:

Angleško letalstvo je v minuli noči močno bombardiralo železniške in vodne prometne zveze v pokrajini med Renom in francosko mejo. Poleg že omenjenega bombardiranja letališč v Vlissingenu, Bruslju in Anversu sta bili bombardirani tudi letališči v Venloju in Charleroiu. Več požarov je bilo videti na letališču v Vlissingenu. Na letališču pri Anversu sta dve angleški letali vrgli težke bombe. Okoli 150 bomb je bilo vrženih na letališčih pri Bruslju in Charleroiu. Letališče pri Venloju je bilo napadeno z višine 150 m. Porušena so bila poslopja na letališču. V toku nočnih operacij so bile bombardirane železniške proge v Belgiji in zapadni Nemčiji, železniški mostovi v Belgiji ter oddelki nemške vojske in kolone tovornih avtomobilov.

London, 28. maja. AA. (Havas.) Angleški merodajni krogi izjavljajo, da so zavezniška letala od 15. do 26. t. m. zbila 1575 nemških letal. Naglasa se, da so tu upoštevana samo letala, za katere je na osnovi ostankov bilo ugotovljeno: da so bila v resnici zbita. Če se temu številu dodajo še letala, ki jih je zbito francosko protiletalsko topništvo, so po mnenju angleških vojaških strokovnjakov Nemci izgubili v omenjenem času okoli 2.000 letal, večinoma bombnikov in lovskih letal.

London, 28. maja. AA. Reuter: Zgodaj zjutraj se je slišalo topovsko streljanje ob izlivu reke Temze. Reflektorji so zasledili neko letalo. Protiletalski topovi so začeli bruhati, toda letalo se je še pravčasno umaknilo ter poletelo proti zapadu.

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Iz pooblaščenega vira se je zvedelo, da je bil včerajšnji dan najuspešnejši dan za britansko lovsko letala od vdora Nemcev v Holandijo in Belgijo. Britanska lovška letala so uničila, oziroma resno poškodovala 79 nemških aparatov, od katerih so britanski letalci ugotovili, da jih je padlo 50, 29 pa poškodovanih pbečeno. 14 britanskih letal vrste »Hurricane« in »Spitfire« se ni vrnilo v svoja oporišča, smatrajo pa za gotovo, da so letalci ostali neškodovani.

Poostreni ukrepi v Švici

Bern, 28. maja. br. (SDA.) Zvezni svet je na svoji današnji seji razpravljaj o nadaljnjih ukrepih, ki bi jih bilo treba izdati za notranjo varnost. Vlada se je odločila odrediti najstrožje kazni za vse, ki bi posredno ali neposredno širili vesti, ki bi mogle kakorkoli škoditi švicarski obrambi ter morali vojske in civilnega prebivalstva. Posebno hude kazni bodo odredene za vse one, ki se ne pokoravajo vojaškim oblastem. Kakor se je nocoj zvedelo, bo uvedena tudi smrtna kazen, ki je bila doslej v Švici predvidena samo za primer vojnega stanja.

Nemci ostro zavračajo zavezniške trditve

Berlin, 28. maja. AA. Današnji nemški tisk se ponovno obirno bavi z vestni nasprotne propagande o nemških zverstvih. »Berliner Lokal Anzeiger« pravi, da se te vesti sedaj posebno intenzivno širijo zato, da se: 1) pri lastnih narodnih ohrani in še okrepiti razpoloženje za odpor navzlic dosedanjim neuspехom; 2) vpliva na nevtralne države, da bi se katero izmed njih dobili za vojno proti Nemčiji; 3) da se najde vsaj eno naknadno opravilo za pobudo zaveznikov za vstop v vojno.

»Berliner Börsen Zeitung« prinaša v nasprotju s temi neresničnimi vestmi poročila o umoru ujetih nemških letalcev, naglašujoč, da je to surova kršitev mednarodnega vojnega prava. List dodaja, da je maršal Göring kot glavni poveljnik nemškega vojnega letalstva odredil strogo preiskavo za vsak posamezen primer te vrste, da bi se zaradi takega postopanja izvajale potrebne konsekvence.

»Völkischer Beobachter« pravi med drugim, da se nasprotniki Nemčije motijo, če mislijo, da bodo s tako propagando dosegli cenovno zmago, kakršno so na ta način izvojevali v vojni leta 1914 do 1918. Takrat se je nasprotnikom posrečilo s proizvodni svoje fantazije dvigniti ves svet na noze proti Nemčiji, danes pa je Nemčija močnejša od nasprotnikov tudi v pogledu teza vojnega sredstva. Medtem ko sovražna propaganda dela z megljenimi trditvami brez navedbe imen, krajev, datumov itd., dela nemška informativna služba sistematično na osnovi dokazanih dejstev.

Anglija in Italija

London, 28. maja. AA. (Reuter.) Neodvisni delavski poslanec Vaswoode je vprašal državnega podtajnika v zunanem ministru, ali bi mogel kaj povedati z ozirom na sedanje stanje italijansko-britanskih odnosov. Buttler je v svojem pismenemu odgovoru izjavil:

»Da. Jaz prav rad porabim priliko, da povem kaj o pogajanjih, ki jih britanska vlada vodi z italijansko vlado glede nadzorstva nad tihotapstvom. Kakor je bilo že objavljeno v listih, je prispel naš delegat v Rim s pooblastilom, da razpravlja o tem vprašanju z italijansko vlado. Ta delegat se je že vrnil v London s predlogi italijanske vlade, katere smatramo kot zadovoljivi temelji za sporazum. Britanski in italijanski delegati izdelujejo sedaj v Rimu podrobnosti in gospod vpraševalec bo razumel, da ves čas, kar teko pogajanja, ne morem ničesar izjaviti o tem predmetu.«

Pogajanja z Irsko

Dublin, 28. maja. br. (United Press.) Irška vlada je danes izdala službeni komunikacijo o izjavah, ki jih je dal ministrski predsednik De Valera danes o mednarodnem političnem položaju in stališču Irske do sedanje vojne. De Valera je naglasil, da se vojna nevarnost približuje tudi Irski domovini. Zato je bila vlada primorana, da izda daljnosežne ukrepe za obrambo države. Irška se je odločila, da se bo z vsemi sredstvi borila proti silnemu napadu.

V službenih krogih komentirajo De Valerove izjave zelo živahno in pri tem ugotavljajo, da so se med Londonom in Dublinom že pričela pogajanja po katerih naj bi se ustanovila posebna angleško-irska organizacija za obrambo Irške. Angleška vlada je predložila irski vladi, da prouči njena zaupna poročila, iz katerih neposredno izhaja, da je Irška v resni nevarnosti. Glede na današnje izjave De Valere sodijo, da je bil med Dublinom in Londonom že dosežen sporazum o skupni obrambi Irške. Kakor znano je irška vlada že pred nekaj dnevi vpoklicala pod orožje več letnikov rezervistov. Ukrepi so bili v naslednjih dneh vse do včeraj izpolnjeni. Na posameznih točkah irske obale se že nameščene baterije modernih protiletalskih topov.

Stiki z Rusijo

London, 28. maja. z. (United Press.) Iz zanesljivega vira se izve, da bo Anglija v najkrajšem času imenovala novega veleposlanika v Moskvi. Sedanjí angleški veleposlanik v Moskvi sir Erik Phipps je zapustil Moskvo že mesca januarja in se ne bo več vrnil na svoje mesto. Sovjetski poslanik v Londonu Majski je sporočil lordu Halifaxu, da sovjetska vlada nima nič proti posebnemu pooblaščenju angleške vlade Crippsa, da pa zahteva, da imenuje Anglija v Moskvi svojega rednega diplomatskega zastopnika. Lord Halifax je pri tej priliki sporočil Majskemu, da je to že sklenjena stvar ter da bo novi angleški poslanik v najkrajšem času nastopil svoje mesto. Imel bo najširša politična pooblastila, iz česar se da sklepati, da polaga Anglija na izboljšanje odnosov s Sovjetsko Rusijo največjo važnost.

Vojno posojilo v Avstraliji

Camberra, 28. maja. AA. (Reuter.) Uradno poročajo, da je avstralska vlada sprejela sklep, da razpiše notranje posojilo v znesku 5 milijonov funtov-sterlingov. To posojilo, ki bo brezobrestno, se razpisuje z namenom, da bi se nudila prilika vsakomur, kdor želi pomagati pri prizadevanjih za doseg vojnih ciljev.

Naš poslanik

pri Sumner Wellesu

Washington, 28. maja. AA. Pomočnik zunanjega ministra Sumner Welles je včeraj sprejel angleškega veleposlanika lorda Lothiana ter jugoslovenskega poslanika Fotiča.

Spominska svečanost v Čačku

Beograd, 28. maja. p. Iz Čačka poročajo, da je bila danes tam svečano proslavljena 150-letnica hrabre smrti junaka Zlatka Rajčica, ki je na legendarni način padel za domovino. Svečanost je organizirala sokolska župa v Čačku. Sodelovala so vsa nacionalna društva Duhovnik Savić je imel za nosen govor o herojskih borbah na Čeguru. Zvrstilo se je še nekaj nadaljnjih govornikov. Popoldne je bila velika sokolska akademija.

Sokolska glavna skupščina odgledana

Beograd, 28. maja. p. Glavna letna skupščina SKJ, ki je bila napovedana za 8. in 9. junija t. l., je bila odgledana za nedoločen čas.

Nevihita v Medjimurju

Zagreb, 28. maja. o. Iz Hrvatskega Zagorja poročajo, da je divjala včeraj popoldne v Medjimurju in Podravju strašna nevihta. Nevihta je nastopila s silnim grmenjem in strelami ter s točo, ki je bila v hudeškem srezu debela kakor oreh. Toči je sledil silen naliv, kakor, da bi se bil utrgal oblak. V mnogih krajih je toča napravila veliko škodo po vinogradih in na poljih.

Ogromna škoda zaradi

poplavl v Novem Sadu

Novi Sad, 28. maja. o. Posebna komisija, ki je ocenjevala škodo, povzročeno od poplavl v Novem Sadu in okolici, je sedaj dovršila pregled položaja v Adamičevem naselju, ki je bilo od poplavl najhujše prizadeto. Komisija je dognala, da znaša škoda samo v tem novosadskem predmestju 21.4 milijona din. Porušenih je bilo 705 hiš, poškodovanih nadaljnjih 299. Prebivalci naselja pa zatrjujejo, da so jim poplave prizadejale kar za 36 milijonov din škode.

Zemunska vremenska napoved: Na severni polovici države se bo počasi zjasnilo. Tam bo do se prehoiti nalivi, morda tudi nevihte. Na južni polovici države in v spodnjem primorju bo prevladovalo oblačno vreme, ponekod z dežjem. Temperatura brez znatne spremembe. Noč bodo hladne.

Naši kraji in ljudje

Naši mladi učitelji na jugu

Nekaj slovenskih učiteljev, nastavljenih v vardarski banovini, je že pisalo v »Jutro« o življenju, o potovanjih in šegah na našem jugu. Zdaj, ko je bližja konec solskega leta, je pa potrebno, da se oglasimo še nekateri.

Nastavljen sem v Lesnici. Tega kraja seveda ne boste našli na zemljevidu, temveč samo na specijalkah Lesnice je oddaljena od Vranja osem ur Kraj, razdeljen v Gornjo in Dolnjo Lesnico, leži nad 1000 m visoko in je gol, divje romantičen. Da prideš do Lesnice, si primoran potovati samo na konju, ker je dosti rečice in potokov, ki nimajo brvi. Moj upravitelj biva v tri ure oddaljenem Trgovisti, kjer je tudi pogodbeni pošta. Zatorej večkrat jezdim v to »varošico« in se večkrat pripetijo, da se vračam pozno domov. Pot, p ravza prav steza, ki vodi od Lesnice do Trgovista, je zelo nevarna. Človek, ki bi pončil pešca, bi težko prispel do svojega cilja. Če pa jezdiš na konju, si lahko brez skrbi. V največji temi pozna konj pot in previdno stopa, preduram tipažec na najbolj nevarnih mestih. Prezanimivo je, da konj stopa vedno na robu steze, ki se spušča v prepad ali hudournik. V začetku, ko sem jezditel mimo takih mest, so se mi najzljubše lasje. Zdaj sem se pa popolnoma privadil. Konj je tukajšnjemu človeku glavna opora v gospodarstvu. Saj mu nosi žito drva in vse važne življenjske potrebe. Razumljivo je, da ljudje konjička zelo cenijo, skoraj bi rekli: spoštujejo. Moj šolski služitelj vztrajno trdi, da ima konj dušo.

Sola, v kateri poučujem, je bila zgrajena leta 1911. V tisti dobi so bili tu Turki gospodarji; kako je bilo pa z njimi, je znano. Seljani so se tajno sestajali in so sklenili kljub vsem zaprekam, da se zidajo šola. Da bi pa Turke premotili, so jim pripovedovali, da bodo zidali navadno hišo. Seveda je iz te navadne hiše postala šola, zgrajena iz gline. Prvi učitelj je bil Grk, ki se je pa moral zelo mučiti in boriti pri poučevanju. Za grški jezik je bil narod težko dojemal, in je bilo poučevanje neuspešno. Pozneje so prihajali narodni učitelji in tako prosvetili narod v pravnem nacionalnem duhu. Tudi mene je doletela usoda, da prosvetljuje ta narod in sicer kot poslednji učitelj v tej šoli, ker bomo namreč na jesen zidali novo. Sedanja šola stoji v bližini rečice, pritoka reke Pčinje. Ob šoli je tudi vrt, posajen s slivami. Prejšnji učitelji so sadili samo čebulo in papriko. Jaz pa sem začel s posejevanjem solate in druge razne povrtnine, ker se nikakor ne morem naučiti uživati ljuto papriko.

Šolska zgradba je res že slaba in učilnica ne zadostuje več 80 učencev se stiska v tem tesnem prostoru. Ko sem prvič stopil v razred, sem se po pravici povedano prestrašil, ko sem zagledal toliko mladine. Prvi dan so bili otroci mirni in so stali kakor izklesani kipi, toda sedaj jih komaj izklesujem. V začetku mi je bilo ne navadno, ker so me otroci tikali. Vendar sem kmalu spoznal, da je to dobro, ker imajo tako učenci večje zaupanje do učitelja in njegova avtoriteta zaradi tega prav nič ne trpi. Otroci so se me privadili in tako sem žel ob priliki zadnje inspekcije zelo dober uspeh.

Naj vam še omenim obiskovanje mojih tovarišev, ki je zaradi prevelike oddaljenosti zelo redko. Te dni, ko me je inspiciral šolski nadzornik iz Krive Palanke, sem imel priliko, da posetim tovariše. Nadzornik ima namreč lepo navado, da ob pregledih šol povabi s seboj učitelje, ki ga spremljajo in hospitirajo na dotičnih šolah, kjer izvrši on pregled. Na ta način dobro spoznavamo delo in metode tovarišev, kar nam vsakokrat koristi pri nadaljnjem poučevanju. Tako se je zgodilo, da sem lepega dne jutraj zagledal na bližnjem brdu koder vodi pot do šole, kar celo karavano jezdec. Med njimi sem takoj spoznal nadzornika in sreskega načelnika ter mojega upravitelja. Kar malce vroče mi je postalo, toda takoj sem bil spet miren, ko sem jih videl veselih in prijaznih obrazov. Služitelj je hitel pripravljati »crnu kavu«. Po izvršenem pregledu sem odrinil tudi jaz z njimi in tako smo dospeli do naslednje sosedne šole v vasi Stajevcu. Tu nas je sprejel bivši narodni poslanec Stamenko Stojić in nas je dobro pogostil z janjkom, pečenim na ražnju Pečenka je

bila precej ostra in so nam gorela usta. Morali smo se potolažiti z ljuto rakijo. Ko so bile opravljene vse formalnosti v šoli, smo odjezdili v Radovnico. Ker pa je bil naš tovariš, Slovenec, na bolnišnični dopustu, se pregled ni mogel izvršiti tako, kakor bi se bil moral. Takoj drugi dan smo nadaljevali pot in dospeli do Crne Reke.

Mislil, da je Crna Reka postala že nekoliko popularna, saj je o njej pisal in govoril v radiu naš marljivi tovariš Mirko Demšar. Ko smo zagledali učilnico, se nisimo mogli dovolj naučiti okrasitvi, saj je bila polna slik in zemljevidov. Ko so nad-

zornik in drugi učitelji odšli, sva ostala sama z Demšarjem. Ker sva bila sošolca iz Ljubljane je razumljivo, da sva mnogo kramljala o vsem mogočem. Lahko si mislite, kako v tej romantični samoti dobro dè svidenje.

Ker gre šolsko leto h koncu se nadejamo, da bomo drugo leto premešeni v druge kraje. Čeprav smo daleč od doma, bore se z nekaterimi težavami, se vendar vsi zavedamo, da nam bo tukajšnje življenje kašipot v bodočnost in nam bo ostalo vse v najlepšem spominu.

Dušan Kavšek.

Silovito neurje okrog Marije Snežne Toča je opustošila nasade in posevke, strela pa zažgala pet domačij

Maribor, 28. maja. S skrbjo so opazovali včeraj popoldne Mariborčani, kako se na severni strani kopičijo gosti, temni oblaki, ki se naglo podijo proti Slovenskim goricam. Druga letošnja večja nevihta, ki smo jo doživeli včeraj popoldne v Mariboru, ni bila z vsem naličjem skupaj nič nasprotni omenj, kar so doživeli naši obmejni prebivalci pri Mariji Snežni in v tamošnji okolici. S strahom v srcu so nesrečni obmejni gospodarji pričakovali, kaj se bo zgodilo. Sredi groma in bliska se je vili dež. Lilo je kakor iz škafa. Treskalo je in se bliskalo, kakor da bi bil sodni dan.

Nato je zaropotala toča, debela kakor lesniki. Pol ure je padala, kletila sadno drevje, mlatila po poljih in njivah, uničevala vinograde. Bila je suha toča, ki je pokončala vse, kar je bilo mogoče uničiti. Hudo so prizadeti kraji: Marija Snežna, Velka, Pledersnica, Trate, Šomota, Dražen vrh. Temni oblaki so napovedovali hudo uro tudi naselbinam proti Sv. Jakobu na

eni strani in Sv. Ani na drugi strani. Od Sv. Jurja do Marije Snežne in naprej do Jarenine in Sv. Jakoba v Slovenskih goricah nudi vsa pokrajina sliko groznega, pretresljivega razaranja po poljih, vinogradih in sadovnjakih, ki so obetali letos zelo dobro sadno letino. Toče se je nakopičilo toliko, da je bilo ponekod na kope in da je vsa nesrečna obmejna pokrajina nalikovala snežnemu polju. Se danes jutraj je ležala ponekod toča na tleh. Naše Slovenske gorice so doživele v tem okolišču svojo prvo letošnjo razmero zgodnjega vremenskega katastrofo, ki je pokopala mnoge upe in nade našim težko preizkušenim obmejnim gospodarjem. Skoda gre v težke stotisoče. Naše obmejno kmetijsko ljudstvo kliče po pomoči, ki je nujno potrebna.

Težka preizkušnja s točo ni bila dovolj. Tudi strela je opravila svoje delo. Tresčilo je v 5 domačij, ki so zorele in ki nudijo sliko žalostnega pogorišča sredi belih poljan, pokritih z ledenim zrnjem.

Utopljenca so našli ob Muri Sodijo, da je postal žrtev krča, ko je hotel preplavati reko

Murska Sobota, 28. maja. Dva vaščana iz Bakovcev sta v Muri pri Murinem rokvu Bukovšču v vasi Krogu našla moško truplo, ki je moralo že dalje časa ležati v vodi. Ko sta potegnili utopljenca iz vode in ga pregledala, sta dobila pri njem v ženo vojaško knjižico, iz katere je razvidno, da je utopljenec Alojzij Nekrep, rojen 1905. v Sladkem vrhu, občina Velka v srezu Maribor le v bregu. Utopljenec je imel preko ramen zvezane čevlje, klokbuk zataknen za telovnik, v žepu pa steklenico z žanjem.

Poleg vojaške knjižice je imel pri sebi še krstni list in poziv na vojaške vaje, iz katerega je razvidno, da bi se moral javiti 10. maja v Mariboru.

Domnevajo, da je imel Alojz Nekrep kake tihotapske namene, ko si je sezul čevlje in jih zvezal čez rame, da bi jih pri plavanju ne iztrgali. Gotovo ga je v mrzli reki prijel krč in je utonil. Truplo se ni začelo razpadati, kaže pa, da je ležalo več kot 10 dni v vodi. Truplo so prepeljali na pokopališče v vasi Krogu.

Požigalec Koražija se bo pokoril 15 let Zažgal je 39 domačij in napravil za 1.700.000 din škode

Maribor, 28. maja. Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moral zagovarjati danes dopolne največji piroman, kar smo jih imeli na slovenskih tleh 35letni Avgust Koražija je bil strah in trepet prebivalstva, kjerkoli se je pojavil. Sam je priznal, da je zažgal 39 domačij. Pošestniki imajo škode okoli 1.700.000 dinarjev. Avgust Koražija je razen tega v 7 primerih samo poizkusil s svojo požigalsko srečo, ki mu pa tedaj ni bila naklonjena, ker so domačini pravočasno pričeli z gašenjem ognjenih zubljev, ki so zajeli njihove domačije.

Avgust Koražija seveda ni normalen. Zdravniki so ga preiskali in dognali, da ima dolocene požigalske predstave, ki vzbujajo v njem nagon k požigu. Zanimivo je, da je požigalčev obnašanje nekam otročje, razen tega ga označujejo pteze duševne manjvrednosti in prirodne slabosti, tako da je njegova razsodnost obremenjena. Ko so ga izpraševali, zakaj je ljudem uničeval domačije, je mirno, kakor da bi bilo samo ob sebi razumljivo, dejal, da je pač zažgal, ker je rad gledal, kako gori in kako se potem ljudje zrinjajo v bližini gorečih domačij. V nekaterih primerih je tudi priznal, da je zažgal požar, ker je čutil mržnjo do nekaterih posestnikov.

Prav za prav so zajeli Avgusta Koražijo po naključju. V zvezi s požarom, ki je vpepelil kozolec posestnika Mihela Kumra iz Slovenske Bistrice 26. novembra 1939, so osumili požiga Kumrovega

hlapca, 35letnega Avgusta Koražija, ki je doma iz Taborskega Kumna. Od začetka je bil Koražija trdovraten, toda pod težko dokaznega materiala, ki se je obilno namnožilo, je sledilo priznanje za priznanjem, dokler se ni ob tem ogromnem gradivu izluščila podoba enega največjih piromanov. Povsod, kjer je služil za hlapca, je požigal in je pustil za seboj žalostna pogorišča slovenskih domačij. Od leta 1932, naprej gre to njegovo piromansko zažiganje. V Zgornji Gorici je zažgal domačije in v Vrhloju, potem v Podovci in Leskovcu, na Spodnji Hajdini in v Hajdosa, v Stražgonjcih, v Razvanju. Skorbi, Sv. Kungoti, Slovenski Bistrici in v Zgornji Bistrici. Vse to je priznal. Potem

pa so ga vodili od kraja do kraja kjer je služboval kot hlapec, da je na kraju svojih zločinov podvigov točno pripovedoval, kako in kje je zanetil ogenj. Ko je prišel Avgust Koražija pred preiskovalnega sodnika, se je hotel nekoliko potuhiniti. Prišel je tajiti nekatere primere požiga, ki jih je prvotno priznal.

Seveda je bilo za današnje razpravo proti Avgustu Koražiji zelo živahno zanimanje.

Razprava je bila v dvorani št. 53. Predsedoval ji je predsednik okrožnega sodišča dr. Hudnik, prisedniki so bili s. o. a. dr. Cemer, Kolšek, dr. Rebulina in Lečnik. Obtožbo je zastopal višji državni tožilec g. dr. Zorjan. Obtoženec je le nekatere požige priznal. Razprava je trajala sprčo obsežnega gradiva vse dopoldne. Naposled je bil Koražija obsojen na 15 let robi in na trajno izgubo častnih državljskih pravic.

Bela Krajina se pripravlja

Kakor smo svoj čas že poročali, se Bela Krajina, naša sončna deželica onkraj Gorjancev, letos zopet pripravlja, da pokaže svetu svoj narodni zaklad, svoje narodne običaje, igre in ples.

V svoji odmaknenosti od sveta in svoji domači lepoti je Bela Krajina ohranila še mnogo vernega našega življenja iz davnine, četudi je čas tudi tu že marsikaj prekril in deloma zbrisal. Lansko leto je na prireditvi v Črnomlju pokazala Bela Krajina nekaj svojega narodnega blaga, ki se je ohranilo še iz davnine, letos pa se pripravljajo belokrajinski praznik v Metliki dne 16. junija, ko bodo nastopile skupine iz Adlešičev, Bojancev, Črnomlja, Metlike, Preloke, Poljanske doline in Vinice ter pokazale svoje običaje in svoja narodna kola. Na sporedu so letos nekateri plesi, ki jih lani v Črnomlju nismo imeli prilike videti. Prireditvi bodo pridruženi izleti po Beli Krajini. Bela Krajina vabi vse na ta svoj praznik. Za prireditev pripravljata društvo »Bela Krajina« in Tujkoprometna zveza v Ljubljani skupen izlet v Metliko in druge kraje Bele Krajine. Podroben spored bomo še objavili.

Umrl je zgleden Sokol

Škofja Loka, 28. maja. V nedeljo popoldne je preminil g. France Kokalj, sin posestnika in knjigoveza. Komaj so ga prepeljali iz ljubljanske bolnišnice pod rodni krov, je začelo ugašati v njem življenje. Štel je šele 31 let, a se je

Spremenjene določbe o pogojih za doseg nameščenke legitimacije

Delavska zbornica v Ljubljani objavlja: Po predpisih uredbe o poslovnih knjižicah delavcev in zasebnih nameščencev ne sme delodajalec nikogar sprejeti v službo brez predpisane poslovne legitimacije. Za zasebne nameščence obstajajo legitimacije, katere pa so obične izdajale le proti predložitvi odloka o pokojninskem zavarovanju. Pokojninsko zavarovati pa se ne more nihče, kdor ni že v službi. Tako so si morali nameščenci najprej nabaviti delavsko knjižico, katero so kasneje, ko so že imeli odlok o pokojninskem zavarovanju v rokah, lahko zamenjali za nameščensko legitimacijo. Imeli so na ta način dvojne stroške. Na predlog delavskih zbornic je minister socialne politike sedaj odredil naslednje:

Do legitimacije privatnega nameščenca, ki v vsem nadomešča poslovno knjižico, imajo pravico:

- a) osebe, ki so zaposlene in predložijo poleg ostalih dokumentov odlok o pokojninskem zavarovanju enega izmed pokojninskih zavodov v državi;
- b) osebe, ki so nezaposlene in vsled tega

Za dojenčka

Je zelo važna materina prehrana. Materi, ki doji, je treba da vnese s svojim mlekom v otroka one vitamine in redline snovi, ki so za zdrav razvoj otroka neobhodno potrebne. Za časa nosečnosti, a še bolj za časa dojenja potrebuje vsaka mati, da zaužije za predjužnik in malico 1—2 skodelici krepilne hrane

OVOMALTINE

ki jači zdravje in življenjsko moč matere in otroka.

Dobiva se povsod.

CENE NESPREMENJENE!

Že moral posloviti od staršev, sester, Sokolov, Sokolic in vseh, ki smo ga imeli radi. Še pred tedni je bil vesel in zdrav. Pa se je prehladil, hripi se je priključilo vnetje rebre mrene in ni bilo več pomoči.

Jutri ob 17. ga bomo spremljali na poslednje domovanje. Brat Kokalj je bil marljiv član škofjeloškega Sokola. Delal je pri veseličnem odseku in tudi v telovadnici je zahajal. Rad in brez izmikanja je popljal za vsako delo. Bil je tih, zanesljiv sodelavec. Mnogo je hodil po planinah. Redki so vrhovi v Julijskih Alpah in Karavankah, ki jih Kokalj ne bi bil naskočil. Marljivo je delal tudi v domači knjigoveški delavnici, ki ji je bil on, edini sin, določen za bodočega vodnika. Smrt je zdaj prekrizala vse načrte. Brata Kokalja bomo ohranili v najlepšem spominu, globoko žalujemo pa izkramo naše iskreno sožalje!

Luise Rainer

Dramatska šola

Film o milijonih lepih deklet, ki so vse prepričane, da so rojene zato, da postanejo slavne filmske zvezde!

v najboljšem filmu, v katerem si je umetnica pridobila prvo nagrado ameriške akademije za umetnost!

DANES PREMIERA!
Kino Union — 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Kulturni pregled

Likovni umetniki v Mariboru

Mariborski likovni umetniki so razstavili svoja dela v dvorani Sokolskega doma ob priliki III. umetnostnega tedna. Na razstavi, ki je bila odprta do 25. t. m. je bilo razstavljenih 46 del. Izmed teh razstavljajcev sta imela v zadnjem času dva svoje kolektivni razstavi: Mušič in Karol Jirak, Zoran Mušič. Sedaj so razstavili Fran Golob, Maks Kavčič, Ivan Kos, Karol Jirak, Zoran Mušič, Lojze Šušmelj in Klavdij Zornik.

Razstava je nudila jasen pregled razvoja in dela mariborskih slikarjev, zato je bila vredna posebne pozornosti mariborskega kulturnega občinstva.

Fran Golob je razstavil 3 olja in 4 akvarele. Njegovo olje »Na klancu« tvori nekak prehod iz prejšnjega ekspresionizma v novo mirnejše, stvarnejše gledanje na svet. Sedanje umetnikovo delo je prepričevalno, barvno pripovedujoče in poenostavljeno. Živi barvni toni so v skladnosti z idejo ter vsebino lika. Tudi v akvarelu se poslužuje barvnih ploskev in živih tonov. Včas se mu oljna tehnika ne posreči (»Ruše«). Tu ni homogenosti sijeja, ploskve so barvno razbite brez tonske skladnosti. Najboljši akvarel je »Mati, ki sliči prav dobremu delu »Na klancu«. Obdeli sta tudi »Interier« (akvarel) in »Kmetija pri Prevaljah« (olje). Vsa ta dela so boljše od doslej razstavljenih.

Maks Kavčič je razstavil 8 olj. Značilno dejstvo njegovih del so tuji osnovni barvni toni, med katerimi prevladuje topla

temno rjava barva. Povsod se kaže stroga pažnja v kompoziciji in analizi barvnih odnosov. Svojstvo njegovih del ni toliko intuicija, kolikor intelekt v zvezi s slikarskimi problemi, ki jih rešuje. Posledica tega je pomanjkanje neposrednosti in elana. Ideja prevladuje nad motivom. Na tej razstavi je imel nekaj prav dobrih del, kakor »Drava«, »Tihotaj« in »Vprega«, ki so zgrajena v isti barvni skali ter izražajo neko individualno svojostvenost. V »Mestnem parku« je začel v barvi in tehniki na bolj impresionistično pot.

Ivan Kos je razstavil eno olje in 7 akvarelov. Med akvareli so večdomna motivi iz Dalmacije. Sveže in tople barvne ploskve dajejo tem delom slikarsko pristnost in vedrost. Nekatera dela so odlična, kakor »Ob morskimi obali«, »Oljke in gore«, motiv z zelenimi bori ter »Naša krajina v jeseni«. Res je, da je umetnik v teh delih sam svoj. Lirično doživetje prihaja do polnega izraza.

Karol Jirak je razstavil 11 olj. Njegov način izražanja je ustaljen. Gradi impresionistično, vendar tako, da obdrži pristnost slika v pravilnem realnem odnosu. Njegova dela so razgibana. Ne ljubi barvnih in tonskih kontrastov. Drži se današnje sijeja in ne razgablja. Ponekod prehaja v virtuosnost in dekoracijo (Tulipani). Drugod zopet kaže izvirnost doživljanja, izredno močno kompozicijo in pogodenost ozračja. Tako se odlikujejo »Stolnica« in »Zimska krajina«. Obe deli sta izredno

močni in prepričevalni. Sutilno podana je slika »Iz parka«. Med najboljšimi njegovimi deli in tudi med najboljšimi na razstavi sploh pa je bila slika »Kopače«, ki je bila poklonjena hrvaški književnici Pri tem delu se barvna enotnost harmonično ujema z lepo kompozicijo. Izvirnost delo je tudi »Mati z otrokoma« v živih in mehkih barvah. Delo »Haložanke« je močno komponirano in razgibano.

Zoran Mušič je razstavil sama olja, 6 manjših in 1 večjo kompozicijo. Občutno poglobljeno njegovih gibanj, ki jih je imel zadnjeje na kolektivni razstavi, kjer doživel njegova individualna slikarska svojostvenost polna raznih. Mušič je tudi v olju kakor v gredi kolorist. Barva ostane nadrejena in edini nočilec likovnih vrednot, ki so predvsem občutje in intuicija. Barve izražajo tudi vsebino, kar je v polni meri dosegel v svojem najboljšem delu »Moja mati«, ki je po svoji skromnosti idejne zamisli pravilni kompoziciji ter globini eno najlepših umetnin mariborskih razstav. Njegovi »Tulipani« in »Koločev« značilno kažejo čisto koloristično izraževanje brez slikarskih efektov. Marj dognano delo je »Grajski trg«. Umetnik potrebuje za svojo barvno intuicijo čim več slikovitosti južnih pokrajin, kjer živi v polnem obsegu svojih ustvarjalnih zmognosti.

Lojze Šušmelj je bil zastopan samo z 2 oljema. Šušmelj je razstavil že v okviru »Kobanskega tedna«, kjer je bilo laže dognati njegov razvoj ter napredek. Od lanske razstave je zajel v globino in postaja vse močnejši. Njegovo olje »Sv. Duh pri Ojstrici« je zelo učinkovito, globoko in razgibano. Temni toni ozadja z menajajočimi svetlobnimi odtenki nudijo vtis polnega doživljanja ter močne slikarske individualnosti. Tudi »Selnica ob Dravi« je živahno in dobro podana.

Klavdij Zornik ima 4 olja. Njegova dela kažejo grafični način podajanja. Bavi se bolj s študijem kompozicije, kar nudi vtis enostavnosti. Na lanskim razstavi je imel nekaj del, ki so bila slikarsko in umetniško bolj dognana. To izpričuje iskanje novih potov, ki jih bo pri svoji slikarski individualnosti gotovo našel. Njegovo najboljšo delo je »Sv. Miklavž na Dravskem polju«. V tem delu razodeva moč in prepričevalnost kompozicije, tonsko skladnost in barvno svojostvenost. Dobro delo so tudi njegovi »Tulipani«, kljub enostavnosti zelo ugajajo. — Prof. Lojze Bizjak.

„Eugenij Onjegin“ ob stoletnici P. Čajkovskega

P. Čajkovskij se je v svojem »Onjeginu« povrnil k pravilcu romantike in v Puškinov romanu našel iskreno, toda pretresljivo dramo, ki sloni na konfliktu takih situacij, kakor jih je sam doživel ali videl. Tako označuje skladateljev brat Modest prijubljeno romantično opero »Eugenij Onjegin«, ki si je pridobila pri nas toliko ljubiteljev, da jo že prištevamo med stalna repertoarna slovenska dela.

Ob sobotni (25. maja) proslavi stote obletnice rojstva velikega ruskega glasbenega tvorca je občinstvo premierskega abonmaja, pomnoženo s številnimi člani ljubljanske ruske kolonije, prisostvovalo osveženi uprizoritvi, ki ji je dal svojstven značaj ruski baritonist g. B. Popov kot gost. Mimo njegovih pevskih zmognosti (pel je slovenski), o katerih je občinstvo že poučeno, je g. Popov izborni vtisel ruskega plemeča, ki že v svojem prvem nastopu kaže vso uglasnost, hladno razsodnost in nekakšno otopenost svetovnjaka, a do blaznosti vzplamti tedaj, ko je v Tatjani že zamrl mladostni oženj neodoljive ljubezni

do njega. Gdč. Heybalova svoje že z uspehom podane vloge vsestransko izpopolnjuje. Skladnejša igra se je tokrat družila s tenkosilnim obvladanjem glasbenega izraza v njeni Tatjani. Dražestna zunanost v posameznim scenam prilagajajoč se kostumih je še povečala uspeh. (Njej in našemu opernemu repertoarju v prid bodi na tem mestu na konec sezone ponovno izrečeno, da nujno potrebujemo povko izredno dramatičnega kova!) Lenskega je izvrstno pel tenorist g. Gostič z njemu lastnim navdušenjem in prepričevalnostjo. S posebnim aplavzom nagradjeni g. Betetto, g. Španov in Kogejeva so se lotili z enako vneto že znanih svojih vlog Gremina, Olge in Filipjevne. Nova, zelo ustrezniva kot posestnica Larina je bila ga. Poličeva, dober g. Sancin v vlogi Francoza Triqueta.

Predstava je pod štritofovim glasbenim vodstvom in smiselnimi spremembami v režiji g. Debevca žela močno odobravanje.

P. S.

Zapiski

Iz naše filozofske literature. Znanstveno društvo v Ljubljani je pravkar izdalo nov zvezek svojih Razprav, prvo knjigo filozofskega odseka. 76 strani obsegajoča knjiga vsebuje dve razpravi dr. Cene Logarja in obe se tičeata problemov zavesti. Pisec, ki izhaja iz filozofije Fr. Brentana in njegove šole, podaja v prvi razpravi z naslovom »Analiza vnanje in notranje zavesti« splošen pregled problemov o zavesti in nekaterih njihovih rešitev. Druga razprava z naslovom »Zavest in abstrakcija obravnava nekatere izmed teh problemov v podrobnem. Glede na aktualnost problemov o zavesti v moderni fenomenološki filozofiji utegne ta knjiga zanimati slehernega prijatelja filozofije.

Domače vesti

* **Vabilo prostovoljnim sodelavcem za zaščito otrok v primeru vojne.** Jugoslovanska unija za zaščito otrok vabi k prijavi prostovoljce, ki bi hoteli opravljati prostovoljno razna dela v primeru potrebe evakuacije otrok, bodisi za nego malih otrok, bodisi kot vzgojitelji ali vzgojiteljice, bodisi za ekonomsko ali administrativno službo kakor tudi za gospodarsko službo. V postev pridejo le žene in oni moški, ki niso vojni obvezniki. Vsi, ki bi hoteli takšno delo sprejeti, naj se s področja mesta Ljubljane javijo v pisarni Jugoslovanske unije za zaščito otrok, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I. Prijave se sprejemajo od 8. do 13. in od 16. do 18. Kdor bi se ne mogel osebnostno prijaviti, hotel pa bi se prijaviti pisмено, naj v pismu navede ime in priimek, poklic, izobrazbo, rojstni datum, kraj rojstva, pristojnost, ali je prijavljene samski ali poročen in koliko otrok ima, za kakšno delo se prijavlja in točen naslov stanovanja. S področja mest Maribor, Celja in Ptuj kakor tudi iz drugih mest naj se reflektanti prijavijo pri tamkajšnjih krajevnih odborih Jugoslovanske unije za zaščito otrok.

* **Smrt gospe Josipine Keršovanove v Beogradu.** V Beogradu je umrla gospa Josipina Keršovanova, supruga načelnika ministrstva za notranje zadeve v poklju, bivšega policijskega ravnatelja v Mariboru in Ljubljani g. Vekoslava Keršovana. Pokojnica je bila blaga žena, ki je imela zlasti v krogih primorskih rojakov mnogo iskrenih spoštovalcev. Kot vzorna soproga in mati je vso ljubezen posvečala svojemu dragemu družniku, katerega je z njeno smrtjo brdsko prizadela. Ugledno pokojnico so v nedeljo položili k večnemu počitku na novem pokopališču v Beogradu in je pogrebne molitve opravil beograjski nadškof g. dr. Josip Ujčić ob asistenci duhovščine ter se je ob grobu tudi z govornim posvilo od drage rojakinje. Ugledni družini Keršovani izrekamo odkritosrčno sožalje, kakor pokojnico pa bomo vsi ohranili v najlepšem spminu.

* **Promocija.** Na medicinski fakulteti beogradske univerze je bila promovirana za doktorja medicine gđc. Tatjana Zaločkarjeva, hčerka prof. dr. Alojzija Zaločkarja, upravnika ženske bolnišnice v Ljubljani. Naše iskrene čestitke!

* **Nova klinika za živčno bolne** bo še letos zgrajena v Zagrebu. Stavbišče so izbrali v Voćarski cesti na Šalati, da bo klinika čim bolj oddaljena od mestnega trušča. Stavbišče je že svoj čas poklonil pokojni mitropolitu dr. Ante Bauer zagrebški univerzi, da bi tu zrasla medicinska fakulteta. Zda mora najprej biti zgrajeno prvo poslopje medicinske fakultete, nakar ke postane celotno stavbišče last univerze. Zavaljo tega bodo torej predvsem zgradili kliniko za živčne bolezni, ki je skrajno potrebna novega poslopja. Urejena bo po vseh sodobnih zahtevah tehnike, medicine in higijene ter bo imela 80 do 100 postelj.

* **Posebno hrvatsko ginekološko društvo** je bilo ustanovljeno v nedeljo v Zagrebu. Skupščino je vodil znani učenjak, vseučiliški profesor dr. Franjo Durst, predstojnik ginekološke klinike. Poudaril je, da hrvatski ginekologi ne morejo biti zadovoljni nasproti razmeram, v kakršnih se med hrvatskim narodom rodi naraščaj. Zlasti bo treba posej posvetiti čim več skrbi porodu na deželi. Banovina Hrvatska ima doslej devet bolnišnic za žene, v kratkem pa bodo odprli še dva nova oddelka v Zagrebu. Za predsednika hrvatskega društva ginekologov je bil soglasno izvoljen dr. Durst.

* **Nov vojni red na Jadranu.** Jadranska in Dubrovačka plovibna sta sklenili, da vendarle s 1. junijem izpremenita dosedanj, zimski vojni red parnikov. Vendar pa izpremembe niso znane. Uvedena bo nova dnevna proga med Splitom, Kaštelom in Trogirami z odhodom ob 9. iz Splita. Brze proge med Splitom, Sušakom in Dubrovnikom ostanje nadalje v veljavi, samo da bo parnik proti Sušaku odhajal iz Splita namesto ob 17.45 že ob 16. Med Splitom in Kotorom so uvedene tri brze proge na teden, med tem ko je doslej bila ena sama.

* **Sremska Mitrovica dobi muzej.** V nedeljo so v Sremski Mitrovici ustanovili muzejsko društvo »Sirmium«. Sremska Mitrovica z okolico vred je znana po svojem zgodovinskem pomenu in po najdbah.

* **Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vrdigovanju, zgagi, povzročni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarce naravnega »Franz-Josefove«** grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

Nemški resumé ob koncu knjige omogoča tudi filozofom tujih narodov, da se seznanijo z izsledki avtorjevega proučevanja. Knjiga je izšla z naslovom »Analiza zveste in se dobiva pri Znanstvenem društvu v Ljubljani.

* **Živko Milčević** je izdal pri beograjski »Državni štampariji« zbirko potopisov »Zapiski o srpskoj zemlji«, ki opisuje kraje, samostane, cerkve, ljudi na črti od Grocke do Smedereva, preko župe in Miševa do Budve, Kotora, Perasta in Risna.

* **Probleme »javnega mnenja«**, ki so tako značilni za sodobno družbo, razglablja dr. Jovan Gjorgjević v politično-sociološki študiji »Javno mnenje«, ki je izšla v knjižnici »Politika i društvo« (Beograd).

* **O Vuku Karadžiću in njegovi dobi** je izšla v Novem Sadu študija Dake Popovića »Vuk i njegovo doba«.

* **O skandinavskih deželah** razpravlja dva nova srbskohrvatska spisa: Luka Smolodak v knjižnici »Skandinavizme« (v knjižnici »Biblioteka i društvo«) in dr. Aleksej Jelčić »Šta treba da znamo o skandinavskim zemljama«.

* **»Engleska koju ne poznajemo«** je naslov interesantne knjižnice Milivoja Mihailovića, ki je izšla nedavno v Beogradu.

* **Pesniški sinhroneizem.** Iz Afrike (»Mont Hydras«, Birmendreis, Alger) mi je poslal najnovejši snopič, naslovljen »De l'île déserte«, S pustega otoka, Marcello-Fabri, zastopnik tkzv sinhroneizma, ki sem ga 1. 1939. očrtal v »Obzorju«. Tu je še ves prejšnji tvorec drznih prispodob, zastopnik hermetizma ali ezoterizma kakor Mallarmé, Rimbaud, Valéry, zavzet za eksotizem, poudarjen tudi s tipografske strani: razen pomisljajev in osobito vezajev skoro ne pozna nikakih ločil, spominjajoč na nekdanje Blätter für die Kunst. A. D.—k.

kar je primerno poudaril župnik dr. Franjo Rački, ki je bil izvoljen za predsednika novega društva. Namen novega društva je, da dobi Sremska Mitrovica muzej, v katerem bodo zbrane številne najdbe in bo gotovo eden najzanimivejših v Jugoslaviji.

* **Sociologija naj se uvede na srednjih šolah,** tako so sklenili predlagati starši v Bjelovaru, ki so te dni zborovali. In sicer naj bi se sociologija poučevala v sedmem in osmem razredu gimnazije. Predsednik okrajne organizacije HSS za bjelovarski srez pa je predlagal, naj se takoj v prvi razred gimnazije uvede tudi pouk rusčine kot obvezne predmet.

* **Osnednja palača turizma banovine Hrvatske** je urejena v Praški ulici št. 5 v Zagrebu, kjer je »Putnik« že kupil veliko poslopje in ga bodo začeli že letos preurejati, čim se izselijo dosedanje stranke. V prvem nadstropju bodo uradi društva za tujski promet in zveze kopališča s posebnim salonom za sprejemanje tujih delegacij in strank. V drugem nadstropju bo banovinski tujsko-prometni odsek, v tretjem pa bo zagrebški mestni tujsko-prometni odsek z vsemi važnejšimi zagrebškimi tujsko-prometnimi ustanovami. Na dvorišču bodo urejeni pomožni prostori za biljetarnico in za druge potrebe. S preureditvijo osrednje tujsko-prometne palače bo najlepše počasi 20-letni jubilej uspešnega delovanja ravnatelja »Putnika«, in organizatorja celotne turistične propagande na Hrvatskem, Stjepana Dragomanovića, ki ima tudi med Slovenci mnogo dobrih znancev in prijateljev.

* **Omejitev prometa na cesti Jeperca—Labore.** Z 31. majem bo zaradi dovršitvenih del na dr. cesti št. 2 promet v odseku Jeperca—Labore ukinjen za čas 10 do 14 dni. Promet iz Ljubljane v Kranj bo usmerjen po banovinski cesti Medvođe—Mavčice—Labore, promet v smeri Kranj—Ljubljana pa po banovinski cesti Stražišče—Suha—Jeperca.

* **Občni zbor Zveze združenj gostilniških obrti** dravske banovine je preložen na poznejši čas.

V soboto 1. junija ob 20. uri telovadna akademija V nedeljo 2. junija ob pol 16. jubilejni telovadni nastop z razvitjem naraščajočega prapora na letnem telovadlišču SOKOLA III ob Tyrševi cesti

* **Izkoriščanje zemeljskega plina.** Iz Petrinje na Hrvatskem poročajo: V Kravarskem se dokončujejo raziskovalna dela pri iskranju zemeljskega plina. Nahajališča obetajo obilne količine, ki se bodo dale izkoriščati čez desetletja. Če bodo rezultati zadovoljivi, bodo zgradili plinovod do Zagreba, do koder je v zračni črti komaj 20 kilometrov. Izkoriščanje zemeljskega plina iz Kravarskega lahko prične novo dobo gospodarske delavnosti Zagreba, ker bo plin zelo poceni. Inženjerji, ki preiskujejo nahajališča plina, bodo v kratkem sestavili podrobnejša poročila.

* **Otvoritev nove pogodbene državne pošte Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.** S 1. junijem 1940 bo pričela posloovati nova pogodbeno državna pošta Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. V okoliščini te pošte bodo spadali kraji Breznica, Vršič, Spodnji in Zgornji Cvetkovi, Dobrova, Otok, Trnje, Osluševci, Podgorci, Sv. Lenart, Preclava, Ritemer, Sterjanci, Sterjanski vrh in Bratonečice (h. št. 19—21) iz okolišča pošte Velika Nedelja. Po krajih Podgorci (razen h. št. 23—28), Sv. Lenart, Spodnji in Zgornji Cvetkovi ter Osluševci se bo dostavljala pošta na dom vsak dan razen ob nedeljah in državnih praznikih, v krajih Podgorci (h. št. 23—28) Sterjanci, Bratonečice (h. št. 19—21), Ritemer, Breznica in Preclava pa ob torkih, četrtnih in sobotah.

* **Otvoritev nove razredne državne pošte Hajdina.** Dne 1. junija 1940 se odpre nova razredna državna pošta IV. razreda 1. stopnje Hajdina. Okoliščine pošte tvorijo kraji Spodnja Hajdina, Zgornja Hajdina, Draženec, Nova vas, Turmšče, Taborški dvor, Gercjeva vas, Hajdoše, Nijverje, Ravno polje, Sv. Kungota, Skorba, Slovenja vas, Sodinci (občina Ptuj) in Spodnji Breg (h. št. 143, 149 ter hiša Kozelja Alojzija, ki se izločijo iz okolišča pošte Ptuj). Nova pošta bo vzdrževala vsak dan peško zvezo z ambulantnima poštnama Maribor — Kotoriba 80 in Kotoriba — Maribor 80 in z njima izmenjavala skupne sklope. Krajevni dostavni okoliščini tvorita kraja Spodnja Hajdina h. št. 56—60 in 113 in Zgornja Hajdina h. št. 1—13, 18—24.

* **Kosti orjaškega mamuta** so našli v vasi Strmici blizu Kina, nedaleč od bo-

Višek senzacije Poslednji gangster

Ob 16., 19. in 21. uri.

KINO MATICA — tel. 21-24

sanske meje. Vas Strmica obiluje različnih rud. V okoliščini je dosti ležišč svinčene rude in lignita, glina pa je pripravna za izdelovanje opeke in za keramiko. Družba »Strmica«, ki ima tovarno opeke, uporablja lignit za pogon. Te dni so našli med lignitom ostanke ogromnega mamuta (elephas primigenius). Sloji lignita so debeli 50 cm do enega metra, nato se vrstijo sloji glin. Tako je bilo doslej mogoče odkopati samo glavo orjaka. Dobro so ohranjeni štirje zobje, katerih vsak tehtja 3 do 4 kg. Računajo, da je lignitska formacija v pokrajini Strmici nastala v dobi, ko še ni bilo pogorja Velebita. Po takem sklepanju, da je mamut iz dobe pred kakimi 100.000 leti. Zda se trudi, da spravijo na dan še ostale dele mamuta, ki ležijo med lignitom in glino gotovo 10 m globoko. Tri mamutove zobe ima zdaj shranjene solastnik opekarne Mihovil Tomić v Strmici, četrtega pa ima Miro Simunović v Klnu.

* **Granate iz svetovne vojne ubijajo otroke.** Še dolgo potem, ko se vojne končajo, so razgubljene bombe in patrone nevarne zlasti mladini. In tako še venomer čitamo poročila zda iz tega, zda iz onega kraja, da se je smrtno ponesrečil kak otrok. Iz Sarajeva poročajo, da se je zgodila te dni huda nesreča v vasi Kut. Pastirski Jovan Jovanović in Djordje Nikolić sta našla na paši star šaranel iz svetovne vojne. Desetletni Djordje je hotel čudno napraviti na vsak način odpreti in razstaviti, med tem ko mu je Jovan odločno svetloval, naj pusti vse skupaj pri miru. Naenkrat je šaranel eksplodiral in je na mestu ubil malega Djordja. Jovan pa ima od delca šrapnela nevarno rano v prsih in so ga prepeljali v sarajevsko bolnišnico.

* **V spalnem kupeju je prijel tatu.** Trgovski potnik Ivan Polež iz Zagreba se je peljal proti Osijeku. Ležal je v spalnem kupeju. Okrog 2.30 zjutraj je opazil tuja. ki je pravkar smenal njegov površnik.

BUCK JONES, nekronani kralj ameriškega divjega zapada nastopa kot borec za pravico in proti nasilju in napetemu in borbenemu filmu:

BANDITI PRERIJE

Edvard G. Robinson v najslajnejši viogi. Napeta drama, ki se odigrava deloma v največji ameriški kaznilnici.

Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri
KINO SLOGA, tel. 27-30

* **Nesrečna smrt zaradi nahuhe.** Premožni posestnik Mojsilo Štrbački v Lačarku v Sremu je že dalje časa bolehal za nahuho. V nedeljo se je posebno slabo počutil. Prepričan, da bo laže dihal, je vzel nožič in si nekoliko narezal grlo. Po nesreči pa je zadel na žilo, začel je močno krvaveti in se je onesvestil. Prenesli so ga v bolnišnico v Sremski Mitrovici, kjer pa je kmalu izdihnil.

* **Važna vest za gospode!** Varujte svoje zdravje in zahtevajte izrečno samo O. K. ameriško gumpo. Zavrnite slabe potvorbe, to je v vašem interesu! (—)

Iz Ljubljane

u— **Novi bolničarski tečaj Rdečega križa v Ljubljani** se prične junija. Prijave se sprejemajo v pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2/II do 4. junija dopoldne med 9. in 12. uro in popoldne med 4. in 7. uro. Moški naj se javijo samo vojaški neobvezniki. Tisti, ki so se jeseni prijavili, naj se zglašijo ponovno, če svojo prijavo še vzdržujejo. Sprejeti bodo le tisti, ki se obvežejo sodelovati v bolnišnicah in ustanovah Rdečega križa tudi v primeru vojne.

u— **Učenci klasične gimnazije v drami.** V petek 31. t. m. bodo nastopili višješolci klasične gimnazije v Ljubljani, predvsem maturanti, v dramskem gledališču s Camkarjevo dramo »Jakob Ruda«. Režijo je prevzel g. Milan Skrbineš, kar je dovoljno jamstvo, da bo igra nad povprečnim nivojem šolskih prireditev. Starši, podprite idealno stremiljenje mladine, saj je čisti dohodek namenjen maturantskemu podpornemu skladu, ter obiščite predstavo. Vstopnice se dobe pri šolskem službi klasične gimnazije (Tomanova ulica).

u— **Uprava Sokola Ljubljana** — Višje po-
novno poziva svoje članstvo in naraščaj, naj takoj v svrhu vidiranja legitimacij izroči svoje legitimacije bratu tajniku med uradnimi urami vsak večer od 19. do 20. ure v Sokolskem domu. Kdor se nima legitimacije in znaka, naj prinese sliko, da mu bo uprava izdala legitimacijo in znak. — V nedeljo, dne 2. junija bo proslavil Sokol III. za Bežigradovo svojo desetletnico. Tega slavlja se bomo udeležili v polnem številu v kroju in s praporci. Zbor članstva, naraščaja in dece v kroju in meščanski obleki z znakom bo v nedeljo, 2. junija ob 14.30 na vrtu Sokolskega doma, odkoder bo skupen odhod k Sokolu III. Za vse brate in sestre, ki imajo krog, je udeležba v kroju obvezna. Zdravo!

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo

BRAMORIN.

Navodila v drogeriji KANC — Ljubljana, Židovska 1.

u— **JNAD »Jugoslavija«.** Danes ob 20. uri bo seja upravnega odbora. Udeležba za načelnike sekcij strogo obvezna. Točno! Jutri ob 20. uri članski sestanek s predavanjem dr. Verčona.

u— **Svojevrsna stavka, ki se je končala z zmago.** Konec je tritedenske stavke, ki so jo pivci dalmatinske vina v Ljubljani zaradi podražitve izvajali vseskozi dosledno. Zda pa se lahko opazi v nekaterih izlozbah dalmatinskih gostlin in vinočev opozorila, da se vino toči liter po deset dinarjev. Prevalada je torej pamet dobaviteljev dalmatinskih vin.

u— **Združjenje gledaliških igralcev v Ljubljani**, se v imenu slavljenca Josipa Daneša in v svojem imenu, kar najiskrenejše zahvaljuje banu dr. Natlačenu, županu g. dr. Adlešiču, upravi Narodnega gledališča, nestorju hrvaških igralcev g. M. Markoviču, vsem slavljenčevim prijateljem ter vsemu ostalemu občinstvu za tako topli in prijateljski večer ob priliki proslave 40letnega umetniškega dela slovenskega igralca Josipa Daneša. — Za Združjenje gled. igralcev: L. Drenovec, predsednik; S. Jan, tajnik.

u— **Štiripersna detelja.** Marija Boštelova, posestnica v Hradecku vasi, je prijavila, da ji je pred dnevi ponoči nekdo odnesel iz kokošnjaka dve kokoši. Da bi mu pa pečenka še bolj teknila, se je tat splozil še v klet, izruval ključavlico in odnesel 15 steklenic rujnega vina. Vsa ta reč bi morda ostala za vekomaj skrita, da

stoletnico Emila Zolaja, Luka Smolodaka piše o malo znanem pesniku Proki Jovkiću, ki je pisal pod psevdonimom Nestor Zuci. Rubrike Književnost, Politiki pregled, Turizam in Osmatranja zaključujejo številko. — V »Letopisu Matice Srpske« zvezek za maj in junij, je izšla na uvočnem mestu razprava profesorja za nacionalno zgodovino na ljubljanski univerzi dr. Nikole Radojčića »Ratniške vrline Srba u srednjem veku«. Branko Lazarević se v članku »Agonija Evrope« bavi s senzacionalno knjigo Bogdana Radice, Trifun Djukić obravnava vprašanje iz življenja vladice in pesnika Njegoša; »Njegoš i bečka diplomacija«, Zvonimir Kružević razpravlja o pesniku Silviu Strahimiru Kranjčeviću, dr. Milan M. Jovanović je prispeval filozofski članek »Celina sveta i smisla života«. V tem zvezku je poleg leposlovnih prispevkov tudi obilo literarnih, znanstvenih in kritičnih pregledov. »Matica rada«, glasilo enako imenovane organizacija v Beogradu, priobčuje v pravkar izšli številki članek dr. Bogomila Vošnjaka »Balkanska uvertura«, ki se tiče 10letnice prve balkanske konferencie v Atenah oktobra 1. 1930. Nikola Aleksić nadaljuje svojo statistično podprto in iniciativno razpravo »Naš agrarni problem«. Prav tako se nadaljuje daljša razprava zastopnika energetske filozofije, našega rojaka dr. Ivana Žmavca »O naučnom organizaciji socialnog života«. Psihoteknik prof. Mirko Ferencak razpravlja o slovensko spisanem članku o gospodarskem pomenu industrijske psihotehnike. Številko zaključujejo poročila o nekaterih novih publikacijah.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

ni predčerašnjim službujoči rajonski stražnik na svojem obhodu nenadoma zalotil v senčnatem zatijahu graščanskega parka na Kodeljevem pisano družbo štirih oseb in sicer treh moških in ene ženske. Že na pogled so se mu zdeli sumljivi, vsak dvom o njihovi poštenosti pa se mu je zazdel odveč, ko je zagledal, da nosi član družine pod pazduho dve mrtvi kokoši, iz busage, obesene na krmilu kolesa, pa prešerno kukačo na plan vratovi vinskih steklenic. Hopa, se je domislil stražnik, tole so prav gotovo ukradene reči. V imenu zakona! Stražnik je kamil prijeli vse skupaj, toda tat je koki odvrnil in se pričel ruvati z njim, samo da bi pripomogel ostali trojici k begu. Res se jim je posrečilo pogneti, pustili pa so na mestu žensko kolo, ki je najbrž po zgledu kokoši in vinskih steklenic tudi kje ukradeno. Kolo je znamke »Styria«, prijavljeno je v kamniškem okraju in nosi evidenčno številko 1-61782-9. Tudi kolo, na katerem se je vozil aretirani kokašji tat, 45letni Pavle Kovač je skoraj gotovo ukradeno. Prijavljeno je v škofjeloškem srezu in ima evid. št. 2-182497-29. Aretirane Kovača, ki je že star znanec policijskih zaporov, zaslusujejo, a doslej še ni izdal imen svojih potepuških tovarišev.

u— **Identiteta samomorilca s proge v Tivolju.** Kakor smo včeraj poročali, so našli ob železniškem prelazu v Tivolju pri Puharjevi ulici truplo neznanega mladeniča, ki je šel očitno prostovoljno v smrt. Neznane se je vrgele pod brz vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Rakeku ob 2. popoldni. Močno razmesarjeno truplo so prepeljali v prosekuro splošno bolnico, niso pa mogli ugotoviti mrtvečeve identitete, saj ni imel pri sebi razen nekaj kovane drobiža in neke slike nobenih dokumentov. Na prstu je še imel velik srebrni prstan z vtisnjenim likom kralja Petra I. V žepu so našli še dve vstopnici za kino, eno kina Matica in eno kina Sloga z datumom istega dne. Nesrečnež je svoje poslednje ure prebil torej kar pri dveh kinopredstavah. Včeraj dopoldne pa sta se pripeljala iz Maribora in iz Slov. Konjic v Ljubljano njegov brat in sestra, ki sta se zglašila na policijo in izrazila domnevo, da je mrtvec najbrž Franc Černec, po poklicu pekovski pomočnik, rojen 1. 1919. v Slov. Konjicah. Brat, ki je uslužben v Mariboru, je namreč v nedeljo prejel pismo od Franceta iz Ljubljane, v katerem mu javlja, da gre v prostovoljno smrt in sicer iz žalosti, ker se je lani smrtno ponesrečil tretji brat. Po predmetih, ki so jih pri mrtvcu našli, in po prstanu je bila končno identiteta nedvomno ugotovljena. Nesrečni Franc Černec je bil sploh nagnjen k samomorilnim mislim in je že prej večkrat obetal, da se bo ubil.

u— **Obvezno cepljenje proti davici** prav naglo napreduje in je mestni fizikat cepil že nad 4.000 šolskih otrok. V ponedeljek se je pričelo tudi cepljenje predšolskih otrok, v prostorih mestnega fizikata v Mestnem domu ter je mestni fizikat v dveh dneh s cepljenjem zavaroval že 500 malih Ljubljancov zoper davico. V mestnem fizikatu bo cepljenje trajalo do 6. junija vsak dan od 9. do 11. ure in od 16. do 18. ure. Danes bo cepljenje predšolske mladine v Mostah in v Sp. šiški v tamošnjih šolskih prostorih, jutri, v četrtek, na Viču in za Bežigradom ter v petek na Barju, povsod v tamošnjih šolskih prostorih ob 16. uri. Mestno poglavarstvo ponovno opozarja, da mora biti cepljena tudi ona mladina od 2. do 10. leta, ki je davico že prebolela.

u— **Sirene za zaznanjanje letalskih napadov** bo mestni zaščitni urad spet preizkušal v četrtek 30. maja ob 11. dopoldne na raznih krajih mesta, na kar opozarjamo občinstvo, da se ne bo razburjalo. Hkrati pa javnost opozarjamo posebno na to, da bo v četrtek zadnja preizkušnja sirene, ki jih je nabavila mestna občina, pozneje bodo pa sirene tuile le tedaj, če bo dejanska nevarnost.

u— **Monumentalne slike iz slovenske zgodovine**, veliko delo akad. slikarja Gornjara Antona Kosa, namenjene za okras reprezentativnih prostorov banske palače, bodo razstavljene od 1. junija dalje v Jakopičevem paviljonu. Razen teh slik bo razstavljen tudi del obežnega študentskega gradiva, ki je za izvršitev tako velikih figurinalnih kompozicij potreben.

u— **Tatvina ali kaj.** V skladišče trgovine z železnico na Zaloški cesti je stopil v soboto neznanec in ponudil v nakup bakreno mrežo po 10 din kilogram. Na vprašanje, kje jo je doblil, se je neznanec izgovoril, češ, kupil sem jo v Domžalah od neznanega možkega. Stvar se je zdelala sumljiva in poklicani stražnik je povabil moža na policijo. Mreža je dolga 4.50 m, široka 2.50 m, ima nekaj delov že odrezanih in je zelo verjetno, da jo je aretirane nekje ukradel ter jo potem prodal okrog kot staro železo.

V NEW-YORK:

»Roma« 10. VI. iz Trsta; 11. VI. iz Dubrovnika. — »Conte di Savoia« 11. VI. iz Genova.

V BUENOS AIRES:

»Virgilio« 12. VI. iz Genova. — »Valcania« 19. VI. iz Trsta; 19. VI. iz Splita.

V VALPARAISO:

»Oceania« 21. VI. iz Genova.

Informacije:

„Italia“ — Lloyd Triestino
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16.

Sigrid Undsetova, pisateljica v slovensko prevedenega velikega romana »Kristina, Lavransova hči«, se je začela nasedla na Švedskem, kamor je bila dodela iz Norveške po naporni in tvegani poti čez gore, deloma s smučmi. Ta njen beg iz domovine je predvsem posledica pisateljicega odločno opozicijskega stališča nasproti sedanjim norveški vladi in nemški okupaciji. V tem pogledu se je Undsetova postavila na čisto nasprotno stališče kakor Knut Hamsun, ki vidi v Quislingovi politiki srečo za Norveško. — Ko je Undsetova dospela v Stockholm, je izvedela, da je v bojih pri Gandalu padel njen sin.

Belgijski pisatelj francoskega jezika so se tik pred okupacijo zatekli v Francijo, kjer uživajo gostoljubje pisateljskih organizacij ali posameznih francoskih tovarišev, ki so voljni deliti z njimi vojni kruh in negotovo stredo. Med begunci so pisatelj R. Goffin, Charles Bernard, nedavni laureat Verhaerena nagraje Noel Ruet, kipar de Bremaeker in drugi, na pa še znana usoda Franca Hellensa, Floqueta, Georga Minne, Cartona da Wianta in drugih.

Roland Dorgelès, pisatelj tudi v slovensko prevedenega znamenitega vojnega romana »Crocix de Bois«, je izšel pri Michelu v Parizu knjigo o novi vojni z naslovom »Retour au Front«.

Giovanni Papini je pravkar objavil novo knjigo z naslovom »Figure umane«. Knjiga vsebuje šestnajst Papinijevih leposlovnih spisanih podob preprostit in odličnih ljudi, ki jih je pisatelj srečal na svoji življenjski poti in katerih liki znova osvetlujejo Papinijevo pojmovanje novega humanizma, ki naj bi nastal iz spojitve med katoliško idejo in fašistično akcijo. Nova Papinijeva knjiga je izšla pri Vallecchiu v Firenzi.

Iz revij. Pravkar izšla majniška številka zagrebške revije »Nova Evropa« prinaša na uvodnem mestu članek svojega urednika dr. Čurčina »Srbia na okup!« Pisec polemizira s stališčem nekaterih srbskih političnih krogov in s članki raznih beograjskih intelektualcev, zlasti še Živovina Baludžića. Notranjepolitični prenosni naše države je posvečen tudi članek Dj. Subotića »Na novim putevima«. Prav tako je aktualen in vrhu tega zanimiv glede na naš zunanjepolitični položaj članek Ante Ciliga »O Rusiji i Južnim Slovenim«. Dr. Ivo Kolbe razpravlja v članku »Uloga suseda na Jadranu« o položaju naše države glede na probleme sredozemske politike. O poteh fašističnega imperija razpravlja v daljšem članku dr. Oton Ambrož iz Rima. V rubriki Polemika odgovarja urednik revije svojemu sodelavcu Bogdanu Račici. — Najnovejša številka beogradske revije »Vidice« prinaša na uvodnem mestu članek »Verovanje«, ki vsebuje izpoved vere v vse višje in idealne vrednote, ki jih ograža prav sedanjí čas. K. M. D. se bavi z bodočo organizacijo jugovzhoda. Milan Marjanović razpravlja v članku »Hrvatstvo in srbstvo« o še vedno aktualnih vprašanjih hrvatskega in srbskega nacionalizma. Končuje se daljša razprava znanega beogradskega zgodovinarja, univ. prof. dr. Viktorja Novaka »Strossmajer i Mihailović, dva crkvena antipoda«. Razprava obravnava z mnogimi podrobnostmi in večidel na podlagi doslej še neobdelanega gradiva stališče djakovskega škofa in zagrebške nadškofa okrog leta 1870, ko je vatikanski koncil sprožil celo vrsto zanimivih vprašanj. O vprašanju povodnji v naši državi razpravlja inž. Daka Popović, dr. K. N. Milutinović piše o Ljubomiru Davidoviću in mladini, Ernest Kazmer se bavi s

Kronika tatvin. V rudarskem paviljonu na Aškerčevi cesti je bilo ukradenemu lušatelju montanistiki iz predavalnice šesto znamke »Richter«, vredno 500 din. To je že drugi primer tatvine v oddelku. — V noči na 10. maja sta bili Josipu Oražmu v Pokopalski ulici ukradeni dve žagi za poljojarmerik, vredni več sto dinarjev. — Rjavo usnjato denarnico je nekdo izmaknil iz visečega plašča izpred kuhinje v neki restavraciji služkinji Ivanka Merjašević. V denarnici je bilo 1.620. din gotovine. — V stanovanje Ane Pečeve v Rakovniški ulici se je priplazil tat ter izmaknil iz nezaklenjenega predala 700 din gotovine. Zaklepajte vrata in ne puščajte sumljivih, neznanh oseb v stanovanjske prostore. — Sarajevska tkalnica preprog bo razstavila na Ljubljanskem velesejmu svoje preproge in bo sprejemala tudi naročila na dolgoročno odplačila. (—)

Iz Celja

Pokrajinski zlet Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki bi moral biti 29. in 30. junija v Celju, je preložen na nedoločen čas. Sokolsko društvo Celje matica bo proslavilo svojo 50letnico tako, da bo priredilo 29. junija zvečer slavnostno akademijo, drugi dan dopolne pa bo slavnostna seja. Celjska sokolska župa bo ob tej priliki priredila v nedeljo 30. junija dopolne splošne župne tekme, popoldne pa župne bojne tekme.

Šahovski brzi turnir. Celjski šahovski klub bo igral drevo ob 20. brzi turnir za prvenstvo v mesecu maju. Prijave do 20. v klubskem lokalu v hotelu »Evropi«.

Razprava proti Emanuelu Zelinki, prokuristur kemične tovarne v Hrastniku, ki je 15. aprila popoldne pred svojo pisarno ustrelil brezposelnega delavca Viljama Gačnika, se bo pričela v torek 4. junija ob 8. na okrožnem sodišču v Celju. Povabljenih je okrog 20 prič.

Ivanu Vrankarju so zvišali kazen. Kakor smo poročali, je okrožno sodišče v Celju 16. aprila obsodilo 31letnega Ivana Vrankarja, brivskega pomočnika pri frizerskem mojstru Avgustu Tačku v Celju, zaradi zločinov po čl. 3. zakona o zaščiti države in zaradi prestopka po § 100. k. z. na 2 leti in 2 meseca strogega zapora. Vrankar je vložil priziv na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki pa je priziv zavrnilo in zvišalo Vrankarju kazen na 4 leta robije.

Dijaki iz Ljubljane bodo v soboto 1. junija ob 20. gostovali v mestnem gledališču s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. Delo je režiral član drame narodnega gledališča iz Ljubljane g. Milan Skrbinek. Podprimo idealna stremeljenja naših mladih z obilno udeležbo.

Nesreče pri požarih. V petek popoldne je med nevihto treslo v gospodarsko poslopje gostilničarja in posestnika Šušpergerja v Galiciji v Celju. Poslopje je pogorelo do tal. Pri gašenju se je 52letni posestnik Ivan Šušper iz Galicije opeknel tako hudo po vratu, rokah in nogah, da so ga morali oddati v celjsko bolnišnico. V noči na ponedeljek sta se vnela vinska hrama posestnikov Antona Lipnjaka in Anderliča v Vomarjih pri Pristavi. Hrama sta pogorela do tal. Ljudjem se je še v zadnjem hipu posredilo rešiti živino, sode in nekatere druge predmete iz gorčičnih poslopij. Ko so gasili oba hrama, se je vnela tudi Lipnjakova stanovanjska hiša, ki je prav tako pogorela do tal. Očividno gre za požig. Pri reševanju sta se močno opekla odvetnikov sin Tone Ogrizek iz Celja in Franc Kovarčič.

Iz Maribora

Gostovanje Vere Majdičeve v Operi »Ples v maskah« se vrši razen pri nocojšnji premieri tudi pri obeh naslednjih priložnostih, s katerima se uprizoritve priljubljene Verdijeve opere za to sezono zaključijo.

13.930 dinarjev je vrgla celokupna poulična zbirka v okviru letošnjega protituberkuloznega tedna v Mariboru. PTL se iskreno zahvaljuje vsem sodelujočim dijakom in dijakinjam, nadalje ravnotežju dr. Hericu, ravnateljici Roznanovi, ravnatelj Kaduncu, prof. Glinski, vadiškim učiteljem M. Ravterju in strokovni učiteljici H. Bračičevi, končno vsem Mariborčanom, ki so podprli ligno zbirko s plemenitimi prispevki.

Vlomilci v Vaupotovo lekarno. V noči na torek so se vthotapili drzni vlomilci v Vaupotovo lekarno na Aleksandrovi cesti 33. S pomočjo ponarejenih ključev so se splazili v notranjost. Lotili so se blaginje, ki je pa niso mogli odpreti. Našli so drobiža za 600 din, razen tega so odnesli tudi razne toaletne predmete. Škoda je okoli 1400 dinarjev. Policija poizveduje za zlikovce.

O košarici prometni nesreči, ki se je pripetila 3. avgusta 1938, je bila večeraj dopolne razprava pred okrožnim sodiščem. Kakor znamo, je dobil ob tej priliki težje poškodbe mariborski trgovec Alojz Kovarčič, lažje poškodbe inž. Kiffmann in zdravnik dr. Hötzel iz Apač. Zaradi avtomobilske nesreče je bil obtožen 39-letni Ciril Zupancič, ki je zadrževal svojo nedolžnost. Obsojen je bil na 15 dni zavora.

Mariborsko vreme. Predvečerašnja maksimalna temperatura je bila 24,8, večeraj minimalna jutranja pa 11,0 C. Temperaturna postaja napoveduje za mariborski okoliš oblačno do malo vreme z možnostjo krajevnih neviht. Padavin je bilo v zvezi s predvečerašnje nevihte za 5,5 mm.

V soboto bo otvoritev velesejma

Polovico poletnih stroškov si prihrani, kdor potuje v prvi polovici meseca junija v Ljubljano. Dne 1. junija prične ljubljanski pomladanski velesejem, ki traja do 10. junija. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek. Na obojni železniški postaji si mora kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico. Ki stane 2 din. V Ljubljani, na velesejmski blaginji, se bodo čutila potrdila o obisku velesejma, nakar velja vsakemu stara vozna karta in pa železniška izkaznica za brezplačno vožnjo do tiste postaje, s katere je odpotoval. Ta olajšava velja za počvnanje v Ljubljano od 27. maja do 10. junija, za povratek pa od 1. do 15. junija. Prekinjenje vožnje ni dopustno.

Reklamacije vabil k otvoritvi XX. ljubljanskega velesejma, ki bo lesto od 1. do 10. junija, izvolite nasloviti na velesejmsko pisarno. Vabila so že razposiljena, vendar pa je pri obliki dela mogoče, da vabilo po pomoti morda komu ni bilo poslano.

Trafike prodajajo legitimacije za obisk ljubljanskega velesejma po 25 din.

Gospodarstvo

Občni zbor Ljubljanske borze

V borzni dvorani je bil večeraj popoldne redni občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote, ki ga je vodil predsednik g. Ivan Štokar. Zastopanih je bilo 124 članov od skupnega števila 195. V svojih uvodnih izjavah je predsednik pozdravil borznega komisarja načelnika trgovinskega oddelka banske uprave g. Dragotina Trstenjaka, predsednik za TOI Zbornice g. Ivana Jelacina, zastopnika Zveze trgovskih združenj, tajnika dr. Pustiška, predsednika ljubljanskega združenja trgovcev g. Viktorja Medena, predstavnik Društva industrijscev in veletrgovcev Josipa Ljubiča, predsednika Trgovskega društva »Merkur«, dr. Frana Windischerja in predstavnik Kmetijske zbornice inž. Suhadolca.

Z občnega zbora sta bili poslani vdanosti brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa so bile poslane trgovskemu, finančnemu in gradbenemu ministru ter guvernerju Narodne banke Dragotinu Protiču.

V svojem poročilu je predsednik najprej orisal potek velikih dogodkov v Evropi. Zavedati se moramo, da živimo v zgodovinskih časih, ki bodo za dolgo časa odločilni za usodo velikih in manjših narodov. Razumljivo je, da tak položaj ne more ostati brez skrajno škodljivih posledic v gospodarskem življenju. Beg kapitala v Ameriko, diskreditiranje vsch evropskih valut v mednarodnem plačilnem prometu, blokadni ukrepi, uničevanje trgovskega brodogoja, ogromna poraba surovin za vojne in obrambne svrhe, vse to je imelo za posledico desorganizacijo svetovne trgovine in velike motnje v proizvodnji, strašno povečanje denarnega obtoka in splošno povišanje cen. V gigantski borbi obkulturo tu di docela nevtralne države vso težo mednarodne politične in gospodarske napetosti.

Glede na ugoden razvoj gospodarske dejavnosti se je lani promet borze precej povečal in šele proti koncu leta so se v nekaterih važnih strokah pokazali znaki težav, ki so se letos pomnožili. Kruta stvarnost je diktirala splošno povišanje davčnih in taksnih bremen, ki ogrožajo rentabilnost dela, ne glede na drakonične kazni, ki jim skoraj ni primera. V časih, ko mora zahtevati država največje žrtve, vemo tudi mi, da moramo z razumevanjem, ki ga narekujejo težki časi, prevzeti tudi največje breme brez pomislekov. Notranje spremembe na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen lani v avgustu nam obetajo splošno konsolidacijo države in končno ustvaritev avtonomne banovine Slovenije.

Borza je lani izredno napredovala. Promet je bil za 32% večji kakor v prejšnjem letu in za preko 300% večji nego v letu 1933. Tudi razsodišče zaznamuje povečanje števila tožb za 57%.

V težkih časih je naloga gospodarskih krogov, da stavijo vse svoje moči v službo splošnosti in da zapostavijo svoje osebne koristi. V tem znamenju samozatojevanja in čuta vzajemnosti bomo uspeli in bomo končno nadaljevali pot k napredku gospodarstva, kulture in civilizaciji.

Ugodni finančni rezultati

Poročilo finančnega odbora je podal njegov predsednik g. Ivan Gregorc, ki je podaril, ugoden poslovni uspeh lanskega leta. Iz doseženega prebitka lanskega leta je bil prenešen znesek 500.000 din v stavbni sklad, ki je s to dotacijo narasel na 2,5 milijona din. Skupaj s tem prenosom je znašal prebitok lanskega poslovanja 502.000 din nasproti 251.600 din v prejšnjem letu. Devizna kurzaža se je lani dvignila na 492.000

Potrebnosti ukrepi za pomoč turističnemu gospodarstvu

Zaradi vojne v Evropi menda najbolj trpi naš turizem, ki je skoro docela zastal. Tej važni gospodarski panogi, ki je imela v normalnih časih eno milijardo dohodkov, je treba pomagati, saj gre za obstoj velikega števila podjetij in posameznikov in so prizadeti cel kraj, ki živi od turizma. Teh podjetij in krajev pa ne smemo prepustiti usodi.

Oblastva, v katerih kompetenco spada skrb za turizem, proučuje možnosti, da se v turističnih krajih letos omogoči promet vsaj z domačimi gosti. Zato je izšel predlog, ki gre za tem, da se priznajo ugodnosti na železnih za posetnike kopališč, turističnih in klimatskih krajev.

Uresničenje tega načrta je seveda odvisno od železniške uprave, ki pa ne kaže mnogo volje in pripravljenosti ustreči tem predlogom, ker so železnice zaradi naraščanja obratnih stroškov prisiljene poviševati tarife. Temu nasproti pa boudarjajo turistična oblastva, da zahtevajo le to, da se že obstoječe ugodnosti za domače turiste izenačijo z ugodnostmi, ki veljajo za inozemske turiste. Po dosedanjih predpisih je potrebno, da domači posetnik kakšnega turističnega kraja ostane v tem kraju vsaj 10 dni, nakar dobi pravico do brezplačne vožnje pri povratku. Ta rok 10 dni naj bi se znižal na 5 dni, kakor to velja za inozemske turiste. Na ta način bi lahko privabili v naše turistične kraje več domačih turistov, zlasti takih, ki ne morejo za dalj časa odpotovati, pa so v današnjih razmerah morda bolj potrebni odmora, kakor prej.

Lukazni parniki Jadranske plovitve v razpisi. V Split so prispeli trije lukazni parniki Jadranske plovitve »Prestolonaslednik Peter«, »Jugoslavija« in »Kardelj«. Ti trije parniki ki so vsako leto uspešno vršili turistično zvezo vzdolž naše obale, letos ne bodo vozili, ker ni pričakovati, da bi prispeli v večjem številu inozemski turisti. Zato je bila Jadranska plovitva primorana postaviti te tri parnike v razpismo. Po prvotnih vesteh je bilo predvideno, da se ne bo uvedel poletni razširjen vojni red za obalno plovbo. Sedaj

Pri glavobolu ? Pyramidon

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Pri glavobolu ? Pyramidon

od 15. maja razveljavilo koncesijo za pivovarno v Mariboru, ki je bila izdana Josipu Tscheligu iz Maribora, obenem pa je bila izdana koncesija za pivovarno Francu Tscheligu iz Maribora.

Priporočljiv zgled. Kakor smo že večeraj poročali, je Trboveljska premogokopna družba na svojem običnem zboru sklenila, naj se iz lanskega čistega dobička znesek dveh milijonov dinarjev porabi za ustanovitev posebnega podpornega fonda za družbino delavstvo. Fond bo upravljala bratavska skladnica, njegova sredstva pa so namenjena za podporo onim delavcem in njihovim rodbinam, ki brez lastne krivde zaidejo v stisko. Ta sklep je gotovo vreden, da se posebej s priznanjem zabeleži z željo, da bi za posnemala tudi druga industrijska podjetja, ki jim njihov položaj to kolikorjako omogoča. Zlasti v tako izrednih časih, kakor so današnji, ne bi smelo biti nobenega podjetja, ki bi iz izrednih razmer kovalo za svoje lastnike večje dobičke, kakor jih imajo normalno. Po poti, ki jo je nakazal občni zbor TPD, naj bi se povsod ustvariale rezerve, da bi posledice morebitne slabše konjunktore, s katero mora pač vsak resen podjetnik vedno računati, čim manj udarile po nedolžnem prizadeto delavstvo.

Nova družba za eksploatacijo azbesta. Trgovinski minister je odobril ustanovitev delniške družbe pod imenom »Jugoslovensko rudarsko azbestno društvo« d. d. s sedežem v Beogradu. Družba, ki ima 1,5 milijona glavnice, se bo pečala predvsem z eksploatacijo ležišča azbesta in s predelavo azbesta.

Nova tvornica za elektrode v Šibeniku. Podjetje »La Dalmatienne«, ki ima veliko kemično tvornico v Crnici pri Šibeniku, kaže v zadnjih letih veliko aktivnost. V podjetju, ki je bilo nekaj let izven obrata, so najprej preuredili odnosno na novo zgradili peči za izdelovanje feromangana in so pričeli izdelovati ferokrom in silikokrom ter silikomangan. Sedaj je podjetje pričelo graditi novo tvornico, v kateri bo izdelovalo elektrode. Vsega bodo zgradili 6 novih zgradb za to tvornico, od katerih bosta dve dolgi po 150 m in široki po 26 m. Predvideno je, da bo nova tvornica pričela obratovati 1. avgusta prihodnjega leta.

Novi tovarni listi. Že večeraj smo kratko poročali, da pridejo s 1. junijem v promet nove železniški tovarni listi za notranji brzovozni promet s povišano ceno za tiskovino od 0,50 na 1 din. Skupaj s takšno sedaj cena brzovoznega tovarnega lista za komadne pošiljke 3 din (doslej 2,50), za vagonске pošiljke pa 21 din (20,50) odnosno 26 din (25,50). Stari tovarni listi se vzamejo z prometa 1. junija in se morejo zamenjati za nove v 90 dneh, če pa so pokvarjeni v 30 dneh.

Borze 28. maja.

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Za grške bone je bilo povpraševanje po 28,50, v Beogradu pa je bil promet po 28,50. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so tečaj državnih papirjev nadalje popuščali. Pri slabi tendenci je prišlo v Vojni škodi do zaključka po 400 (v Beogradu je tečaj padel do 393). Zaključek je bil zabeležen še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 54,50 (v Beogradu po 52 — 53) ter v delnicah Trboveljske po 250 — 252.

DEVIZE
Ljubljana. Oficielni tečaji: London 140,62 — 143,82. Pariz 79,48 — 81,78. New York 44,25 — 44,85. Curih 993,36 — 1003,36. Tečaji na svobodnem trgu: London 173,98 — 177,18. Pariz 98,40 — 100,70. New York 5480 — 5520. Curih 1227,55 — 1237,55.

EFEKTI
Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 398 — 400, 4% agrarne 50 bl., 4% severne agrarne 50,50 — 51,50, 6% begluške 71 bl., 6% dalm. agrarne 54,50 — 55

Gospodarske vesti
Trgovinska pogajanja z Nemčijo zaključena. V ponedeljek je bilo zaključeno zasedanje jugoslovensko-nemškega stalnega gospodarskega odbora, ki se je pričelo 7. maja in je trajalo 20 dni. Protokol o zasedanju odbora bo te dni podpisan, nakar bo izdan uradni komuniké o rezultatih zasedanja.

Prihodnji teden se bodo pričela trgovinska pogajanja z Italijo. Kakor smo že poročali, se bo 4. junija pričelo v Rimu zasedanje jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora. Po beograjskih informacijah bo naša delegacija odpotovala v Rim v nedeljo 2. junija. Kdo bo vodil našo delegacijo, še ni določeno glede na pogajanja z drugimi državami. V poštev pa pridea pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Pilja ali pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović.

Stanje posevkov pšenice se v Vojvodini ni zboljšalo. Iz Novega Sada poročajo, da je zanimanje za letošnje letino pšenice vedno bolj živahno, čim bolj se približujemo žetvi. Iz posameznih krajev Vojvodine prihajajo informacije, da posevki v zadnjih tednih niso pokazali posebnih znakov zboljšanja in se splošno sodi, da je stanje za okrog 40% slabše v primeri s stanjem ob istem času lanskega leta. Posevki pa se lahko še popravijo v prihodnjih šestih tednih, kolikor še imamo do nove žetve. V najboljšem primeru je računati s srednjo letino, odnosno s pridelkom 21 do 22 milijonov metriskih stotov, to je toliko, kolikor nam je potrebno za kritje domače potrebe. Lani je znašal pridelok skoro 29 milijonov metriskih stotov, predlanskim pa preko 30 milijonov.

Koncesija pivovarne Tscheligi v Mariboru. Finančno ministrstvo je z odlokom

od 15. maja razveljavilo koncesijo za pivovarno v Mariboru, ki je bila izdana Josipu Tscheligu iz Maribora, obenem pa je bila izdana koncesija za pivovarno Francu Tscheligu iz Maribora.

Priporočljiv zgled. Kakor smo že večeraj poročali, je Trboveljska premogokopna družba na svojem običnem zboru sklenila, naj se iz lanskega čistega dobička znesek dveh milijonov dinarjev porabi za ustanovitev posebnega podpornega fonda za družbino delavstvo. Fond bo upravljala bratavska skladnica, njegova sredstva pa so namenjena za podporo onim delavcem in njihovim rodbinam, ki brez lastne krivde zaidejo v stisko. Ta sklep je gotovo vreden, da se posebej s priznanjem zabeleži z željo, da bi za posnemala tudi druga industrijska podjetja, ki jim njihov položaj to kolikorjako omogoča. Zlasti v tako izrednih časih, kakor so današnji, ne bi smelo biti nobenega podjetja, ki bi iz izrednih razmer kovalo za svoje lastnike večje dobičke, kakor jih imajo normalno. Po poti, ki jo je nakazal občni zbor TPD, naj bi se povsod ustvariale rezerve, da bi posledice morebitne slabše konjunktore, s katero mora pač vsak resen podjetnik vedno računati, čim manj udarile po nedolžnem prizadeto delavstvo.

Nova družba za eksploatacijo azbesta. Trgovinski minister je odobril ustanovitev delniške družbe pod imenom »Jugoslovensko rudarsko azbestno društvo« d. d. s sedežem v Beogradu. Družba, ki ima 1,5 milijona glavnice, se bo pečala predvsem z eksploatacijo ležišča azbesta in s predelavo azbesta.

Nova tvornica za elektrode v Šibeniku. Podjetje »La Dalmatienne«, ki ima veliko kemično tvornico v Crnici pri Šibeniku, kaže v zadnjih letih veliko aktivnost. V podjetju, ki je bilo nekaj let izven obrata, so najprej preuredili odnosno na novo zgradili peči za izdelovanje feromangana in so pričeli izdelovati ferokrom in silikokrom ter silikomangan. Sedaj je podjetje pričelo graditi novo tvornico, v kateri bo izdelovalo elektrode. Vsega bodo zgradili 6 novih zgradb za to tvornico, od katerih bosta dve dolgi po 150 m in široki po 26 m. Predvideno je, da bo nova tvornica pričela obratovati 1. avgusta prihodnjega leta.

Novi tovarni listi. Že večeraj smo kratko poročali, da pridejo s 1. junijem v promet nove železniški tovarni listi za notranji brzovozni promet s povišano ceno za tiskovino od 0,50 na 1 din. Skupaj s takšno sedaj cena brzovoznega tovarnega lista za komadne pošiljke 3 din (doslej 2,50), za vagonске pošiljke pa 21 din (20,50) odnosno 26 din (25,50). Stari tovarni listi se vzamejo z prometa 1. junija in se morejo zamenjati za nove v 90 dneh, če pa so pokvarjeni v 30 dneh.

Borze 28. maja.

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Za grške bone je bilo povpraševanje po 28,50, v Beogradu pa je bil promet po 28,50. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so tečaj državnih papirjev nadalje popuščali. Pri slabi tendenci je prišlo v Vojni škodi do zaključka po 400 (v Beogradu je tečaj padel do 393). Zaključek je bil zabeležen še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 54,50 (v Beogradu po 52 — 53) ter v delnicah Trboveljske po 250 — 252.

DEVIZE
Ljubljana. Oficielni tečaji: London 140,62 — 143,82. Pariz 79,48 — 81,78. New York 44,25 — 44,85. Curih 993,36 — 1003,36. Tečaji na svobodnem trgu: London 173,98 — 177,18. Pariz 98,40 — 100,70. New York 5480 — 5520. Curih 1227,55 — 1237,55.

EFEKTI
Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 398 — 400, 4% agrarne 50 bl., 4% severne agrarne 50,50 — 51,50, 6% begluške 71 bl., 6% dalm. agrarne 54,50 — 55

Krasno slavlje celjskega pešpolka

Svečanost je navdušila vse celjsko narodno prebivalstvo

Celje, 28. maja
Danes je slavil 39. pešpolk slavo v spomin na zmagovite boje v ofenzivi na Koroskem leta 1919. Vojašnica kralja Petra je bila okrašena z zelenjem in zastavami, pred vojašnico so stali na straži koroški borci v narodnih nošah. Ob 8. je bila v opatijski cerkvi maša za padle in umrle koroške borce. Prisostvovali so številni člani Legije in mnogo občinstva. Nato so krenili koroški borci na dvorišče vojašnice. Pred spomenikom padlim koroškim borcem so se zbrali aktivni in rezervni oficirji, častni vod vojaštva, deputacija članov in članice Sokola v krogih ter drugo občinstvo. Ko je ob 9.25 prispel poveljnik 39. pp. g. polkovnik Liberat Defar pred spomenik, so prinesli iz vojašnice ob zvokih vojaške godbe polkovno zastavo in zastavo junaka Malgaja. Svečenik g. Dušan Nikolić je opravil molitve. Častni vod je oddal tri salve. Vojaška godba je zaigrala žalno koračnico. Pretresljiv je bil prizor, ko so koroški borci v civilu in vojakih v bojni opremi zapeli »Oj, Dobrdo«.

Ko je pesem izvenela, sta pripluli čez vojašnico dve vojaški letali.

Medtem se je na prostranem Dečkovem trgu pred vojašnico postrojil ves 39. pešpolk, na to pa so poleg vojaštva zavzeli mesta koroški borci. Na trgu so se zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblastev in uredov, šol, korporacij in društev, med njimi deputacije članov in članice Sokola, fantovskega odseka in dekliskega krožka ter gasilcev v krogih, mladina celjske realne gimnazije ter velika množica prebivalstva Celja in okolice in drugih krajev. Na trgu je bilo zbranih nad 3000 ljudi.

Ob 9.45 so prinesli vojak polkovno zastavo, koroški borci pa Malgajevu zastavo in ponesli obe mimo čet in koroških borcev. Ob 10. je g. polkovnik Defar obšel polk in pozdravil vojaštvo. Nato je opravil opat g. Jurak katoliški obred, svečenik g. Nikolić je obred rezanja koračice. Zatem je polkovnik Defar v temperamentnem govoru orisal pomen slave in zmagovite boje celjskega polka pred 21 leti v ofenzivi na Koroskem. Govor je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu. Vojaška godba je zaigrala himno. Sedilo je čestitanje poveljniku.

Oficirski zbor, predstavniki, gimnazijska mladina in ostalo občinstvo je nato napravilo dolga in gost spalir v Prešernovi ulici pred poslopjem sreskega načelstva. Ob 10.45 se je pričela parada polka, ki jo je vodil podpolkovnik g. Stefanović. Strunni pohod je izvalil med množico nepisno navdušenje. Množica je vojaške ves čas pozdravljala z navdušenimi vzklikanjem in ploskanjem. Odlična vojaška parada se je zbrane množice globoko dojmlila. Pozornost je vzbujalo tudi dejstvo, da so stali v špalirju drug poleg drugega Sokoli, slovenski fantje, Sokolice in mladence. Po paradi so bili v Oficirskem domu pogosteni številni gostje. Popoldne je bila prisrčna vojaška zabava. Zvečer je uprizorila ljubljanska opera »Gorenjskega slavka« v počastitev polkovne slave.

(54,50), 6% šumske 60 bl., 7% stabiliz. 95 bl., 7% invest. 96 bl., 7% Blair 85 bl., 8% Blair 95 bl.; delnice: PAB 178 bl., Trboveljska 249 — 252 (250 — 252), Gutman 52 — 60, Sečerana Osijek 215 den., Osiječka ljevaonica 160 bl., Oceania 600 den., Jadranska plovitva 400 den.

Beograd. Voja škoda 392 — 394 (393 — 397,50), 4% severne agrarne 49 den., (49,50), 6% begluške 60,50 — 61,50 (61), 6% dalm. agrarne 51,50 — 52,50 (52 — 53), 7% Blair 82,50 den. (83), 5% Blair — (93), PAB 174 — 177 (175).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 28. maja. Začetni tečaji: pšenica: za julij 81, za sept. 81,50 za dec. 82,50; koruza: za julij 61,50, za sept. 61, za dec. 59.

+ Winnipeg. 28. maja. Začetni tečaji: pšenica: za julij 72, za okt. 75.

+ Novosadsko blagovna borza (28. t. m.) Tendence nespem. Pšenica: baška okolica Novi Sad 244 — 246; sremska 244 — 246; slav. 244 — 246; ban. 244 — 246; baška ladja Tisa 246 — 248. Rž: baška 200 — 202. Oves: sremski 200 — 202; slavonski 202 — 204. Jčmen: baški in sremski 64/65 kg 207,50 — 210. Kuruza: baška 195 — 197; par. Indija 194 — 196. Moka: baška in ban. »0g« in »0gg« 360 — 370; »2« 340 — 350; »5« 320 — 330; »6« 300 — 210; »7« 270 — 280; »8« 175 — 180. Otrubi: baški in sremski 162,50 — 165; banatski 160 — 162,50. Fižol: sremski beli brez vreč 435 — 440.

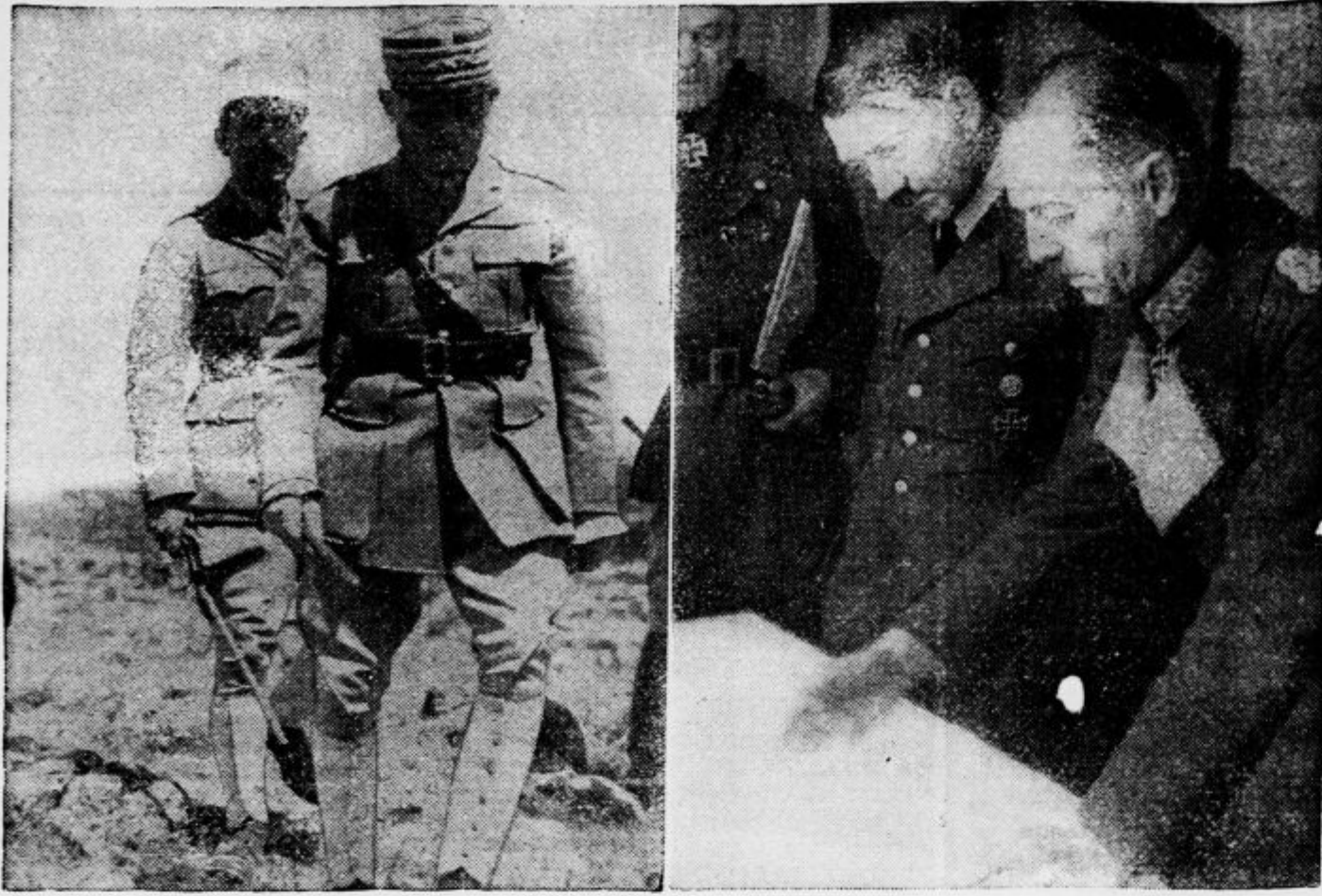
SOKOL

Sokol Ljubljana III nujno poziva vse svoje člane, članice in naraščaj obojega spola, ki se še niso prijavili v društveni pisarni, da to storijo najkasneje do konca tega tedna in tako sledijo pismenim navodilom, ki so jih prejeli in pozivu meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev. Uprava.

Kinematografi

— Zvočni kino bo predvajal v sredo in četrtek, obakrat ob 20. uri film »Resignacija« ljubavno dramo klavirskega virtuozja in male natakarije, v glavnih vlogah Charles Boyer in Irene Dunne. (—)

Poveljstvo francoske in nemške vojske

Na levi: vrhovni poveljnik armad na francoski strani, general Weygand — Na desni: kancelar Hitler in general Keitel

Flandrija, dežela bitk

Zgodovinske reminiscence

Flandrija je staro, tako rekoč klasično bojno ozemlje med nemškimi in francoskimi armadami. Ista imena se tu v vojni zgodovini neprestano ponavljajo. Današnjemu pokolenju zvenijo v ušesih še iz svetovne vojne, imena mest in krajev, ki imajo v nekoliko desetletjih komaj čas, da se obnovijo in se potem znova zrušijo v razvaline.

Ludovik XIV. je gledal pravilno, ko je te predele, Flandrijo, Artois in Pikardijo, označil za vpadna vrata v osterje Francije. Isti položaji se stalno ponavljajo. Spomniti se je treba na slovit vojni 1. 1712., ko se je stari vladar stoično branil zapustiti Pariz, čeprav so se cesarske armade blizale Sommi. Cesarske vojske so vdrle v severni del Francije, Lille in Tournai sta kapitulirala. Maršal Villars, v katerega je država polagala zadnje upanje, se je postavil cesarskim po robu v krvavi bitki pri Malplaquetu, v kateri je bil sam ranjen. Mons je padel. 6. julija je princ Evgen Savojski zasedel mesto Quesnoy in je

začel oblegati Landreies, potem ko je predmestje Arrasa zažgal. Vseposod so se pojavljali njegovi konjeniški oddelki, ki so opustošili del Sampanije in prodri do Reimsa. Kralj je Villarsu zapovedal, naj zbere svoje čete za reko Sommo, kajti vedel je, da bi se mogle tu dobro braniti. »V primeru novega neuspeha«, je izjavil Ludovik XIV. maršalu, »grem sam do Peronna ali Saint-Quentina, se postavim na čelo čet, da napravim zadnji napad in padem ali državo rešim.« Cesarska vojska je med tem prodrla do Denaina, Bouchaina in Valenciennesa, vseposod je postavljala deske z napisom: »Pot v Pariz«. 24. julija se je Villars na nasvet nekega svojega podrejenega vodje odločil za napad na Denain, potem ko je s konjeniško finto proti Guisu odvračal pozornost princa Evgena. Polastil se je znova Valenciennesa z zalogami cesarske vojske. Sledili so Denain, Quesnoy in Bouchain. Maršal je rešil francoske severne meje in mirovna pogodba v Utrechtu je Franciji zagotovila integriteto.

Tanki bruhajo ogenj

Novo orožje v sedanji vojni

Kakor je naš list že poročal, so Nemci v zadnjih bojih začeli uporabljati tanke z novimi orožjem, ki sicer ni novo, a doslej v tej vojni o njem še ni bilo slišati. To so tanki, ki sipljejo ogenj. Ti tanki naj bi skozi Flandrijo šli do Rokavskega preliva. Kakor poroča dopisnik »United Press«, prihajajo na pomoč nemškim edincem, ki so jih zavezniške čete na pohodu proti morju zadržale.

Francosi so v zadnjih dneh trdili, da so Nemci v desetih dneh izgubili nad 1400

Drama med kaznjencema

Po večletni ječi se je Giuseppe Londino vrnil na svoj dom v Noli v neapeljski provinci. Doma je z gnevom ugotovil, da je njegova žena med tem postala ljubavnica nekega njegovega bivšega tovariša v ječi, Dumiella. Dumiello je svojo kazen odsedel prej, pa ga je Londino tedaj poslal k svoji ženi s sporočilom, da jo bo vedno ljubil. To priložnost pa je Dumiello izkoristil, da je ženi zmešal glavo in jo napravil za svojo ljubavnico. Londinov povratek mu je bil zelo neljuben, posebno ko je opazil, da se žena spet obrača k možu. V svoji ljubosumnosti je šel naposled tako daleč, da je bivšega tovariša iz ječe umoril s šestimi samokresnimi strelji.

Norveške tvornice dušika zopet obratujejo

Kakor poročajo nemški listi, se nahajajo norveške tvornice dušika zopet v obratu. To dejstvo smatrajo v Oslu za eno izmed znamenj, ki kažejo, da se gospodarsko življenje na Norveškem popolnoma normalizira.

Kaj je z umetninami iz Bruslja in Louvaina

Tik preden so Nemci zasedli Louvain in Bruselj, so dragocene umetnostne zaklade iz belgijskih muzejev natovorili na dvanaest tovornih avtomobilov, da jih prepeljejo v Pariz. Med temi umetninami je bila cela vrsta znamenitih Rubensovih slik.

Prevoz so zaščitili z vojaštvom, toda doslej baje še ni prispel na Francosko. Vse poizvedbe, kaj je z njim, niso rodile uspeha. Nastala je zato bojazen, da so ti nedostopni umetnostni zakladi, ki jih cenijo na mnogo milijonov, postali žrtev kakšnega bombardiranja.

Izkaznice v nepravih rokah

Angleške oblasti so v svojo žalost ugotovile, da se je samo v mestu Manchesteru od začetka te vojne izgubilo nad tisoč osebnih izkaznic, ki so jih morale nadomestiti z novimi. Večina oseb, ki je zahtevala nove izkaznice, je izjavila, da so bile prve ukradene. Oblasti so sicer izdale duplikate, istočasno pa tudi svarilo, češ da je takšna izguba teških izkaznic v teh časih resna stvar, če pomislimo, na kakšen način se lahko sovražnik okorišča z njimi. Tisoč ukradenih in izgubljenih izkaznic za tako veliko mesto, kakršno je Manchester, sicer ni dosti, toda v vojni, ki izrablja vse možnosti, da seje zmedo, je to vendarle malo drugače. Svarilo, ki so ga izdale angleške oblasti, velja seveda tudi za vsako drugo deželo, kjer izdajajo prebivalstvu izkaznice in si ne morejo želeči, da bi prišle te v nepravne roke.

AMERIŠKI IZREKI

Ce izgubiš denar, nisi še ničesar izgubil. Ce izgubiš čast, si mnogo izgubil. Ce si izgubil odločnost, si izgubil vse.

General v ujetništvu

Francoski general Giraud, ki je prišel v nemško ujetništvo, na nekem letališču, kamor so ga bili prepeljali z bojišča

Kraji iz zadnjih vojnih poročil

Pas-de-Calais in Dover — Ostende, Dunquerque, Boulogne in Dieppe

Doverski preliv ali Pas-de-Calais je najozži del Rokavskega preliva. V širino meri komaj 32 km. globina njegovega vodovja znaša okrog 30 m. Skozi to morsko ožino gre celotni pomorski promet med Severnim morjem in Atlantikom. Ze iz 1. 1805. izvirajo načrti, da bi pod to ožino speljali predor, toda ti in poznejši načrti, ki bi bili s tehničnega stališča, kakor pravi strokovnjaki, povsem izvedljivi, se doslej zaradi odpora angleškega vojnega ministristva niso uresničili. Najvažnejše mesto na angleški strani preliva je utrjeno pristanišče Dover, ki leži med slikovitimi krednimi pečnami. Na vrhu teh pečin so močne utrdbe. V jasnem vremenu je mogoče videti iz Dovera francosko obalo. V svetovni vojni je bil Dover oporišče angleške obrambe Rokavskega preliva. Na drugi strani preliva so naivžnejše krajske pristanišča Ostende, Dunquerque, Calais, Boulogne in Dieppe.

Ostende je najbolj znano belgijsko kopalnišče, ima pa velik pomen tudi kot pristanišče, posebno za zveze z Anglijo, in kot središče ribištva. Leži ob peščenem zalivu ob iztoku Ysere. Mesto šteje okrog 50.000 prebivalcev. V svetovni vojni so ga nemške čete zavzele ter ga spremenile v važno oporišče za svoje podmornice.

Blizu belgijske obale leži močno utrjeno in tretje najvažnejše francosko trgovinsko pristanišče Dunquerque. Mesto, ki šteje 33.000 prebivalcev, je luka za vse severno francosko industrijsko področje, s katerim je zvezano s številnimi železniškimi progami in prekopmi. Velik del francoskega potniškega prometa gre preko tega mesta, ki je njegovo prebivalstvo že izrazito flamskega značaja.

Samo 47 km od angleške obale leži močno utrjeno pristanišče in industrijsko mesto Calais, o katerem pravijo Nemci, da so ga že zasedli, zavezniška poročila pa to zanikujejo. V brzem prometu je mogoče Anglijo od tod doseči v 40 minutah. Kraš šteje 73.000 prebivalcev. S svojim plitkim močvirnatim zaledjem, močnimi bate-

rijami, utrdbami in umetno obrambno črto velja za trdnjavo prvega reda. Tu je središče francoske tekstilne industrije ter važno uvozno pristanišče za angleški pomog, petrolei in les.

Boulogne, o katerem iz poročil tudi ni jasno razvidno, ali je že v nemških rokah ali ne, je najvažnejše ribiško pristanišče evropske celine ter luka za velike prekomornike Leži ob izlivu reke Liane v Rokavski preliv. Preko Boulogna gre glavni del brzega parniškega prometa med Francijo in Anglijo. Mesto šteje nad 55.000 prebivalcev in je že u utrjeno.

Dieppe je najjužnejše francosko pristanišče ob prelivu, šteje 25.000 prebivalcev ter je pomembno trgovinsko in ribiško pristanišče. Znano je tudi kot obmorsko kopalnišče ter važno industrijska točka. Leži ob izlivu reke Arque med krednimi griči francoske obale.

Motor na veter za avtomobile

Danski tehnik Ellerhammer je napravil nov izum, ki obeta postati pomemben posebnost v teh časih, ko povsod primanjkuje bencina. Motor v svojem avtomobilu je vzel proč ter ga nadomestil z akumulatorjem. Na streho vozila pa je postavil vetrni motor, ki ga je mogoče med vožnjo sneti. Ko je vožnje konec, obrne avto proti vetru in vetrni motor prične polniti akumulator. Poskusi so pokazali, da je mogoče s 16 urami »zbiranja vetra« doseči dve uri vožnje. Strokovnjaki se za izum zelo zanimajo.

Dve bolgarski vremenoslavni postaji

Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada kupila dve vremenoslavni postaji na njenem ozemlju, ki sta bili doslej v rokah tujega kapitala. Prva opazovalnica se nahaja v Sofiji, druga v Burgasu.

V borbi za bore življenje

Epizoda z bga iz Belgije v Francijo. Begunci iščejo kritja pred izstrelki na prostem

Če se ne veš, zdaj izveš:

da je filmski režiser Raymond Ruffin postal žrtev vojne. Med snemanjem nekega prizora na bojišču ga je opazilo sovražno letalo ter ga zasulo z bombami; da izhaja izven Nemčije nad tisoč listov v nemškem jeziku. V tem pogledu prednjači švica, kjer izhaja 455 nemških listov; da trpe ljudje danes od nespečnosti štirikrat bolj nego pred desetimi leti; da žive na Novi Gvineji podgane, ki dosežejo 60 cm dolžine; da znašajo sedanje rezerve zlata v ameriških Zedinjenih državah 70 odstotkov celotnega zlatnega kritja na svetu; da je Amerika pozvala domov svoje državljane iz Afrike in Azije; da bosta francoska in angleška vlada v septembru izdali skupno znamko, na katero čaka devet milijonov zbirateljev v Ameriki; da je Rusija najbogatejša država z lesom na svetu; da slavi najznamenitejša angleška srednja šola v Etonu te dni 500-letnico svojega obstoja; da so v New Yorku osnovali organizacijo z imenom »Ameriški branilci svobode«; da so odkrili v Innsbrucku na Brennerski cesti grob nekega Ilirca izza časa kratko pred našim štetjem.

A N E K D O T A

Slikar Angeli, ki je slikal mnogo vladarjev, je imel bogate dohodke; bil je pa na tihem zelo radodaren, v dobrodelne namene je žrtvoval čedne vsote. Nekoč ga je obiskal knez Metternich z nabiralno polo. Angeli je bil vljuden: »Seveda bom podpisal, ekselencija!« je dejal. »Podpisal bom točno toliko, kakor vi.« Knez ga je ogorčeno pogledal in dejal: »Umazaneec!«

VS AK DAN ENA

Krst v družini izdelovanja čolnov. (Humorist.)

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Ta bo vrhunec moje življenja,« je zamrmral čez čas, ogledujoč svojega mojstrstvinu... Komaj pa je izrekel te besede, je začel nekakšen hrup, kakor da bi po Vrvarski ulici zamolklo drdrala kočija.

Jadno je vstal in planil iz hiše. Razločno je slišal topot konj in škripanje koles. Očitno je bilo, da spremlja voz celo krdelo ljudi. Kakšnih ljudi? Zakaj? Za koga? Pomislil je, da se morda oddaljujejo, da so le po naključju šli tod mimo. A ne: krdelo se je ustavilo kakih sto korakov v stran od Arronskega dvorca in Turquandove hiše.

Utegnilo je biti polnoči... Z namrščenimi obrvi in obrazom spačenim od sovraštva in gneva je Turquand zarohnel: »Če se mi je Medarda izneverila, jo zakoljem. In kar se tiče kralja, naj le pride, naj le stopi v hišo, ta vrli kralj! Naj da vlomiti moja vrata! Kakor gotovo je Bog, tako gotovo se jutri francoski kralj ne bo več imenoval Franc I!«

Ob živih mejah se je s tihimi, urnimi koraki neslišno in nevidno plazil naprej. Ko je prišel do ovinka, je videl kočijo, obrnjeno tako, da so gledali konji proti Arronskemu dvorcu. Živali so kopale na mestu in prhale. Kakih petnajst mož, pešcev in na konjih je negibno stalo okrog kočije.

Nobeden ni črnil. Česa so neki čakali?

»To pomeni napad!« je kričnil Turquand sam pri sebi. »Ura je prišla!«

Nekaj se je. Umaknil se je.

Nekaj trenutkov po tem je stopil spet v svojo hišo. Zapahnil je vrata, spustil železni zastor in sprožil znamenje. Znamenje za poplah!

»Sovražniki prihaja!« je klicalo to znamenje Beranžerki. »Grozni ti nekaj hujšega od smrti: sramota! Podvizaj se, hiti v varno zavetje!...«

Minuto kasneje je bilo vseh dvanajst služabnikov na svojih mestih, Turquand pa na straži pred Beranžerkinimi vrati.

Vse to se je izvršilo brez hrupa, v temi, naglo in po načrtu. Trdnjava je bila nezavzetna...

Znamenje za poplah je bilo zbudilo Beranžerko iz spanja.

Hito, a mirno se je napravila v skoraj moško obleko, ki je bila ukrojena nalašč v ta namen in je omogočala neovirano hojo.

Nato je stopila k omari, ki je bil Turquand pokazal grofu njen ustroj, ter pritisnila na žebelj. Omara se je odprla...

Beranžerka je stopila vanjo, zaprla vrata za seboj in jih zapahnila.

Bila je na varnem...

IX

Nočni napad

Ob enajstih zvečer je bil Klotar de Ponthus nadomna in brez neposrednega povoda sklenil, da pojde brez odlašanja v kapelico Arronskega dvor-

ca ter poišče železno skrinjico, označeno v pismu, ki ga je bil našel v ročniku Ponthusovega meča.

»Zakaj takoj?« je pomislil. »Zakaj nocoj in ne kako drugo noč?«

A hkratu se je še bolj podvizal. Urno je krenil po najkrajši bližnjici proti Arronskemu dvorcu.

Vpraševal se je, kaj ga tako priganja. Smešno se mu je zdelo, da bi bilo treba prav nocoj preiskati grob namestnika de Ulloa.

Tu je moralo biti nekaj drugega... A kaj? Brez zadržka je dospel do mrežnih vrat Arronskega dvorca. Tam ga je obšlo, kakor da sliši ne daleč od sebe pridušeno hrzanje, a noč je bila pretemna, da bi mogel kaj razločiti, in vrhu tega je bil v takšnem stanju duha, da ni utegnil paziti na to podrobnost.

Odpel si je plašč, ga zvil in ga vrgel čez ograjo v park.

Ka, Ponthus, skoči ponj!« si je dejal s čudnim nasmehom.

V naslednjem trenutku se je vzpel čez ograjo ubral pot, ki je bila določena v Ponthusovem pismu, zavil okrog kapelice in obstal pred malimi vrati. Pri tem se je nehote ozrl v stran ter pomislil:

»Tu je padel Filip de Ponthus, smrtno zadet od meča barona de Maugencyja, med tem ko sem se jaz mečeval z grofom de Loraydanom. In zdaj stojim znova tu, skoraj ne da bi bil sam hotel. Ali so nekateri kraji res zaznamovani od usode?«

Kako bi mogli biti? Ne, ne, vse to je zgolj naključje.

S koncem svojega krepkega bodala je jel odpirati vrata, a v tem je opazil, da so bila vrata odklenjena. Ključ je tičal znotraj v ključavnici.

Ko je stopil v kapelico, ki jo je večna luč le nekoliko razsvetljevala, je takoj krenil k namestnikovi rakvi.

Nekaj trenutkov je zrl na kip Sancha de Ulloa, ki je bil videti v tej skopi razsvetljavi kar presunljivo blede.

»Leonorin oče,« je zamrmral nato, »odpusti mi, da motim tvoje spanje in oskrunjam zavetje, v katerem počivaš. Ako je res, da mrtvi čitate vse misli živih, tedaj veš: nič krivičnega me ne vodi semkaj... Dovolj mi, da izvršim oporoko Filipa Ponthuskega, kakor bi jo tudi ti izvršil, da si na mojem mestu...«

Tako govoreč je jel šteti vrste plošč od tabernaklja naprej. Sedemnajsta vrsta je bila nekako tam, do koder je segala namestnikova roka. Klotar je videl, da bo moral dvigniti dve plošči, ako hoče kopati pod namestnikovo krsto...

»Pravi!« je kratko dejal. »Lotimo se prve plošče; potem bomo videli...«

V tem ga je posilil živčen smeh, ki se je čudno razlegal po tihem prostoru.

»In s čim naj jo dvignem?« si je dejal. Sele zdaj je opazil, da ni bil vzel s seboj potrebne orodja. Ne rovače ni imel ne droga ne ničesar. Imel je samo meč, ki bi se bil hitro zlomil, in bodalo, ki ne bi bilo nič zalego.

Po hrvatskih volitvah

Polemika med „Samoupravu“ in „Hrvatskim dnevnikom“

Službeno glasilo JRZ „Samouprava“ po sveća uvođnik in se poseben članek občinskih volitvah v banovini Hrvatski. V uvođniku opozarja „Samouprava“ na politični pomen hrvatskih občinskih volitev v nasprotju s vodstvom Kmetoske demokratske koalicije, ki je trdilo, da so te volitve povsem nepolitične ter samo gospodarskega in lokalnega pomena. „Samouprava“ piše:

»Volitve so bile potrebne zato, da se likvidirajo zadnji ostanki prejšnjih režimov, pa tudi pojavi, ki so nastopili v banovini Hrvatski v gotovih političnih odnosih. Volitve so imele izraziti politični pomen. Vsi drugi razlogi za nje so bili podrejeni pomena. To je tudi povsem razumljivo, če se pomisli, da so imele doslej vse občinske volitve pri nas svoj politični pomen. Glavni zmagovalci pri občinskih volitvah v Hrvatski je bila Hrvatska seljačka stranka, ki je še enkrat potrdila, da je legitimirana predstavništvo politične volje hrvatskega naroda.«

Dalje trdi „Samouprava“, da je dobila JRZ večino v vseh krajih, kjer je srbsko prebivalstvo v večini, ter nato nadaljuje: »To dejstvo je žal nepravilno razumelo vodstvo Samostojne demokratske stranke, ki želi z neresničnimi podatki o volilnih rezultatih zmanjšati uspeh JRZ. Vodstvo SDS je šlo celo tako daleč, da je v posebni izjavi trdilo, da so se izjavili proti politiki sporazuma vsi Srbi na teritoriju banovine Hrvatske, ki so glasovali za JRZ. To je povsem izmišljeno. Srbi v banovini Hrvatski se predobro zavedajo, da je tvorec in nositelj politike sporazuma predsednik JRZ g. Dragiša Cvetković. S tem, da so glasovali za njegove liste pri občinskih volitvah, so odobrili politiko sporazuma in do kompromitirali svojo odlično voljo sodelovati s Hrvati. Če niso volili kandidatur SDS, niso prav nič grešili. Ako bi držala teza vodstva SDS, da so bili vsi, ki so glasovali proti njenim listam, nasprotniki sporazuma in Hrvatom, potem bi bilo v tem tabornu najmanj 1000 pri zadnjih občinskih volitvah izvoljenih občinskih odbornikov. Za politiko sporazuma je glavno, da v banovini Hrvatski Srbi in Hrvati složno sodelujejo. Povsem postransko pa je, ali potem te Srbe predstavlja SDS. Mislimo, da je v interesu Hrvatov samih, če sodelujejo s pravimi predstavniki Srbov na teritoriju banovine, ne pa s samostojnimi demokraciji, ki niso s svojo dosedajšjo taktiko morda odobravanja vsega, kar se je zgodilo, prav nič posebnega storili za sporazum. Prepričani smo tudi, da želi dr. Maček sodelovati s pravimi predstavniki Srbov v korist napredka banovine Hrvatske.«

»Srbov v banovini Hrvatski nihče ne more obsojati zato, če gledajo na Beograd in Srbijo kot na svoj duhovni Piemont.

Prav tako jim ni mogoče šteti v zlo, če jim je bližji po duhu in tradiciji Beograd, kakor Zagreb, saj je tudi Hrvatom v Zemlji po duhu bližji Zagreb kakor sosedni Beograd.

SDS želi prikriti svoj poraz pri občinskih volitvah z raznimi izgovori. Pri tem kličejo na pomoč Hrvatsko seljačko stranko in samega dr. Mačka, ki je res dal pred dnevi neko izjavo o volitvah na Hrvatskem. Ta izjava nasprotuje stvarnim dejstvom in ne govori o dejanskih rezultatih volitev. Mi se ne mislimo spuščati v polemiko z vodstvom Kmetoske demokratske koalicije, niti z g. dr. Mačkom osebno. Smatramo, da danes ni primeren čas za take razprave. Pripominjamo pa le, da tak razprava ni priporočljiva tudi zaradi tega ne, ker sedimo vsi skupaj v vladi narodnega sporazuma, ki ima za cilj ureditev naših notranjih političnih prilik in odstranjevanje vseh sporov med Srbi in Hrvati. Poleg tega pa smo prepričani, da ima javnost dobre oči in da je že pravilno ocenila dejansko stanje, ki je nastopilo po rezultatih občinskih volitev na Hrvatskem. To stanje pa je v kratkem povedano sledeče: Hrvate predstavlja v banovini Hrvatski dr. Maček, Srbe pa Jugoslovenska radikalna zajednica.«

»Samoupravi odgovarja včerajšnji „Hrvatski dnevnik“, glavno glasilo dr. Mačka. List očita „Samoupravi“, da objavlja netočne rezultate o občinskih volitvah, in med drugim pravi:

»Glavni organ JRZ je proglasil za svoje celo take občine, kjer so bile vlozene po sporazumu s pristajajo Hrvatske seljačke stranke izrecno nestrankarske liste. Tako so bili izvoljeni v občini Erdviki na nestrankarski listi vsega trije Srbi. Dva sta pristala Samostojne demokratske stranke, eden pa JRZ. Kljub temu je „Samouprava“ proglasila, da se nahaja občina Erdviki v rokah JRZ. „Samouprava“ tako nadaljuje z metodami anonimnega „akcijskega odpora“, ki je proglasila za liste JRZ vse tiste liste, ki niso bile izrecno označene kot strankarske liste. Med njimi je prišel vse nestrankarske liste, srbske in gospodarske liste. Na tak način je seveda „Samouprava“ lahko proglasila, da je dobila JRZ 60 občin pri zadnjih volitvah.«

V uvođniku, ki je tudi še posvečen občinskih volitvah, pravi „Hrvatski dnevnik“, da so se med volilno kampanjo dogajale nelojalnosti. Po občinskih volitvah je jasno, da so se Srbi v banovini Hrvatski opredelili za SDS in s tem za sodelovanje s Hrvati na podlagi stanja, ustvarjenega s sklenitvijo sporazuma od 26. avgusta 1. l. Če so imele občinske volitve na Hrvatskem res politični pomen, potem leži ta pomen v likvidaciji raznih politikantov, ki so hoteli kvariti hrvatsko razpoloženje v teh resnih časih.«

BELEŽKE

O zbiranju narodnih sil

Tednik »Napred«, ki ga izdaja profesor dr. Mihajlo Ilić, razpravlja o potrebi koncentracije vseh pozitivnih narodnih sil in prihaja do zaključka, da se ne postavlja sedaj samo vprašanje sestave koncentracijske vlade, v kateri naj bi sodelovali tudi predstavniki strank, ki so danes v opoziciji, temveč da bo treba istočasno angažirati pri upravljanju državnih poslov in v državni upravi tudi vse tiste strokovnjake in ljudi, ki jih je držal doslej strankarsko opredeljeni državni aparat ob strani. Prav tako bo treba pritegniti k skupnemu delu tudi vse tiste, ki so namenoma bili doslej v rezervi, ker se niso hoteli izreči za nobeno stranko. Naloga odgovornih činiteljev je samo, da prične takoj z delom za koncentracijo vseh narodnih sil, ker se zamujeni trenutki ne bodo morda nikdar več vrnil.«

JRZ in HSS v Bački

Zagrebski »Jutarnji list« poroča iz Bačke Brigeja pri Somboru, da je bila tam konferenca pristajev Jugoslovenske radikalne zajednice. Na konferenci pa je bila večina poslušalcev pristajev Hrvatske seljačke stranke, ki so pričeli klicati dr. Mačka in svobodni Hrvatski, čim je prišel govoriti zastopnik JRZ. Zaradi velikega prepira je bila konferenca končno razpuščena.

Slovenski Jugorasi in krščanski socialci

»Slovenski delavec«, glasilo slovenskega dela Jugorasa, trdijo, odkar je bila objavljena resolucija s konference duhovščine ljubljanske škofije o izločitvi krščansko socialne Jugoslovenske strokovne zveze iz občestva katoliških organizacij, »Slovenski delavec« vidi v resoluciji ljubljanske duhovščine »priznanje za najbolj merodajne strani, da smo imeli prav, ko smo svojo organizacijo ustanovili v obrambo krščanskega načela v strokovnem gibanju. Posebno nas je veselilo priznanje, da smo svojo organizacijo od početka sem prav vodili, tako da je mogla zbrana duhovščina vsemu vernemu slovenskemu delavstvu priporočiti, naj se poslej organizira v Zvezi združenih delavcev. Mi vemo, da se mnogi, ki jih je duh časa preveč zastrupil, temu pozivu ne bodo odzvali. Na našo veliko žalost bodo zakrknili svoja srca in se povabili svojih dušnih pastirjev ne bodo odzvali. Naj jih Bog razsvetli s svojo milostjo in s svojo lučjo in naj jih privede k spoznanju resnice.«

O usodi človeka

V budimpeštanskem listu »Pester Lloyd« razpravlja Alexander Makkai na uvođnem mestu o usodi človeka in navezuje svoja razmišljanja na sedanjo vojno. Piše: »Vedno globlje in v vedno večjo pretenostjo čutimo, da gre v sedanjem oboroženem spopadu narodov za več in večje kakor pa samo za zmago ali poraz ene izmed vojnih strank. V igri je sama usoda človeštva, in to v individualnem, nacionalnem in univerzalnem pogledu. To poslednje in veliko vprašanje se nam odpira zlasti v tragediji malih narodov. Naj presojamo svojo bitnost kakor koli, to, kar imenujemo svojo duhovnost, ni samo podedovana dobrina, temveč bistveno spoznanje človeštva. Naj bo izid sedanjega oboroženega spopada kakršnih koli, bodočnost človeštva si

ben zagrebški odvetnik, tako da je moralo odrediti zagrebško sodišče dolžnostne zagovornike za vse tri obtožence.

Glavna naloga švicarjev

O tem razpravlja v svojem uvođniku švicarski list »National Zeitung« iz Basla, ki piše med drugim: »Najvišja in za sedaj najnужnejša naloga švicarskega ljudstva je vojaška in duhovna obramba države. Ona zahteva za svoje namene vse sile. Izkušnje so nam že pokazale, kako strašno se maščuje sleherni opustitev zunanje in notranje čuječnosti. Velike države z vsemi odgovarjajočimi oboroženimi sredstvi lahko take pomanjkljivosti še nekako izravna, male države pa lahko zaradi tega propadejo. Zato moramo mi, dokler kocke v tej vojni še niso padle, kazati najvišjo pripravljenost. To narod tudi brez izjeme razume in odobrava.«

Težave današnjih vojnih poročevalcev

Neki francoski vojni poročevalec tako le opisuje težave svojega dela: »Naloga današnjih poročevalcev z bojišča so težke. Dokler bo trajala sedanja faza vojne, v kateri so bitke bolj podobne zmešnjavam, si ni mogoče predstavljati novinarja, ki bi skakal od ene točke do druge s tveganjem, da bi ovrnil one, ki se bore. Še več, dokler bitka ni končana, novinar niti ne more opisati več ko skromnega dela operacij. Četudi je v neposredni bližini kraja, kjer se razvija ta ali ona akcija, lahko zajame samo zelo ozek odsek celokupne bojne freske. Kronist, ki na primer iz Pariza zasleduje premikanje čet po zemljevidu, zbira podatke ter natančno proučuje komunikacije, lahko boljše razume bitko kakor dopisnik, ki se sprežaja po obsestreljanih cestah na bojišču. Temu ostane navadno samo anekdota.«

„Leteče kazensko sodišče“ na Slovaškem

Agencija »Slovak Press« poroča, da je na Slovaškem že nekaj časa na delu tako zvano »leteče kazensko sodišče«, katerega namen je pobijanje tihotapstva. Tako obravnava to sodišče med drugim zadevo Marka Rosnerja in Rudolfa Löwyja, ki sta bila obtožena, da tihotapita baker iz Slovaške. Löwyjev sin je baje sklenil s Nizozemsko dobavo 8 vagonov bakra, toda Hlinkova garda je to blago zaplenila, ker je izvoz bakra iz Slovaške prepovedan. Med potjo do Krompachov pa so ti vagoni izginili in je verjetno najmanj šest vagonov vendarle prešlo mejo. Čim bo zadeva pojasnjena, bo sodišče izreklo svojo sodbo.

Slovaško leteče sodišče raziskuje vse primere tihotapstva na lico mesta in takoj kaznuje krivce, po večini razne gospodarske spekulante. Tako je bil na primer v Bardejovu kaznovan mesar Kumeštein z 10.000 kron denarne kazni in z enim mescem zapor zaradi raznih prepovedanih spekulacij z mesom.

Angleški laburisti in vojna

V uvođniku švicarskega lista »Basler Nachrichten« čitamo med drugim: »Z vlad Winston Churchill je Anglija končno dosegla že dolgo zaželeno narodno vlado. Churchillova vlada je koalicijska vlada, v kateri so zastopane vse stranke, le da liberalci nimajo nobenega svojega zastopnika v ožjem vojnem kabinetu. Delavska stranka stoji enakopravno poleg konservativcev. V vseh odločitvah vprašanj pa so pritegnjeni k posvetom tudi liberalci. Winston Churchill je prav dobro vedel, zakaj je dal laburistom tako močno zastopstvo v svoji vladi. Gre namreč za vse in iz naroda bo treba ne le vojaško, temveč tudi industrijsko izvelič vse, s čimer razpolaga. Opozicija bi utegnila tu biti nevarna za ves narod. Tako pa je tudi angleško delavstvo, kakor ves ostali angleški narod, prežeto z vojnim duhom. Churchill je sestavil »team«, ki vzbuja v narodu največje zaupanje.«

Smrt znanega generala

Beograd, 28. maja. p. Danes je umrl v Beogradu upokojeni divizijski general Vladimir Kostić. Za časa svetovne vojne je bil poveljnik timoške divizije.

Navodila švicarske vlade proti padalcem

Kakor poročajo švicarski listi, je švicarska zvezna vlada izdala te dni civilnemu prebivalstvu naslednja navodila proti saboterjem in padalcem:

Zadnje vojne operacije so pokazale, kakšen obseg je že zavzelo novo bojno sredstvo spuščanja oboroženih padalcev za obrambnimi črtami. Ti padalci lahko nastopajo ločeno ali v skupinah, v gotovih primerih tudi v sporazumu s tujimi agenti, ki so v državi. Njih naloga je lahko tudi v tem, da se polaste važnih točk, kakor letališč, radijskih in drugih postaj.

Vrhovni poveljnik švicarske vojske je za primer, da bi se tudi Švica znašla v vojni, izdal potrebne ukrepe za pobijanje padalcev s posebnimi krajevnimi organizacijami, kakor policijskimi stražami in drugimi oboroženimi skupinami. Vendar je dolžnost vsakega poedinca, da vojski

pri njenem delu pomaga ter proti saboterjem in padalcem nastopa:

1. s kolikor mogoče natančnim opazovanjem krajev, kjer bi se lahko padalci spustili in s takojšnjo obvestitvijo bližnjih vojaških ali policijskih oblasti;
2. z zasledovanjem in preganjanjem padalcev, če mogoče v večjih skupinah, tako da jih ne izgubi izpred oči in lahko vsak trenutek sporoči njihovo nahajališče;
3. da takoj obvesti vojaške in policijske oblasti, ako kje naleti na osamljene padalce;
4. da takoj obvesti vojaške in policijske oblasti o morebitnih sabotažnih dejanjih neznanecov;
5. da ohrani mirne živce in hladnokrvnost ter povsod pobija paniko in nerode.

Nemški glas o ameriških razpoloženjih

Berlinska agencija »Deutscher Politischer Bericht« razpravlja o razpoloženjih ameriškega prebivalstva do evropske vojne in med drugim piše:

»Trditve zavezniške propagande, ki naj med narodi ameriškega kontinenta ustvarijo nerazpoloženje proti Nemčiji in ki se v Zedinjenih državah zlasti izražajo v agitaciji za ameriški oborožitveni program, vzajemno v zadnjem času vedno večji obseg. Kar neverjetno se to sliši, še vendar po novostih vesteh zdi, da se ustvarja nevarnost, da bi ameriški narodi kljub vsem argumentom razuma začeli gledati v Nemčiji veselo, ki ima kake imperialistične naklepe proti Ameriki. Z nemške strani je treba temu nasproti poudariti, da je podiktanje teritorialnih ali drugačnih imperialističnih načrtov v kričnem nasprotju z nemškimi mirovnimi cilji, ki jih je Hitler ob vsaki priliki ponovno jasno opredelil. Ako bi se pustila ameriška javnost zavesti v mnenje, da ima Nemčija še kake dalekosežnejše in samo začasno prikrievane načrte, potem mora pripisati sama se-

bi, ako se čuti prisiljeno k političnim, vojaškim in gospodarskim konsekvencam, ki so nepotrebne in povrh škodljive za bodoče sožitje narodov po koncu sedanje vojne.«

»Nemčija ima na ameriskem kontinentu samo en cilj, namreč ta, da bi po zlomitvi trgovini sovražne nemške blokade čimprej zopet obnovila normalno trgovsko izmenjavo blaga z ameriškimi narodi. Ako trdi zavezniška propaganda, da bo oslabitev angleške mornarice na Atlantskem oceanu pomembna prva nevarnost za Ameriko, potem je resnica ravno nasprotna. Ravno angleška mornarica je trajna latentna nevarnost za pomorske zveze med Ameriko in Nemčijo. Zaradi te nevarnosti je bilo samo naravno, da Nemčija ni smela pripustiti, da bi bila v svoji preskrbi odvisna od ameriškega kontinenta. To dejstvo je seveda ovirajoče vplivalo na razvoj nemško-ameriške trgovine. Če je bila ta trgovina kljub temu zelo živahna in za oba dela koristna, se da iz tega sklepati, kako velike možnosti se odpirajo, če se zagotovi svoboda morja.«

SPORT

10 milijonov aktivnih sportnikov

štejejo v današnji Rusiji, kjer vlada vsestransko podpira sport in žrtvuje velike vsote za njegov napredek

V založbi beograjske »Sportske revije« je pred kratkim izšla kot 5. knjiga »Sportske biblioteke«, ki jo prav tako izdajata urednika revije g. Bora Jovanović in Ljubomir Vučković, knjizica z naslovom »Drugovi na stadionu«, ki obsega zbirko zanimivih reportaž o sportu v današnji Rusiji. (Knjizica stane samo 6 din in se lahko naroči pri upravi »Sportske revije«). Članki iz te knjizice obravnavajo razvoj sporta v Rusiji od prvih početkov pa današnjega silnega razmaha, v katerega do zadnjega časa pri nas nismo imeli pravega vpogleda. V enini izmed objavljenih člankov čitamo o ogromnem številčnem porastu aktivnih sportnikov v današnji Rusiji, kjer tudi vlada vsestransko podpira sportno gibanje in žrtvuje velike vsote za njegov napredek. Iz članka pomemamo med drugim:

V sovjetski Rusiji se število s sportom večinoma samo mešani in pa delavci iz delavskih naselij, kakor tudi deloma vojaki, toda najbolj navdušeni sportni poborniki pa so srednješolci.

Zanimivo je, da imajo v današnji Rusiji tudi žene v sportu vlogo kakor nikjer na svetu in kažejo neverjetno lepe rezultate. Med kmečkimi prebivalstvom sport še ni znan ter so posamezniki iz tega stanu samo izjeme. Mnogi o njih, ki gojijo sport pripadajo obenem tudi raznim strankarskim organizacijam, kjer prejemajo tamkaj v te namene zelo visoke podpore. Vsa telesna vzgoja naroda se izvaja z vojaškim geslom: »Bodi pripravljen za delo in obrambo.«

Po uradnih podatkih je bilo v Rusiji lani vsega 10 milijonov aktivnih sportnikov, od njih okoli 2,5 milijona žensk. Težko je reči, koliko od teh sportnikov se bavi s pravimi sporti in koliko od njih s specialno telesno vzgojo, toda prav gotovo je 3 do 4 milijone takšnih, ki gojijo vse znane olimpijske sporte.

V Rusiji se sportniki ne združujejo po klubih, kakor bi hoteli sami, temveč po kraju zaposlitve ter skupnem poklicu in službi. Tako imajo srednješolci svoja društva v sistemu šolske organizacije, študenti v univerzitetnih in prostovoljnih društvi svoje bodoče stroke, vojaki in mornarji v vojaških društvih, delavci v društvi svojih tovarn ter podjetij itd.

Vlada na vse načine propagira in podpira sport, pri čemer pa ji pomagajo tudi razne tovarne in velika industrijska podjetja. Sovjetska Rusija ima 5 visokih šol za telesno vzgojo (v Leningradu, Moskvi, Tiflisu, Minsku in Kijevu), s katerih prihaja vsako leto več kakor 1000 kvalificiranih učiteljev telesne vzgoje. Kako naglo napreduje sport tamkaj, se najbolje vidi po proizvodnji smuč, ki so jih na primer leta 1924. izdelale sovjetske tovarne okoli 7000 parov in s tem zadostile vsem potrebam. 10 let pozneje se je ta proizvodnja dvignila na 800.000, leta 1937. pa so

potrebovali že še enkrat toliko parov smuč. Lani je bilo izdelani dva milijona parov smuč, pa jih vendar še ni bilo dovolj za vse. Smučanje je sploh v Rusiji eden najbolj razvitih sportov, kar je pač zaradi vremenskih razmer popolnoma razumljivo.

Med najbolj udomačene sporte pa je treba tudi v Rusiji prišteti nogomet. Tudi tamkaj povsod tekajo za to okroglo žogo, ne samo po igriščih, temveč tudi po vseh predmestnih cestah. Koliko je vseh nogometašev, je težko reči, verjetno pa najmanj 1 milijon, kar se lahko sklepa po tem, da izdelajo državne tovarne vsako leto do 800.000 parov nogometnih čevljev. Seveda imajo ti nogometaši tudi veliko armado prijateljev, ki hodijo na vse njihove prireditve. Tako je bilo v Moskvi sem in tja v stadionu s 75.000 sedeži premalo prostora, da bi bili lahko vsi navdušeni gledalci prišli vanj. Zato so nedaleč od Moskve v vasi Ismajlovu zgradili nov Stadion, v katerega gre 108.000 gledalcev in je v njem prostora za 40.000 nastopajočih.

O vrednosti ruskega nogometa je težko govoriti, ker se je sovjetska reprezentanca merila dozdaj samo s slabimi delavskimi ekipami, nad katerimi je seveda z lahkoto zmagovala. Po nekaterih reprezentančnih tekmah pa se lahko sklepa, da je sovjetski nogomet boljši od turskega, toda slabši od češkega. Zelo popularna sportna panoga je tudi odbojka, ki jo igrajo povsod in je pritegnila že velike množice sportnikov.

Lahka atletika velja za kraljico sportov tudi v sovjetski Rusiji. Ne glede na to, da je že v programu gesla »Pripravljen za delo in obrambo«, spada ta sportna panoga med najbolj priljubljene v državi. Na državnem prvenstvu se zbira vsako leto okoli 1500 tekmovalcev, v odločilnem teku čez drn in strn pa jih starta tudi do 10.000. Po svoji moči je sovjetska atletika nekoliko enakovredna poljski. V ženski atletiki je Rusija daleč pred ostalimi.

Težka atletika še ni našla poti v široke narodne sloje, vendar pa ima tudi zdaj nekaj odličnih posameznikov, ki so obdržali svetovni sloves starih ruskih težkoatletov.

Drsalni sport kljub ugodnim vremenskim razmeram še ni dosegel one svetovne višine, ki so jo pokazali stari ruski drsanci, toda pod njihovim vodstvom zdaj zelo naglo napreduje ter se že bliža norveškemu. Ženske so v tej disciplini tudi že zdaj dosegle razred svetovnih drsačic in umetnic na ledu.

V plavanju so v sovjetski Rusiji že dali nekatera imena, ki so enakovredna evropskemu razredu, neki Bojčenko pa je v prsnih disciplinah že prekosil obstoječe svetovne rekorde.

Ostale sportne panoge, kakor so tenis, jadranje, kolesarstvo, hokej itd., pa si tudi hitro krčijo pot na široko, tako da bodo sovjetski sportniki v dogledni bodočnosti lahko odločno posegli v evropske in tudi svetovne rekordne tabele.

Še o našem nogometu

Nov predlog, kako naj se ustavi propadanje slovenskega nogometa, na vprašanje, ki ga je sprožila s svojim pozivom javnosti SK Ljubljana

Poziv SK Ljubljane in poznejše kritike zaradi nazadovanja slovenskega nogometa so očitno razgalili vse, ki se zanimajo za bitje in žitje naših nogometnih klubov. Te dni smo glede rešitve tega vprašanja prejeli značilen dopis, to pot iz Celja, ki se loteva tega problema še z drugačnih vidikov, kakor so jih dozdaj obravnavali ožji in širši prijatelji SK Ljubljane. V nameri, da se pretehtajo tudi misli tega pisca, objavljamo v glavnem njegova izjavljanja s pridržkom seveda, da se v vsem ne moremo strinjati z njimi. Več glav več ve, pa čitajmo še, kaj mislijo o ljubljanskem vprašanju na deželi!

V zadnjem času se je v našem tisku razvila hvalevredna razprava o neuspehih slovenskega ligaša in tudi o njihovih vzrokih. Prvi se je oglasil izkušeni igralec Hassl, ki je iskal vzroke že v početkih slovenskega nogometa, nato je prišel sam odbor SK Ljubljane z onim obupnim pozivom ter slednjič eden podpornih članov tega kluba, ki je edini pravilno zajel vso stvar in jo prikazal v pravi luči. Ves slovenski nogomet je dejansko že dolgo v nazadovanju, toda zato se dozdaj še nihče ni oglasil v njegovo obrambo in klical vse javnosti na pomoč. Zdaj pa, ko je Ljubljana tako klavirno odigrala svojo vlogo kot slovenski predstavnik v državni ligi in ji zaradi tega grozi nevarnost popolne propasti, prihajajo obupni klici na vso javnost, naj reši ugled slovenskega nogometa z rešitvijo SK Ljubljane.

Slovenska javnost torej in oblastva naj rešijo predstavnika slovenske prestolnice SK Ljubljane, vseh ostalih 50 klubov iz Slovenije pa naj životari in se bori dalje kakor ve in zna. SK Ljubljani banovinskega trenerja, lepo urejeno igrišče z vsemi napravami ter prostore in podpore, ostali klubi pa, ki delajo prav tako v korist in za zdravje naroda, pa naj žive ali propadejo. Tako ne bomo rešili slovenskega nogometa! Poziv, ki ga je poslala Ljubljana javnosti, je naletel pri večini na negodovanje in ni izklicujo, da je klub dosegel z njim baš nasprotno, kar je hotel. Kajti, zdaj vsaj vemo, kako gledajo na naše sportne razmere iz Ljubljane in kako malo ali sploh ne pozna prilik na deželi sportna Ljubljana. To je že eden vzrokov, da slovenski nogomet propada. Kljub temu, da marsikateri slovenski klub živi in dela v bolj zaostalih prilikah kakor SK Ljubljana, ni bilo od nikogar tega klica za pomoč, ker se vsak klub zaveda, da si mora pomagati sam. Saj je treba računati s tem, da povsod na odličnih mestih bolj ovirajo delovanje klubov kakor pa ne. Kadar bodo »merodajni« spoznali obratno, potem bodo morali podpreti vse klube in nihče ne bo mogel biti privilegirani.

Glavni vzrok propadanja slovenskega nogometa pa je brez dvoma finančnega značaja. Nikjer ni zdaj več onega idealnega gledanja na sport in vsak misli samo, kako bi od kluba izlil čim več korist. Denarja pa ni... Večji klubi v Ljubljani, Mariboru, Celju, itd. so imeli včasih

po več moštev ter vsako sezono celo vrsto tekem za prvenstva raznih vrst. Sedaj pa ni več pravega naraščanja, česar je mnogo kriva tudi prepoved, da se srednješolci ne smejo udeleževati v sportnih klubih. Če niti to vprašanje ni rešeno ugodno kako bo rešeno vprašanje podpor in pomoči za sport?

Z nazadovanjem nivoja našega nogometa je začelo padati tudi zanimanje zanj in tako so polagoma usahnili tudi oni zasebni viri, ki so dolgo podpirali stremeljenja slovenskih nogometnih klubov. Vprašanje rešitve je zdaj že zelo težko. Pričeti bo treba popolnoma znova. Opustiti bo treba vsako misel na izenačenje z bratskimi boljimi klubi na jugu in se zadovoljiti kljub težkim žrtvam z malimi domačimi razmerami. Klube bo treba čimbolj razbremeniti, da ne bodo klonili pod težo finančnih bremen. Pritegniti bo treba spet vsaj nekatere o njih, ki so se iz raznih vzrokov odtegnili od dela v klubih ter postopoma prepričevati oblastva, da je sport za narod in državo koristen. To poslednje nalogo naj bi prevzela predvsem Slovenska nogometna zveza ali pa še bolj — snujoča se Slovenska sportna zveza kot vrhovna predstavništva slovenskega sporta. Pri vsem tem delu, ki seveda ne bo trajalo nekaj tednov ali mesecov, pa je treba enako pozornost posvetiti vsem sportnim klubom, ker se bo lahko samo iz kolitine dosegla tudi kakovost, ki bo predstavljala pravi nivo našega nogometa. Čeprav sedanji časi niso prikladni za reševanje tega vprašanja, nas vendar ne smejo zazabiti v brezdelje, temveč moramo budno paziti, da bomo pozneje kdaj takoj pričeli z novim delom v tej smeri.

Zanimiva nogometna tekma

V soboto med kemiki in montanisti ljubljanske univerze

V soboto 1. junija ob 16. bo na igrišču SK Ljubljane prvenstvena tekma med kemiki in montanisti ljubljanske univerze. Ker so igralci večinoma člani raznih dobrih ljubljanskih nogometnih klubov, bo ta tekma prav gotovo zadovoljila tudi razvane nogometno publiko. To bo obenem tudi prva tekma med univerzitetnimi moštv.

Vstopnina na tekmo bo po 2 dinarja, tako da bo omogočen vstop vsakomur. Podpirajte razvoj sporta na naši univerzi.

Nogomet v Litiji. Litijška enajstorica kaže v zadnjem času izredno lepe uspehe in žanje priznanje naše sportne javnosti. Domala vsako nedeljo imamo v gosteh kakor nogometno enajstorico. Preteklo nedeljo, so prišli k nam gostovat člani SK Virtusa iz Duplice pri Kamniku. Ob krasnem sončnem popoldnevu je priostovalo tekmi okrog 300 gledalcev, ki so bili s potekom igre zadovoljni. Na svoj račun so prišli posebno navijači litijske enajstorice, saj je bil končni rezultat 8:2 za Litijo. Sportna Litija je v poslednjem času na svoje moštvo lahko zadovoljna.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Prikojevalko
za perilo sprejemem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vsestransko izveščanje« 13909-1

Industrija za pre-
delavo volne
išče sposobnega poslo-
vodjo. Ponudbe s opisom
dosedanje zaposlitve
in navedbo zahtevane
plače na oglas. odd.
Jutra pod »Poslovdja«
13649-1

Prodajalco
z nekaj prakse, pošteno
sprejemem za prodajo sadja
in zelenjave na trgu. Ga-
siška cesta 15. 13958-1

Kmečkoga fanta
in dva vajenca rabim.
»Zavesa, Vodnikova 43.
Ljubljana. 13956-1

Dobrega kalkukan-
ta in knjigovodjo
sprejme proti takojšnemu
nastopu večje industrijske
podjetje. Ponudbe pod
»Zanesljiv knjigovodja« na
ogl. odd. Jutra. 13958-1

Pomočnika
za zbiranje in širjenje dela
sprejemem takoj. Hrana in
stanovanje v hiši. Koritnik
Ignac, Dol pri Hrastniku.
13946-1

Trgovski pomočnik
s šoferskim izpitom se takoj
sprejme. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 13940-1

Damsko krojačico
sprejme takoj modni atelje
»Linija«. Marjani trg 3.
13963-1

Služkinja
vajena kuhe in vseh go-
sposodniških del, dobi služ-
bo. Plača po dogovoru.
Naslov v vseh poslovalni-
ciah Jutra. 13971-1

Pevca
za komične kuplete sprej-
mem takoj. Sv. Jakoba trg
št. 5. 13967-1

Krojaškega
pomočnika
takoj sprejemem. Vrbin-
c, Vidovdanska 20, Ljubljana.
13973-1

2 hlapca
enega starejšega in enega
mlajšega, zdrava in prid-
na, vajena vseh poljskih
del in ki imata res veselje
do konj, iščem. Plača po
dogovoru. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 13965-1

Šiviljske
pomočnice
za izdelavo sprejme takoj
atelje Bazanella, Gajeva 2.
13984-1

Gospodično
iščem, boljšo natakarico za
boljši bife za takoj. Ponud-
be s sliko poslati na bife
»Jadrane, Šibenik. 32410-1

Frizerka
vodilna moč, dobi službo
takoj ali pozneje. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Stalno 61«. 13953-1

Brivskega
pomočnika
iščem za takoj. Rudi Er-
ntner, Stožice. 13985-1

Študentske
Beseda 50 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Lesni manipulant
in šofer išče takojšnjo služ-
bo. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 13921-2

Pek
zmožen vseh del, išče
službo kot samostojni de-
lavec. Cenjene ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
značko »Zanesljiva moč
št. 30«. 13923-2

Gospodično
s tromesečno prakso želi
mesto v kakršni koli pisar-
ni. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 13957-2

Brivski pomočnik

in frizerka
dobra delavca, želim spre-
meniti službo s 1. junijem
ali po dogovoru. V pošte-
vanje pridejo samo stalna
ponudbe na Makro. Pali-
brivski pomočnik, Murska
Sobota. 13944-2

Vajenci(ke)

Vajenca
za plekarsko in soboli-
karska dela sprejemem. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 13919-44

Prodajal

Beseda 1 din, davek 3 din;
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Vrtno seno

cca 1000 kg prodam. Vpra-
šati pri Sašek Josip, Ce-
lovška 62. Ljubljana. 13970-6

Zastoj
dajem čebulček, vsako
količino. Sever & Comp.
Ljubljana. 13980-6

Vajenci
Beseda 1 din, davek 3 din;
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Paviljon

na veleseljmu
dam na račun eventualno
v najem proti kavčici.
Oglasiti se pri Lasanu v
Šiški, Vodnikova 17.
13979-17

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Vodno turbino

kupim. Ponudbe: Gričar,
mlin, Trebnje. 13954-7

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Rabljene

pnevmatike
velikosti 6.00/16 prodam —
DKW zastopstvo, Celovška
cesta 93. 13911-10

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Komfortna vila

enonadstropna, dvostano-
vanjska, na lepem son-
nem prostoru v Ljubljani
naprodaj iz proste roke.
Naslov v vseh poslovalni-
ciah Jutra. 13961-20

Enonadstropno vilo

prodam ob Tyrševi cesti.
Stožice 78. Kovac. 13950-20

Hišo z vrtom

enodružinsko v okolici
Ljubljane prodam. Vižmar-
je 10, pod klancem. 13969-20

Stavbno parcelo

v izmeri cca 13.000 kv.
metrov, ki se nahaja ob
glavni cesti Kranj-Senčur,
v bližini mesta prodam.
Anica Krč, Kranj, Blejska
cesta 4. 13939-20

Lokal

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Trgovski lokal

oddam. Tyrševa cesta 37.
Vprašati istotam 1. nad-
stropje. 13949-19

Glasičila

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Klavir

dobro ohranjen bo jutri
30. maja prodan na sodni
dražbi ob 15.45 uri v Mo-
stah Zalaška cesta št. 1.
Kupci vabljeni. 13956-26

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Stranka 2 oseb

išče v prostoru centru mesta
dvosobno stanovanje z vsem
komfortom in plinom, ev-
tudi s kabineto. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
sifro »Višji penzioniste«.
13929-21a

Snažna oseba

sama, išče sobo, kuhinjo s
pritlikami najraje v šent-
petrskem okraju za takoj
ali pozneje. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Sa-
ma«. 13932-21a

Enosob. stanovanje

išče gospa. Ponudbe pod
»Samska« na ogl. odd.
Jutra. 13947-21a

Dvosob. stanovanje

sončno, v I. nadstropju ali
v visokem pritlikju v novi
hiši v centru išče dama za
avgust. Pogoje in podatke
prosim na ogl. odd. Jutra
pod »Tavčarjeva 12«. 13964-21a

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din,
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Dvosob. stanovanje

parketirano s pritlikami
oddam na Cesti 29, okto-
bra (Rimska) št. 23. 13959-21

Stanovanje

ene ali dveh sob s pritli-
kami, primerno za upo-
kojenca, oddam takoj v
novi hiši v okolici Ljub-
ljane. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 13957-21

Tresob. stanovanje

s 1. junijem oddam. Cena
600 din. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 13951-21

Soba odda

Vsaka beseda 2 din; davek
3 din. Za dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
20 din.

Opremljeno sobo

čisto, mirno, s posebnim
vhodom oddam takoj so-
ljudni osebi. Mestni trg
17-II vrata 8. 13962-23

Lepo sobo

prijazno, oddam eni ali
dvema boljšima osebam s
hrano ali brez. Cesta 29.
oktobra (Rimska) št. 18-1
levo. 13981-23

Opremljeno sobo

oddam. Poljska cesta 17-I
levo, zadnja vrata. Zvečer
od pol 7. do pol 8. 13974-23

Opremljeno sobo

oddam. Tavčarjeva ul. št.
3-III. desno. 13905-23

Opremljeno sobo

z vso oskrbo oddam go-
spodu. Idrjska 11. 13976-23

Opremljeno sobo

lepo, sončno, oddam s 1.
junijem. Naslov v oglas.
odd. Jutra. 13968-23

Opremljeno sobo

takoj oddam. Gradišče 8b
pritlikje levo. 13948-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek
3 din. Za dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
20 din.

K. T.

Prosim, pridi v četrtke ob
7. uri sigurno. Pozdrav. 13966-24

Obri

Beseda 1 din, davek 3 din;
za sifro ali dajanje naslova
5 din. Najmanjši znesek
17 din.

Dame!

Za pomlad in poletje je
najbolj praktična trajna
ondulacija, katero vam
okusno izdelam »Fancie
Kongresni trg 3. 125-30

Ravno

MODROCE
patentne posteljne
mreže nudi solidno
in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik
Mestni trg 13.

ZLOZLJIV

spalni kauč
praktičen in vse-
stransko uporaben
za Din 1.750.—
pri

E. ZAKRAJSEK,
tapetništvo,
LJUBLJANA,
Miklošičeva 34,
tel. 48-70.

SREBRO,

DRAGE KAMNE
in vsakovrstne
ZLATO
kupuje
po najvišjih cenah
JOS. EBERLE,
Ljubljana, Tyrševa 2.
salaša hotela »Slon«

Naše gledališče

D R A M A
Sreda, 29.: Severna lisica. Red sreda.
Četrtek, 30.: Revizor. Red B. Gostovanje
Mihajla Markovića iz Zagreba.
Petek, 31.: Jakob Ruda. Igrajo maturanti
klasne gimnazije Izven.
Sobota, 1.: Naša kri. Premiera. Premierski
abonma.

Med najzanimivejše ženske vloge iz sa-
lonskega lahkega repertoarja, spada
Ilona v Herzegovini »Severna lisica«.
V delu, ki so ga uprizorili vsi evropski odri
z enakim uspehom, so nastopale najsvet-
nejše igralke v tej vlogi. Psihološko zani-
mivo, v resnih in zabavnih trenutkih moj-
strsko orisano podoba ženske, bo igrala
pri nas Mira Danilova. Ni manj učinkovi-
te vloge moža, njegove nečakinje, prijate-
lja in znanca bodo igrali Gregorin, Vida
Juvanova, Kralj in Drenovec. Režiser prof.
Sest. Nocojinja predstava bo za abonente
reda sreda.

Gogoljev »Revizor« je podoba provin-
cialnih uradniških razmer za časa carske
Rusije, podana na satiričen in nekoliko
grotesken način. Slika človeške slabosti,
podkupljivost značajev, skrivanje napak,
laž in hinavščina so ožigosani na način, ki
izvablja smeh in hkrati sočustvovanje z
nebogljenojstvom slabih. Vlogo poglavarja
igra kot gost hrvaški igralec iz Zagreba
g. Mihajlo Marković, vlogo Hiesta-
kova pa Jan. Nadalje sodelujejo Nablocka,
A. Levarjeva, Gregorin, Gabrijelečeva,
Skrbinšek, Lipah, Peček, Jerman, Sever,
Kralj, Kaukler, Simčičeva, Bratina, Poto-
kar, Plut in Brezigar. Režiser dr. Kreft.

Fr. Finžgar zavzema v naši domači knji-
ževnosti kot pisatelj in dramatik mesto
med najvidnejšimi ustvarjalci. Posebno kot
dober poznavalec našega kmeta, njegovega
življenja, značaja in čustev, je ustvaril
marsikatero delo v prozi in dramatik, ki
razkriva kmečki svet. »Naša kri« je slika
iz kmečkega življenja v Iliriji za časa
Napoleonovega gospodstva nad našimi
kraji.

O P E R A

Sreda, 29.: Boris Godunov. Premiera. Pre-
mierski abonma. Gostovanje baritonis-
ta inž. Nikola Cvejića, člana beogradske
opere.

Četrtek, 30.: Kleopatra. Red četrtek.
Petek, 31.: zaprto.

Sobota, 1. junija: Evgenij Onegin. Red A.
Gostovanje baritonista inž. Nikole
Cvejića, člana beogradske opere.

Nedelja, 2.: Tosca. Izven. Gostovanje Teje
Labošev iz Zagreba in Borisa Popo-
va. Znižane cene.

Za dvojno gostovanje odličnega beograjskega
baritonista Nikole Cvejića vlada
med našim občinstvom, ki gosta visoko ce-
ni že izza njegovega stalnega sodelovanja
na našem odru, izredno zanimanje. Drevo
bo nastopil najprej v naslovni partiji veli-
častne ruske narodne opere »Boris Go-
dunov«, v kateri je obeležena vsa vital-
na sila in moč ruske glasbene umetnosti.
Boris Godunov je tako po dramati-
ski razgibanosti kakor po pevski zahtev-
nosti kot nalašč partija, v kateri nam bo
Cvejić lahko pokazal vso svojo visoko
kreativno silo in glasovno bogastvo. Upri-
zoritev sama spada med najboljše, kar jih
je bilo kdaj na našem odru, kar najlepše
izpričuje ogromen uspeh, ki ga je z njo
naš ansambl žel na lanskoletnem gosto-
vanju v Trstu.

V soboto bo Nikola Cvejić nastopil še v
naslovni partiji Čajkovskega opere »Ev-
genij Onegin«. Občinstvo opozarja-
mo, da je to drugo Cvejićevo gostovanje
obenem tudi poslednje, zato priporočamo
pravočasno nabavo vstopnic!

Svarova »Kleopatra«, ki se bo uprizori-
la jutri za red četrtek, je najmlajše naše
izvirno operno delo, ki se je tako po uspe-
hu kot po veljavi in pomembnosti lepo
uvrstilo v naš sicer skromni spored doma-
če operne literature. V naši odlični upri-
zoritvi so bile deležne posebnega prizna-
nja zlasti kreacije Heybalove, Janka,
Francila in Beteta, Debečeva režija in
nova, bogata inž. Franzova inscenacija.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 29.: Ples v maskah. Premiera.
Red A.

R A D I O

Sreda, 29. maja
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05:
Napovedi in poročila. — 7.15: Pisan ven-
ček veselih zvokov. — 12: Nekaj lažje
komorne glasbe (plošče). — 12.30: Poro-
čila in objave. — 13: Napovedi. — 13.02:
Korčnice slavnih skladateljev (plošče).
— 14: Poročila. — 18: Mladinska ura. —
18.40: Delavec in narod (g. Rudolf Smer-
su). — 19: Napovedi in poročila. — 19.20:
Nacionalna ura (predavanje inšpekcije
državne obrambe). — 19.40: Objave. —
19.50: Rastline roparice (g. dr. Maks
Vraber). — 20: Akademski pevski kvintet.
— 20.45: Pesnice iz zvočnih filmov (plo-
šče). — 21.15: Solistični koncert g. Kar-
la Jeraja na violoncellu. — 22: Napovedi
in poročila. — 22.15: Slovenske narodne
s spremljevanjem harmonike.

Beograd 18.05: Zabavni koncert velikega
radijskega orkestra. — 19.40: Smetano-
va »Vltava« izvedbi češke filhar-
monije (plošče). — 20: Prenos opere iz beo-
gradskega gledališča. — Zagreb 20: Kon-
certni večer (prenos iz Ljubljane). —
20.35: Plesna glasba. — Sofija 18.10: Zbor
in orkester moške gimnazije. — 18.55:
Koncert tria. — 19.50: Prenos »Aidee«. —
22.30: Narodna glasba. — Praga 19: Kon-
cert češke filharmonije. — 20: Radijska
montaža »Zibelka češke besede«. — 21.20:
Simfonični koncert (dela skladatelja Su-
ka). — 22: Orkester in ženski zbor (de-
la čeških skladateljev). — London 20:
Simfonični Mozartov koncert. — 22.45:
Vokalni koncert irskih in škotskih pesmi.
— 23: Plesna glasba. — 23.40: Bariton.
— Pariz 19.50: Glasba s plošč. — 21: Raz-
na glasba in pesmi. — 23.15: Jazz. —
Rim 20.45: Lahka glasba. — 21.15: Sim-
fonični koncert posvečen Paganiniju. —
23.15: Plesna glasba.

Krapinske toplice

zdravilo z gotovim uspehom revmo, pro-
titi, ishias, ženske bolezni itd. Odprto od
srede aprila do srede oktobra. Za časa
pred- in posezone znatni popusti! Nizke
cene in pavarane kure. Železniška postaja
Zabok-Krapinske Toplice; odhod zveza
z avtobusom. Informacije in prospekti
na zahtevo preko uprave kopališča in
vseh potniških uradov.

OGLAS

Prema odluci upravnog odbora oficirskog doma garnizona
Ljubljanskog od 5. aprila 1940. godine u sali oficirskog doma u
Ljubljani—Tabor održaće se na dan 8. juna 1940. godine u 11 časova

**prva neposredna pismena pogodba za
izdavanje pod zakup menaže i bifea
oficirskog doma ljubljanskog garnizona**

za vreme od 15. juna 1940. godine do 31. maja 1941. godine.

Uslovi za ovu pogodbu mogu se videti svakog dana od 8—18
časova u čitaonici oficirskog doma.

Kaucija u sumi od Din (8.000) osam hiljada u gotovom novcu
ili u vrednostnim papirima po borzanskoj ceni, polaze se na kasi
oficirskog doma do 10 časova označenog dana za ovu pogodbu.

Ponudjači imaju biti snabdeveni ovim dokumentima:

svedodžbom o državljanstvu;

uverjenjem o zavičajnosti;

uverjenjem o dobrom vladanju i ponašanju, kao i da nije sudski
sudjen niti osuđivan za prijava dela;

uverjenjem o priznatom pravu za vođenje gostione i točenju
alkoholnih pića; i

lekariskim uverenjem od državnog lekara o zdravlju i sposob-
nosti ponudjačevoj, da vodi menažu i bife doma.

Ponudjači imaju svoje pismene ponude sa napred označenim
dokumentima poslati Upravi oficirskog doma u Ljubljani najdalje
do 10 časova odredjenog dana za držanje ove pogodbe.

Iz Uprave oficirskog doma u Ljubljani—Tabor 1 od 28. maja
1940. godine.

Savičić M. Radoja

VISJEGA RAČUNSKEGA INSPEKTORJA
DRŽAVNEGA VELEPOSESTVA BELJE

Sokol Ljubljana III nujno poziva vse svoje članke, članice in naraščajoč obojega spola, ki se še niso prijavili v društveni pisarni, da to storijo najkasneje do konca tega tedna in tako sledijo pismenim navodilom, ki so jih prejeli in pozivu med-društvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev. Uprava.

U—Kronika tatvin. V rudarskem paviljonu na Askerčevi cesti je bilo ukradeni slušatelj montanistike iz prežalnice šeststo znamke »Richtera«, vredno 500 din. To je že drugi primer tatvine v oddelku. — V noči na 10. maja sta bili Josipu Oražmu v Pokopalski ulici ukradeni dve žagi za polnojarjenik, vredni več sto dinarjev. — Rjavo usnjato denarnico je nekdo izmaknil iz visečega plašča izpred kuhinje v neki restavraciji služkinji Ivanka Merjašević. V denarnici je bilo 1.620. din gotovine. — V stanovanju Ane Pelčeve v Rakovniški ulici se je priplazil tat ter izmaknil iz nezaklenjenega predala 700 din gotovine. Zaklepajte vrata in ne puščajte sumljivih, neznanh oseb v stanovanjske prostore.

U—Sarajevska tkalnica preprogo bo razstavila na Ljubljanskem velesejmu svoje preproge in bo sprejemala tudi naročila na dolgoročno odplačila. (—)

Iz Celja

U—Pokrajinski zlet Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki bi moral biti 29. in 30. junija v Celju, je preložen na nedoločen čas. Sokolsko društvo Celje matica bo proslavilo svojo 50letnico tako, da bo priredilo 29. junija zvečer slavnostno akademijo, drugi dan dopoldne pa bo slavnostna seja. Celjska sokolska župa bo ob tej priliki priredila v nedeljo 30. junija dopoldne splošne župne tekme, popoldne pa župne bojne tekme.

U—Razprava proti Emanuelu Zelinku, prokuristu kemične tovarne v Hrastniku, ki je 15. aprila popoldne pred svojo pisarno ustrelil brezposelnega delavca Viljema Gačnika, se bo pričela v torek 4. junija ob 8. na okrognem sodišču v Celju. Povabljenih je okrog 20 prič.

U—Nesreče pri požarih. V petek popoldne je med nevihto treščilo v gospodarsko poslopje gostilničarja in posestnika Šušpergerja v Galiciji v Celju. Poslopje je pogorelo do tal. Pri gašenju se je 52letni posestnik Ivan Šušperger iz Galicije opeknel tako hudo po vratu, rokah in nogah, da so ga morali odvesti v celjsko bolnišnico. V noči na ponedeljek sta se vnela vinska hrama posestnikov Antona Lipnjaka in Anderliča v Vonačju pri Pristavi. Hrama sta pogorela do tal. Ljudjem se je v zadnjem hipu posrečilo rešiti živino, sode in nekatere druge predmete iz gorečih poslopij. Ko so gasili oba hrama, se je vnela tudi Lipnjakova stanovanjska hiša, ki je prav tako pogorela do tal. Očitno gre za požig. Pri reševanju sta se močno opekla odvetnikov sin Tone Ogrizek iz Celja in Franc Kovarčič.

Gospodarstvo

Občni zbor Ljubljanske borze

V borzni dvorani je bil večer popoldne redni občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote, ki ga je vodil predsednik g. Ivan Štokar. Zastopanih je bilo 124 članov od skupnega števila 195. V svojih uvodnih izjavah je predsednik pozdravil borznega komisarja načelnika trgovinskega oddelka banske uprave g. Dragotina Trstenjaka, predsednik za TOI Zbornice g. Ivana Jelačnika, zastopnika Zveze trgovskih združenj, tajnika dr. Pustiškega, predsednika ljubljanskega združenja trgovcev g. Viktorja Medena, predstavnika Društva industrijskih in veletrgovcev Josipa Ljubiča, predsednika Trgovskega društva »Merkur«, dr. Frana Windischerja in predstavnika Kmetijske zbornice inž. Suhodolca.

Z obnega zbora sta bili poslani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa so bile poslane trgovskemu, finančnemu in gradbenemu ministru ter guvernerju Narodne banke Dragotinu Protiču.

V svojem poročilu je predsednik najprej orisal potek velikih dogodkov v Evropi. Zavedati se moramo, da živimo v zgodovinskih časih, ki bodo za dolgo časa odločilni za usodo velikih in manjših narodov. Razumljivo je, da tak položaj ne more ostati brez skrajno škodljivih posledic v gospodarskem življenju. Beg kapitala v Ameriko, diskreditiranje vseh evropskih valut v mednarodnem plačilnem prometu, blokadni ukrepi, uničevanje trgovskega brodogojstva, ogromna poraba surovin za vojne in obrambne svrhe, vse to je imelo za posledico desorganizacijo svetovne trgovine in velike motnje v proizvodnji, strašno povečanje denarnega obtoka in splošno povišanje cen. V gigantski borbi občutijo tudi docela nevtralne države vso težo mednarodne politične in gospodarske napetosti.

Glede na ugoden razvoj gospodarske dejavnosti se je lani promet borze precej povečal in šele proti koncu leta so se v nekaterih važnih strokah pokazali znaki težav, ki so se letos pomnožili. Kruta stvarnost je diktirala splošno povišanje davčnih in taksnih bremen, ki ogrožajo rentabilnost dela, ne glede na drakonične kazni, ki jim skoraj ni primera V časih, ko mora zahtevati država največje žrtve, mora tudi mi, da moramo z razumevanjem, ki ga narekujejo težišči, prevzeti tudi največje breme brez pomislekov. Notranje spremembe na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen lani v avgustu nam obetajo splošno konsolidacijo države in končno ustvaritev avtonomne banovine Slovenije.

Borza je lani izredno napredovala. Promet je bil za 32% večji kakor v prejšnjem letu in za preko 300% večji nego v letu 1933. Tudi razsodišče zaznamuje povečanje števila tožb za 57%.

V težkih časih je naloga gospodarskih krogov, da stavijo vse svoje moči in službo splošnosti in da zapostavijo svoje osebne koristi. V tem znamenju samozatajevanja in čuta vzajemnosti bomo uspeli in bomo končno nadaljevali pot k napredku gospodarstva, kulture in civilizacije.

Ugodni finančni rezultati

Poročilo finančnega odbora je podal njegov predsednik g. Ivan Gregorc, ki je podaril, ugoden poslovni uspeh lanskega leta. Iz doseženega prebitka lanskega leta je bil prenešen znesek 500.000 din v stavbni sklad, ki je s to dotacijo narasel na 2,5 milijona din.

Krasno slavlje celjskega pešpolka

Celje, 28. maja

Danes je slavil 39. pešpolk slavo v spomin na zmagovite boje v ofenzivi na Koroškem leta 1919. Vojasna kralja Petra je bila okrašena z zelenjem in zastavami, pred vojašnico so stali na straži koroški borci v narodnih nošah. Ob 8. je bila v opatijski cerkvi maša za padle in umrle koroške borce. Prisostvovali so številni člani Legije in mnogo občinstva. Nato so krenili koroški borci na dvorišče vojašnice. Pred spomenikom padlim koroškim borcem so se zbrali aktivni in rezervni oficirji, častni vod vojaštva, deputacija članov in članice Sokola v kroljih ter drugo občinstvo. Ko je ob 9.25 prisel poveljnik 39. pp. g. polkovnik Libarat Defar pred spomenik, so prinesli iz vojašnice ob zvokih vojaške godbe polkovno zastavo in zastavo junaka Malgaia. Svečenik g. Dušan Nikolič je opravil molitve, častni vod je oddal tri salve. Vojaška godba je zaigrala žalno koračnico. Pretresljiv je bil prizor, ko so koroški borci v civilu in vojak v bojni opremi zapeli »Oj, Dobrodober«.

Medtem se je na prostranem Dečkovem trgu pred vojašnico postrojil ves 39. pešpolk, na to pa so poleg vojaštva zavzeli mesta koroški borci. Na trgu so se zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, sol. korporacij in društev, med njimi deputacije članov in članice Sokola, fantovskega oddelka in deklisknega krožka ter gasilcev v kroljih, mladina celjske realne gimnazije ter velika množica prebivalstva Celja in okolice in drugih krajev. Na trgu je bilo zbranih nad 3000 ljudi.

Ob 9.45 so prinesli vojak polkovno zastavo, koroški borci pa Malgaievo zastavo in ponesli obe mimo čet in koroških borcev. Ob 10. je g. polkovnik Defar obšel polk in pozdravil vojaštvo. Nato je opravil opat g. Jurak katoliški obred, svečenik g. Nikolič pa obred rezanja koloča. Zatem je polkovnik Defar v temperamentnem govoru orisal pomen slave in zmagovite boje celjskega polka pred 21 leti v ofenzivi na Koroškem.

Oficirski zbor, predstavniki, gimnazijska mladina in ostalo občinstvo je nato napravilo dolg in gost špalir v Prešernovi ulici pred poslopjem sreskega načelstva. Ob 10.45 se je pričela parada polka, ki jo je vodil podpolkovnik g. Stefanovič. Strunni pohod je izzval med množico nepopisno navdušenje. Množica je vojaške ves čas pozdravljala z navdušenimi vzklikanjem in ploskanjem. Odlična vojaška parada se je zbrala množice globoko dojmila. Pozornost je vzbujalo tudi dejstvo, da so stali v špalirju drug poleg drugega Sokoli, slovenski fantje, Sokolice in mladine.

Pri glavobolu ? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1818 od 15. XII. 1938

Curih, Beograd 10, Pariz 8.02, London 14.15, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Stockholm 196.25, Sofija 5.50, Budimpešta 79, Atene 3.00, Carigrad 3.00, Bukarešta 2.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 398 — 400, 4% agrarne 50 bl. 4%, sevrne agrarne 50.50 — 51.50, 6% begluške 71 bl. 6%, dalm. agrarne 54.50 — 55 (54.50), 6% šumske 60 bl. 7%, stabiliz. 95 bl. 7%, invest. 96 bl. 7%, Blair 85 bl. 8% Blair 95 bl.; delnice: PAB 178 bl., Trboveljska 249 — 252 (250 — 252), Gutman 52 — 60, Sečerača Osijek 215 den., Osiječka ljevaonica 160 bl., Oceania 600 den., Jadranska plovidba 400 den.

Beograd. Vojna škoda 392 — 394 (393 — 397.50), 4% sevrne agrarne 49 den., (49.50), 6% begluške 60.50 — 61.50 (61), 6% dalm. agrarne 51.50 — 52.50 (52 — 53), 7% Blair 82.50 den. (83), 5% Blair — (93), PAB 174 — 177 (175).

Blagovna tržišča ZITO

+ Chicago. 28. maja. Začetni tečaj: pšenica: za julij 81, za sept. 81.50, za dec. 82.50; koruza: za julij 61.50, za sept. 61, za dec. 59.

+ Winnipeg. 28. maja. Začetni tečaj: pšenica: za julij 72, za okt. 75.

+ Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Tendence nespremenljive. Pšenica: baška okolica Novi Sad 244 — 246; sremska 244 — 246; slav. 244 — 246; ban. 244 — 246; baška ladja Tisa 246 — 248. Rž: baška 200 — 202. Oves: sremski 200 — 202; slavonski 202 — 204. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 207.50 — 210. Kuruza: baška 195 — 197; par. Indija 194 — 196. Moka: baška in ban. »0g« in »0gg« 260 — 370; »2« 340 — 350; »5« 320 — 330; »6« 300 — 210; »7« 270 — 280; »8« 175 — 180. Otrobi: baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fižol: sremski beli brez vreč 435 — 440.

Borze

28. maja.

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Za grške bone je bilo povpraševanje po 28.50, v Beogradu pa je bil promet po 28.50. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so tečaj državnih papirjev nadalje popuščali. Pri slabi tendenci je prišlo v Vojni škodi do zaključka po 400 (v Beogradu je tečaj padel do 393). Zaključek je bil za beležen se v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 54.50 (v Beogradu po 52 — 53) ter v delnicah Trboveljske po 250 — 252.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 140.62 — 143.82, Pariz 79.48 — 81.78, New York 4425 — 4485, Curih 993.36 — 1093.36. Tečaj na svobodnem trgu: London 173.98 — 177.18, Pariz 95.40 — 100.70, New York 5480 — 5520, Curih 1227.55 — 1237.55.

V Italiji odobravajo belgijsko kapitulacijo

Pravijo, da kralj Leopold ni mogel ravnati drugače, in pričakujejo sedaj napad na Anglijo

Rim, 28. maja. br. (Dr. O. A.). Sklep belgijskega kralja so objavili rimski listi opoldne v posebnih izdajah. Povsod je ta vest napravila najgloblji vtis. Splošno mnenje je, da bo ta usodni dogodek pospešil že davno napovedani nemški vpad na Anglijo. Belgijska vlada, ki se ni solidizirala s kraljem Leopoldom, temveč sklenila voditi borbo dalje, bo po tukajšnjih informacijah razpolagala s kakimi 10 divizijami belgijske vojske, ki se je bila ob nemškem predobru umaknila iz jugovzhodne Belgije v Francijo. Položaj preostale zavezniške vojske na severu smatrajo v Rimu za brezupen in mislijo, da lahko traja njen odpor le še par dni.

Ves nocojšnji rimski tisk brani v svojih komentarjih odločitev belgijskega kralja in opozarja na izredno hrabrost belgijske vojske, ki je v zadnjih tragičnih tednih povsem rešila čast belgijskega naroda in dokazala, da ima še nadalje pravico do svobode in neodvisne države. Poročevalec agencije Stefani pravi v svojem poročilu z zapadne fronte, da je Pierlot že pretekli petek obvestil predsednika angleške in francoske vlade o hudih duševnih bojih belgijskega kralja. Sedaj so po kraljevem nalogu poslednje vprašali generala Weyganda, ali je mogoča protiofenziva, ki bi rešila severno vojsko. Ko je ta negativno odgovoril, so padli zadnji kraljevi pomisleki. Samo v poslednjih dveh dneh in nočeh so Belgijci izgubili 100.000 mož. Kralj Leopold je imel večer dopoldne zadnji dramatični sestanek z generalom Weygandom in Gortom in nato se s svojimi generali. Vsa belgijska vojska, je bila v nevarnosti, da jo Nemci popolnoma uničijo.

V vodilnem »Giornale d'Italia« razlaga dr. Gayda stališče italijanskih merodajnih krogov glede belgijske kapitulacije. Pravi, da je bila kraljeva odločitev rezultat velike politične in človeške modrosti. Kralj je hotel prihraniti svojemu narodu nadaljnje žrtve v tej vojni, ki je postala zanj predraga in brez haska. Velike izgube belgijske vojske so v zadostni meri potrdile individualnost belgijskega naroda. Belgijski narod je po večini flamski in zato bolj orientiran za Nemčijo kakor za Francijo. Kralj ni nikogar izdal. Belgija ni bila zaveznica Francije in Anglije in predvsem ni bila dolžna žrtvovati samo sebe, da bi rešila Angleže in Francoze. V najkrajšem času bo sedaj vsa obala Belgije in severne Francije v nemških rokah in Anglija odrezana od Francije.

Pogajanja z Anglijo

London, 28. maja. br. (Reuter). Posebni angleški pooblaščenec Green, ki je vodil pogajanja v Rimu, je na tehničnem področju svojo mislo uspešno končal. Z italijanskimi strokovnjaki je v pogledu odprave kontrabandne kontrole doseženo popolno soglasje. Na političnem področju pa ni bil dosežen enakopovolen rezultat in morata o teh vprašanjih še nadalje razpravljati obe vladi, nakar se bodo pogajanja nadaljevala.

Položaj na bojiščih

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). O položaju na bojiščih v teku današnjega dneva se lahko reče, da se na eni kakor drugi strani izvaja novo razvrščanje enot, kar je prišlo kot posledica kapitulacije belgijskih čet. S to kapitulacijo je nastal velik prodor proti vzhodnemu boku zavezniških armad gori na severu. Francosko-britanske čete manevrirajo in skušajo nemške napade odbiti. Razumljivo je, da se o teh operacijah ne sporočajo nobene podrobnosti, ker je položaj zelo resen. Nemške čete, ki so zelo ohrabrene zaradi belgijske vdaje, napadajo proti severozapadu. Belgijske čete so imele v začetku sovražnosti 18 divizij, od katerih so bile nekatere tudi neoplene in nezaodnostno opremljene. Poleg tega so imeli Belgijci svoje garnizije tudi v Liegeu in Namuru. Belgijske čete so imele težko delo v dneh borbe, ter so imele tudi hude izgube zlasti od takrat, ko so nemške čete prestopile Albertov kanal. Smatrajo, da se je s kapitulacijo kralja Leopolda sovražniku vdalo 300.000 belgijskih vojakov.

Ta kapitulacija je čisto naravno ustvarila težak in kritičen položaj za zavezniške čete na severu, ki pa še odločno odbijajo vse nemške napade. Zavezniškim četam na tem odseku močno pomaga zavezniško letalstvo, ki je v veliki meri zaposleno in se lahko reče, da deluje v vsem svojem sestavu. Prav tako zavezniško letalstvo ne preneha bombardirati krajev, ki so jih Nemci že zavzeli. Na ostalih bojiščih se operacije razvijajo ugodno za zaveznike, zlasti pri Sommi, ker so bili izvedeni važni premiki.

Ponudbe belgijskih oficirjev

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). Belgijski obrambni minister general Denis je sprejel danes delegacijo belgijskega parlamenta ter predstavnike senata. General jim je razložil položaj. Minister jim je sporočil, da so številni belgijski oficirji celo tudi rezervni, nudili svoje usluge belgijski vladi.

Italijansko posredovanje?

Rim, 28. maja. br. (Dr. O. A.) v mednarodnih novinarskih krogih se je nocoj za-

trjevalo, da je prišlo do odločitve belgijskega kralja pod italijanskim vplivom. Na italijansko posredovanje je nemško vrhovno poveljstvo pristalo na častne pogoje za kapitulacijo. Belgijsko premirje z Nemčijo je olajšalo tudi Italiji položaj za primer, da se priključi Nemčiji v borbi proti zapadni-ma velesilama.

Rusija in Balkan

Bukarešta, 28. maja. p. Današnji listi znova poročajo, da je sovjetska vlada obvestila vse velesile, da bo reagirala na vsak poskus za spremembo statusa quo v jugovzhodni Evropi. Odpravnik poslov sovjetskega Evropa bo priredil jutri svečan sprejem v novih prostorih poslanstva. K sprejemu so bili povabljeni tuji diplomati in zastopniki rumunske vlade. Sprejem smatrajo za prekinitev neke stalne napetosti, ki je vladala v odnosih med Rusijo in Rumunijo že ves čas od početka sedanje vojne. Listi poročajo nadalje, da bo rumunska vlada še te dni odposlala v Moskvo trgovinsko delegacijo pod vodstvom ministra za trgovino Jana Christua.

Berlin, 28. maja. p. V tujakšnjih dobro obveščenih krogih so se razširile vesti, da bo v kratkem izvršena pomembna sprememba na ruskem poslanstvu v Sofiji. Dosedanji poslanik bo premeščen v Sofijo pa naj bi prišel dosedanji ruski poslanik v Londonu Majski.

Ljubljanski velesejem edgoden

Ljubljana, 28. maja. d. Kakor nam kasno zvečer sporočajo, je litošnji spomladanski velesejem, ki bi se moral otvoriti v soboto 1. junija, preložen na kasnejši čas.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarske vesti

U—Trgovinska pogajanja z Nemčijo zaključena. V ponedeljek je bilo zaključeno zasedanje jugoslovensko-nemškega stalnega gospodarskega odbora, ki se je pričelo 7. maja in je trajalo 20 dni. Protokol o zasedanju odbora bo te dni podpisan, nakar bo izdan uradni komuniké o rezultatih zasedanja.

U—Prihodnji teden se bodo pričela trgovinska pogajanja z Italijo. Kakor smo že poročali, se bo 4. junija pričelo v Rimu zasedanje jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora. Po beograjskih informacijah bo naša delegacija odstopovala v Rim v nedeljo 2. junija. Kdo bo vodil našo delegacijo, še ni določeno glede na pogajanja z drugimi državami. V poštev pa pride ta pomočnik zunanjega ministra g. Milivoja Pilja ali pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović.

U—Stanje posevkov pšenice se v Vojvodini ni zboljšalo. Iz Novega Sada poročajo, da je zanimanje za letošnje letino pšenice vedno bolj živahno, čim bolj se približujemo žetvi. Iz posameznih krajev Vojvodine prihajajo informacije, da posevki v zadnjih tednih niso pokazali posebnih znakov zboljšanja in se splošno sodi, da je stanje za okrog 40% slabše v primeri s stanjem ob istem času lanskega leta. Posevki pa se lahko še popravijo v prihodnjih šestih tednih, kolikor še imamo do nove žetve. V najboljšem primeru je računati s srednjo letino, odnosno s pridelkom 21 do 22 milijonov metrskih stotov, to je toliko, kolikor nam je potrebno za kritje domače potrebnosti. Lani je znašal pridelok skoraj 29 milijonov metrskih stotov, predlanskim pa preko 30 milijonov.

U—Priporočljiv zgled. Kakor smo že večer poročali, je Trboveljska premoskopna družba na svojem občnem zboru sklenila, naj se iz lanskega čistega dobitka znesek dveh milijonov dinarjev porabi za ustanovitev posebnega podpornega fonda za družbino delavstvo. Fond bo upravljala bratrska skladnica, njezova sredstva pa so namenjena za podoro onim delavcem in njihovim rodbinam, ki brez lastne krivde zaidejo v sisko. Ta sklep je gotovo vreden, da se posebej prizna tudi druga industrijska podjetja, ki jim njihov položaj to kolikoličamo omočajo. Zlasti v tako izrednih časih, kakor so današnji, ne bi smelo biti nebeneta podjetja, ki bi iz izrednih razmer kovala za svoje lastnike večje dobičke, kakor lih imajo normalno. Po poti, ki jo je nakazal občni zbor TPD, nai bi se povsod ustvariale rezerve, da bi posledice morebitne slabše konjunktore, s katero mora nač vsak resen podjetnik vedno računati, čim manj udarile po nedolžnem prizadeto delavstvu.

U—Nova družba za eksploatacijo azbesta. Trgovinski minister je odobril ustanovitev delniške družbe pod imenom »Jugoslovensko rudarsko azbestno društvo« d. d. s sedežem v Beogradu. Družba, ki ima 1.5 milijona glavnice, se bo pečala predvsem z eksploatacijo ležišča azbesta in s predelavo azbesta.

U—Nova tvornica za elektrode v Šibeniku. Podjetje »La Dalmatienne«, ki ima veliko kemično tvornico v Crnici pri Šibeniku, kaže v zadnjih letih veliko aktivnost. V podjetju, ki je bilo nekaj let izven obrata, so najprej preuredili odnosno

Volitve

Pri nadomestnih volitvah so bili s 127 glasovi izvoljeni v borzni svet gg.: inž. Boris Hribar, Josip Kavčič, Ferdo Nikelsbacher, Rihard Skubeč, Andrej Šarabon in Rihard Schwinger. Nadalje se bi ponovno izvoljeni v finančni odbor gg.: I. Gregorc, Janko Jovan, Anton Kralj, Josip Ljubič in Anton Soršak. V razsodišče pa so bili izvoljeni gg.: Ivan Aysenek, dr. Leo Blinc, dr. Mirko Božič, inž. Bogdan Ferlic, Aleksander Friedrich, Roman Golob, Janko Jovan, Zdenko Konec, Fran Medič, Jernej Jelenič, Franc Malavašič in Ivan Pielich. Ob zaključku obnega zbora se je predsednik zaključil borznemu tajniku g. Jožetu Kovaču in pravnemu tajniku g. Jakobu Antlogi ter ostalemu uradništvu za zvesto in marljivo delo.

Konstituiranje borznega sveta

Takoj po končanem občnem zboru se je sestel borzni svet k seji, na kateri so bili izvoljeni: za predsednika dr. Ivan Štokar, za podpredsednika Ivan Jelačin in Rihard Skubeč, za člane upravnega odbora pa dr. Josip Basaj, inž. Vladimir Remec, Rihard Schwinger in dr. Fran Windischer.

Poslovanje borznega razsodišča

Iz letnega poročila borze je razvidno, da je pokazalo tudi poslovanje borznega razsodišča v lanskem letu večjo zaposlenost. V tem letu je bilo vloženih 1814 tožb nasproti 1153, 1155, 1386 in 1722 tožb v prejšnjih štirih letih. Vtoževane terjatve pa so znašale 5.91 milijona din nasproti 3.94 milijona din v prejšnjem letu. Iz prejšnjega leta je ostalo neresenih 44 tožb, tako da je imelo razsodišče v teku leta razpravljati o 1855 tožbah. Ob koncu leta je bilo neresenih 71 pravd, počivalo pa je 295 pravd.

Povečanje števila vloženih tožb, je deloma v zvezi z mednarodnimi zapletitjaji, pa tudi v zvezi s prirastkom tvrdk, ki so se pričele v večjem številu posluževati borznega razsodišča predvsem zaradi njegove solidnosti in objektivnosti. K temu je nemalo pripomogla tudi zanesljiva ekspeditivnost razsodiščnega urada.

Poveljstvo francoske in nemške vojske

Na levi: vrhovni poveljnik armad na francoski strani, general Weygand — Na desni: kancelar Hitler in general Kettel

Flandrija, dežela bitk

Zgodovinske reminiscence

Flandrija je staro, tako rekoč klasično bojno ozemlje med nemškimi in francoskimi armadami. Ista imena se tu v vojni zgodovini neprestano ponavljajo. Današnjemu pokolenju zvenijo v ušesih še iz svetovne vojne, imena mest in krajev, ki imajo v nekoliko desetletjih komaj čas, da se obnovijo in se potem znova zrušijo v razvaline.

Ludovik XIV. je gledal pravilno, ko je te predele, Flandrijo, Artois in Pikardijo, označil za vpadna vrata v osrčje Francije. Isti položaji se stalno ponavljajo. Spomniti se je treba na slovitno vojno l. 1712., ko se je stari vladar stoletno branil zapustiti Pariz, čeprav so se cesarske armade blizale Sommi. Cesarske vojske so vdrle v severni del Francije, Lille in Tournai sta kapitulirala. Maršal Villars, v katerega je »država polagala zadnje upanje«, se je postavil cesarskim po robu v krvavi bitki pri Malplaquetu, v kateri je bil sam ranjen. Mons je padel. 6. julija je princ Evgen Savojski zasedel mesto Quesnoy in je

začel oblegati Landrecies, potem ko je predmetje Arrasa zažgal. Vseposod so se pojavljali njegovi konjeniški oddelki, ki so opustošili del šampanije in prodili do Reimsa. Kralj je Villarsu zapovedal, naj zbere svoje čete za reko Sommo, kajti vedel je, da bi se mogle tu dobro braniti. »V primeru novega neuspeha«, je izjavil Ludovik XIV. maršalu, »grem sam do Peronna ali Saint-Quentina, se postavim na čelo čet, da napravim zadnji napor in padem ali državo rešim.« Cesarska vojska je med tem prodrla do Denaina, Bouchaina in Valenciennesa, vseposod je postavljala deske z napisom: »Pot v Pariz. 24. julija se je Villars na nasvet nekega svojega podrejenega vodje odločil za napad na Denain, potem ko je s konjeniško finto proti Guisu odvrnil pozornost princa Evgena. Polastil se je znova Marchiennesa z zalogami cesarske vojske. Sledili so Denain, Quesnoy in Bouchain. Maršal je rešil francoske severne meje in mirovna pogodba v Utrechtu je Franciji zagotovila integriteto.

Tanki bruhajo ogenj

Novo orožje v sedanji vojni

Kakor je naš list že poročal, so Nemci v zadnjih bojih začeli uporabljati tanke z novim orožjem, ki sicer ni novo, a doslej v tej vojni o njem še ni bilo slišati. To so tanki, ki sipljejo ogenj. Ti tanki naj bi skozi Flandrijo šli do Rokavskega preliva. Kakor poroča dopisnik »United Press«, prihajajo na pomoč nemškim edincem, ki so jih zavezniške čete na pohodu proti morju zadržale.

Francozi so v zadnjih dneh trdili, da so Nemci v desetih dneh izgubili nad 1400

tankov, oklopnih avtomobilov in drugih motornih vozil. Zavoljo tega so zašli v težave. Tanki, ki bruhajo ogenj, naj bi tu pomagali. Ti novi bojni vozovi so oboroženi z dvema strojnicama in s 3,7-centimetrskim topom. Metalec ognja je vdelan v dolgo topovsko cev in ga usmerjajo proti plospjem, na katera brizga velike množice gorečega bencina. Ta vdira v notranjost poslopj ter jih zažiga.

Kaj je z umetninami iz Bruslja in Louvaina

Tik preden so Nemci zasedli Louvain in Bruselj, so dragocene umetnostne zaklade iz belgijskih muzejev natovorili na dvanajst tovornih avtomobilov, da jih prepeljejo v Pariz. Med temi umetninami je bila cela vrsta znamenitih Rubensovih slik.

Prevoz so zaščitili z vojaštvom, toda doslej baje še ni prispel na Francosko. Vse poizvedbe, kaj je z njim, niso rodile uspeha. Nastala je zato bojazen, da so ti ne-nadomestljivi umetnostni zakladi, ki jih cenijo na mnogo milijonov, postali žrtev kakšnega bombardiranja.

Izkaznice v nepravih rokah

Angleške oblasti so v svojo žalost ugotovile, da se je samo v mestu Manchesteru od začetka te vojne izgubilo nad tisoč osebnih izkaznic, ki so jih morale nadomestiti z novimi. Večina oseb, ki je zahtevala nove izkaznice, je izjavila, da so bile prve ukradene. Oblasti so sicer izdale duplikate, istočasno pa tudi svarilo, češ da je takšna izguba tolikšnih izkaznic v teh časih resna stvar, če pomislimo, na kakšen način se lahko sovražnik okorišča z njimi. Tisoč ukradenih in izgubljenih izkaznic za tako veliko mesto, kakršno je Manchester, sicer ni dosti, toda v vojni, ki izrablja vse možnosti, da seje zmedo, je to vendarle malo drugače. Svarilo, ki so ga izdale angleške oblasti, velja seveda tudi za vsako drugo deželo, kjer izdajajo prebivalstvu izkaznice in si ne morejo želeči, da bi prišle te v nepravne roke.

AMERIŠKI IZREKI

Če izgubiš denar, nisi še ničesar izgubil.
Če izgubiš čast, si mnogo izgubil.
Če si izgubil odločnost, si izgubil vse.

General v ujetništvu

Francoski general Giraud, ki je prišel v nemško ujetništvo, na nekem letališču, kamor so ga bili prepeljali z bojišča

Kraji iz zadnjih vojnih poročil

Pas-de-Calais in Dover — Ostende, Dunquerque, Boulogne in Dieppe

Doverski preliv ali Pas-de-Calais je najozkejši del Rokavskega preliva. V širino meri komaj 32 km, globina njegovega vodovja znaša okrog 30 m. Skozi to moriško ožino gre celotni pomorski promet med Severnim morjem in Atlantikom. Že l. 1805. izvirajo načrti, da bi pod to ožino speljali predor, toda ti in poznejši načrti, ki bi bili s tehničnega stališča, kakor pravijo strokovnjaki, povsem izvedljivi, se doslej zaradi odpora angleškega vojnega ministristva niso uresničili. Najvažnejše mesto na angleški strani preliva je utrjeno pristanišče Dover, ki leži med slikovitimi krednimi pečinami. Na vrhu teh pečin so močne utrdbe. V jasnem vremenu je mogoče videti iz Dovern francosko obalo. V svetovni vojni je bil Dover oporišče angleške obrambe Rokavskega preliva. Na drugi strani preliva so najvažnejša pristanišča Ostende, Dunquerque, Calais, Boulogne in Dieppe.

Ostende je najbolj znano belgijsko pristanišče, ima pa velik pomen tudi kot pristanišče, posebno za zveze z Anglijo, in kot središče ribištva. Leži ob peščenem zalivu ob iztoku Ysere. Mesto šteje okrog 50.000 prebivalcev. V svetovni vojni so ga nemške čete zavzele ter ga spremenile v važno oporišče za svoje podmornice.

Blizu belgijske obale leži močno utrjeno in tretje najvažnejše francosko trgovsko pristanišče Dunquerque. Mesto, ki šteje 33.000 prebivalcev, je luka za vse severno francosko industrijsko področje, s katerim je zvezano s številnimi železniškimi progami in prekopi. Velik del francoskega potniškega prometa gre preko tega mesta, ki je njegovo prebivalstvo že izrazito flamskega značaja.

Samo 47 km od angleške obale leži močno utrjeno pristanišče in industrijsko mesto Calais, o katerem pravijo Nemci, da so ga že zasedli, zavezniška poročila pa to zanikujejo. V brzem prometu je mogoče Anglijo od tod doseči v 40 minutah. Kraji šteje 73.000 prebivalcev. S svojim plitkim, močvirnatim zaledjem, močnimi bate-

rijami, utrdbami in umetno obrambno črto velja za trdnjavo prvega reda. Tu je središče francoske tekstilne industrije ter važno uvozno pristanišče za angleški pomog. petrolej in les.

Boulogne, o katerem iz poročil tudi ni jasno razvidno, ali je že v nemških rokah ali ne, je najvažnejše ribiško pristanišče evropske celine ter luka za velike prekomornike. Leži ob izlivu reke Liane v Rokavski preliv. Preko Boulogna gre glavni del brzega parniškega prometa med Francijo in Anglijo. Mesto šteje nad 55.000 prebivalcev in je zelo utrjeno.

Dieppe je najjužnejše francosko pristanišče ob prelivu, šteje 25.000 prebivalcev ter je pomembno trgovsko in ribiško pristanišče. Znano je tudi kot obmorsko kopalnišče ter važna industrijska točka. Leži ob izlivu reke Arque med krednimi griči francoske obale.

Motor na veter za avtomobile

Danski tehnik Ellerhammer je napravil nov izum, ki obeta postati pomemben posebnost v teh časih, ko povsod primanjkuje bencina. Motor v svojem avtomobilu je vzel proč ter ga nadomestil z akumulatorjem. Na streho vozila pa je postavil vetrni motor, ki ga je mogoče med vožnjo smeti. Ko je vožnje konec, obrne avto proti vetru in vetrni motor prične polniti akumulator. Poskusi so pokazali, da je mogoče s 16 urami »zbiranja vetra« doseči dve uri vožnje. Strokovnjaki se za izum zelo zanimajo.

Dve bolgarski vremenoslovni postaji

Iz Sofije poročajo, da je bolgarska vlada kupila dve vremenoslovni postaji na njenem ozemlju, ki sta bili doslej v rokah tujega kapitala. Prva opazovalnica se nahaja v Sofiji, druga v Burgasu.

V borbi za bore življenje

Epizoda z bega iz Belgije v Francijo. Begunci iščejo kritja pred izstrelki na prostem

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je filmski režiser Raymond Ruffin postal žrtev vojne. Med snemanjem nekoga prizora na bojišču ga je opazilo sovražno letalo ter ga zasulo z bombami; da izhaja izven Nemčije nad tisoč listov v nemškem jeziku. V tem pogledu prednjači švicar, kjer izhaja 455 nemških listov; da trpe ljudje danes od nespečnosti štirikrat bolj nego pred desetimi leti; da žive na Novi Gvineji podgane, ki dosežejo 60 cm dolžine; da znašajo sedanje rezerve zlata v ameriških Zedinjenih državah 70 odstotkov celotnega zlatega kritja na svetu; da je Amerika pozvala domov svoje državljane iz Afrike in Azije; da bosta francoska in angleška vlada v septembru izdali skupno znamko, na katero čaka devet milijonov zbirateljev v Ameriki; da je Rusija najbogatejša država z lesom na svetu; da slavi najznamenitejša angleška srednja šola v Etonu te dni 500-letnico svojega obstoja; da so v New Yorku osnovali organizacijo z imenom »Ameriški branilci svobode«; da so odkrili v Innsbrucku na Brennerski cesti grob nekoga Ilirca iz časa kratko pred našim štetjem.

A NEKDOTA

Slikar Angeli, ki je slikal mnogo vladarjev, je imel bogate dohodka, bil je pa na tihem zelo radodaren, v dobrodelnostnem je žrtvoval čedne vsote. Nekoč ga je obiskal knez Metternich z nabiralno polo. Angeli je bil vljuden: »Seveda bom podpisal, ekselencija!« je dejal. »Podpisal bom točno toliko, kakor vi.« Knez ga je ogorčeno pogledal in dejal: »Umazanec!«

VSAK DAN ENA

Krst v družini izdelovanja čolnov. (»Humoriste«)

MICHEL ZEVACO:

124

Don Juan

ROMAN.

»Ta bo vrhunec moje življenja,« je zamrmral čez čas, ogledujoč svojo mojstrovino...

Komaj pa je izrekel te besede, je začel nekakšen hrup, kakor da bi po Vrvarski ulici zamolklo drdrala kočija.

Jadno je vstal in planil iz hiše. Razločno je slišal topot konj in škripanje koles. Očitno je bilo, da spremlja voz celo krdelo ljudi. Kakšnih ljudi? Zakaj? Za koga? Pomislil je, da se morda oddaljujejo, da so le po naključju šli tod mimo. A ne: krdelo se je ustavilo kakih sto korakov v stran od Arronskega dvorca in Turquandove hiše.

Utegnilo je biti polnoči...

Z namrščenimi obrvmi in obrazom spačenim od sovraštva in gneva je Turquand zarohnel:

»Če se mi je Medarda izneverila, jo zakoljem. In kar se tiče kralja, naj le pride, naj le stopi v hišo, ta vrli kralj! Naj da vlomiti moja vrata! Kakor gotovo je Bog, tako gotovo se jutri francoski kralj ne bo več imenoval Franc I!«

Ob živih mejah se je s tihimi, urnimi koraki neslišno in nevidno plazil naprej. Ko je prišel do ovinka, je videl kočijo, obrnjeno tako, da so gledali konji proti Arronskemu dvorcu. Živali so kopalce na mestu in prhale. Kakih petnajst mož, pešcev in na konjih je negibno stalo okrog kočije.

Nobeden ni črnil. Česa so neki čakali?

»To pomeni napad!« je kričnil Turquand sam pri sebi. »Ura je prišla!«

Umaknil se je.

Nekaj trenutkov po tem je stopil spet v svojo hišo. Zapahnil je vrata, spustil železni zastor in sprožil znamenje. Znamenje za poplah!

»Sovražnik prihaja!« je klicalo to znamenje Beranžerki. »Grozí ti nekaj hujšega od smrti: sramota! Podvizaj se, hiti v varno zavetje!...«

Minuto kasneje je bilo vseh dvanajst služabnikov na svojih mestih, Turquand pa na straži pred Beranžerkinimi vrati.

Vse to se je izvršilo brez hrupa, v temi, naglo in po načrtu. Trdnjava je bila nezavzeta...

Znamenje za poplah je bilo zbudilo Beranžerko iz spanja.

Hito, a mirno se je napravila v skoraj moško obleko, ki je bila ukrojena nalašč v ta namen in je omogočala neovirano hojo.

Nato je stopila k omari, ki je bil Turquand pokazal grofu njen ustroj, ter pritiskala na žebelj. Omara se je odprla...

Beranžerka je stopila vanjo, zaprla vrata za seboj in jih zapahnila.

Bila je na varnem...

IX

Nočni napad

Ob enajstih zvečer je bil Klotar de Ponthus nenadoma in brez neposrednega povoda sklenil, da pojde brez odlašanja v kapelico Arronskega dvor-

ca ter poišče železno skrinjico, označeno v pismu, ki ga je bil našel v ročniku Ponthusovega meča.

»Zakaj takoj?« je pomislil. »Zakaj nocoj in ne kako drugo noč?«

A hkratu se je še bolj podvzval.

Urno je krenil po najkrajši bližnjici proti Arronskemu dvorcu.

Vpraševal se je, kaj ga tako priganja. Smešno se mu je zdelo, da bi bilo treba prav nocoj preiskati grob namestnika de Ulloa.

Tu je moralo biti nekaj drugega... A kaj?

Brez zadržke je dospel do mrežnih vrat Arronskega dvorca. Tam ga je obšlo, kakor da sliši nadelež od sebe pridružen hrzanje, a noč je bila pretemna, da bi mogel kaj razločiti, in vrhu tega je bil v takšnem stanju duha, da ni utegnil paziti na to podrobnost.

Odpel si je plašč, ga zvil in ga vrgel čez ograjo v park.

»Tako, Ponthus, skoči ponj!« si je dejal s čudnim nasmehom.

V naslednjem trenutku se je vzpel čez ograjo ubral pot, ki je bila določena v Ponthusovem pismu, zavil okrog kapelice in obstal pred malimi vrati. Pri tem se je nehote ozrl v stran ter pomislil:

»Tu je padel Filip de Ponthus, smrtno zadet od meča barona de Maugencyja, med tem ko sem se jaz mečeval z grofom de Lorydanom. In zdaj stojim znova tu, skoraj ne da bi bil sam hotel. Ali so nekateri kraji res zaznamovani od usode?«

Kako bi mogli biti? Ne, ne, vse to je zgolj naključje.

S konico svojega krepkega bodala je jel odpirati vrata, a v tem je opazil, da so bila vrata odklenjena. Ključ je tičal znotraj v ključavnici.

Ko je stopil v kapelico, ki jo je večna luč le medlo razsvetljevala, je takoj krenil k namestnikovi rakvi.

Nekaj trenutkov je zrl na kip Sancha de Ulloa, ki je bil videti v tej skopi razsvetljavi kar presunljivo blede.

»Leonorin oče,« je zamrmral nato, »odpusti mi, da motim tvoje spanje in oskrunjam zavetje, v katerem počivaš. Ako je res, da mrtvi čitate vse misli živih, tedaj veš: nič krivičnega me ne vodi semkaj... Dovolj mi, da izvršim oporoko Filipa Ponthuskega, kakor bi jo tudi ti izvršil, da si na mojem mestu...«

Tako govorec je jel šteti vrste plošč od tabernaklja naprej. Sedemnajsta vrsta je bila nekako tam, do koder je segala namestnikova roka. Klotar je videl, da bo moral dvigniti dve plošči, ako hoče kopati pod namestnikovo krsto...

»Prav!« je kratko dejal. »Lotimo se prve plošče; potem bomo videli...«

V tem ga je posilil živčen smeh, ki se je čudno razlegal po tistem prostoru.

»In s čim naj jo dvignem?« si je dejal.

Sele zdaj je opazil, da ni bil vzel s seboj potrebne orodja. Ne rovače ni imel ne droga ne ničesar. Imel je samo meč, ki bi se bil hitro zlomil, in bodalo, ki ne bi bilo nič zaleglo.